

Załącznik do uchwały Nr XXVIII/341/2017
Rady Gminy w Zaleszanych
z dnia 24 marca 2017 r.
zmieniony uchwałą Nr XXXII/409/2017
Rady Gminy w Zaleszanych
z dnia 28 czerwca 2017 r.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Zaleszany na lata 2016-2025

Kraków 2016

**Fundusze
Europejskie**
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Opracowanie:

Future Green Innovations S.A.

ul. Podole 60

30 – 394 Kraków

Telefon: +48 12 632 41 29

Fax: +48 12 418 26 30

E-mail: office@greenfuture-projekt.pl

Kierownik zespołu:
mgr Agnieszka Borcz

Opracował zespół w składzie:

mgr Aleksandra Gózdź
mgr inż. Justyna Kutek
mgr Jarosław Dąbrowski
inż. Jakub Minor

Spis treści:

I. WPROWADZENIE	6
1.1. Wstęp.....	6
1.2. Terminologia.....	7
1.3. Zestawienie głównych regulacji oraz dokumentów wykorzystanych przy opracowaniu Gminnego Programu Rewitalizacji	9
II. ZGODNOŚĆ PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI GMINY	10
III. Diagnoza ogólna Gminy Zaleszany	15
3.1 Strefa przestrzenno-funkcjonalna.....	15
3.1.1 Położenie administracyjne gminy Zaleszany.....	15
3.1.2 Struktura użytkowania terenu gminy Zaleszany.....	16
3.2. Strefa społeczna.....	18
3.2.1. Ludność i demografia	18
3.2.2. Rynek pracy	22
3.2.3. Ubóstwo	24
3.2.4. Edukacja i wychowanie przedszkolne	25
3.2.5. Kultura i ochrona zdrowia	26
3.3. Strefa gospodarcza.....	29
3.3.1. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie w latach 2012-2015	29
3.3.2. Liczba podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na 1000 mieszkańców w gminie w latach 2012-2015	30
3.3.3. Nowo zarejestrowane podmioty gospodarze w gminie w latach 2012-2015.....	30
3.3.4. Podmioty wyrejestrowane z rejestru REGON w latach 2012-2015 w gminie ...	31
3.4. Strefa techniczna.....	31
3.4.1. Ogólna liczba mieszkań i powierzchnia w gminie w latach 2013-2015.....	31
3.4.2. Struktura komunikacyjna	32
3.5. Strefa środowiskowa.....	33
IV. METODOLOGIA OPRACOWANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI ...	37
4.1. Identyfikacja obszaru zdegradowanego gminy Zaleszany	37
4.2. Przyjęte wskaźniki w analizie obszaru zdegradowanego.....	39
V. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO W GMINIE ZALESZANY	42
5.1. Wskaźniki zjawisk kryzysowych	42
5.2. Obszar zdegradowany gminy Zaleszany	47
VI. WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI GMINY ZALESZANY	54
6.1. Obszar rewitalizacji gminy Zaleszany	54
6.2. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji	58
6.3. Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych	68
VII. CELE REWITALIZACJI	69
7.1. Cele strategiczne i kierunki działań rewitalizacyjnych	69
VIII. WIZJA OBSZARU REWITALIZACJI.....	73

IX. PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE.....	76
9.1. Planowane projekty rewitalizacyjne.....	76
9.1.1. Podstawowe przedsięwzięcia.....	77
9.1.2. Przedsięwzięcia uzupełniające.....	89
X. SYSTEM ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ GPR.....	117
10.1. Struktura zarządzania Programem.....	117
10.2. Koszty zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji Programu	120
XI. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	122
XII. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA W PROCESIE PRZYGOTOWANIA GPR	129
12.1. Diagnozowanie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	129
12.2. Tworzenie Gminnego Programu Rewitalizacji	132
12.3. Mechanizmy włączania mieszkańców i innych podmiotów w proces rewitalizacji na etapie wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji	134
12.3.1. Procedura zgłaszania nowych zadań do GPR.....	136
12.3.2. Procedura zgłaszania propozycji zmian do GPR.....	136
12.3.3. Działania promocyjne	136
12.4. Partycypacja społeczna na etapie monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji	138
XIII. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCESU REWITALIZACJI	138
13.1. Komplementarność przestrzenna	139
13.2. Komplementarność problemowa.....	140
13.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna.....	143
13.4. Komplementarność międzyokresowa.....	144
13.5. Komplementarność źródeł finansowania	146
XIV. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWAŁACH.....	146
14.1. Określenie niezbędnych zmian w uchwale, o której mowa w art. 7 ust. 3.....	146
XV. ZMIANY W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	147
15.1. Specjalna Strefa Rewitalizacji.....	147
15.2. Zmiany w dokumentach planowania i zagospodarowania przestrzennego.....	147
15.2.1. Niezbędne zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.....	147
15.2.2. Niezbędne zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	147
XVI. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO.....	147
Spis rysunków	149
Spis tabel	150

I. WPROWADZENIE

1.1. Wstęp

Dokument Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Zaleszany na lata 2016-2025 składa się z 16 rozdziałów głównych. Struktura i zakres przedstawiają się następująco:

- rozdział pierwszy to wstęp prezentujący kontekst całego opracowania, definicje najważniejszych pojęć dotyczących procesu rewitalizacji, wykorzystane skróty i zestawienie dokumentów, niezbędnych przy opracowywaniu GPR,
- rozdział drugi wskazuje na zgodność GPR z innymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy,
- rozdział trzeci to diagnoza ogólna gminy Zaleszany,
- rozdział czwarty przedstawia przyjętą metodologię opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji,
- rozdział piąty zawiera delimitację obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, ze wskazaniem problemów w poszczególnych sferach,
- rozdział szósty wskazuje wybrane obszary, które zostaną poddane działaniom rewitalizacyjnym,
- rozdział siódmy to opis celów rewitalizacji wraz ze wskazaniem beneficjentów działań,
- rozdział ósmy to wizja obszaru rewitalizacji, czyli wskazanie kierunku wyprowadzenia obszaru z sytuacji kryzysowej,
- rozdział dziewiąty obejmuje wykaz przedsięwzięć podstawowych – zadań rewitalizacyjnych wraz z ich szczegółowym opisem, a także charakterystykę pozostałych, uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- rozdział dziesiąty przedstawia system zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji (GPR),
- rozdział jedenasty zawiera system monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji (GPR),
- rozdział dwunasty przedstawia partycypację społeczną w procesie przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji (GPR),
- rozdział trzynasty wskazuje komplementarność procesu rewitalizacji,
- rozdział czternasty określa niezbędne zmiany w uchwałach,

- rozdział piętnasty przedstawia zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego,
- rozdział szesnasty zawiera decyzję odstąpienia od wykonywania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

1.2. Terminologia

Gminny Program Rewitalizacji (GPR): inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji (*Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 03.07.2015 r.*).

Obszar zdegradowany: obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- gospodarczej – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- środowiskowej – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska lub,
- przestrzenno-funkcjonalnej – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych lub,
- technicznej – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska

(Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 03.07.2015 r.; Ustawa z dnia 9 października 2015 o rewitalizacji tj. Dz. U. 2015 poz. 1777, ze zm., art. 9).

Projekt rewitalizacyjny (przedsięwzięcie): proces zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji, zgłoszony do objęcia albo objęty współfinansowaniem UE z jednego z funduszy strukturalnych albo Funduszu Spójności w ramach programu operacyjnego. Wynikanie projektu rewitalizacyjnego z programu rewitalizacji oznacza zatem albo wskazanie (wymienienie) go wprost w programie rewitalizacji albo określenie go w ogólnym (zbiorczym) opisie innych, uzupełniających rodzajów działań rewitalizacyjnych *(Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 03.07.2015 r.)*.

Rewitalizacja: proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji *(Ustawa z dnia 9 października 2015 o rewitalizacji tj. Dz. U. 2015 poz. 1777, ze zm., art. 2)*.

Obszar rewitalizacji: wyznaczony obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację *(art. 10 ustawy z dnia 9 października 2015 o rewitalizacji tj. Dz. U. 2015 poz. 1777, ze zm.)*.

1.3. Zestawienie głównych regulacji oraz dokumentów wykorzystanych przy opracowaniu Gminnego Programu Rewitalizacji

1. Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 1777, ze zm.).
2. Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 lipca 2015 roku.
3. Instrukcja przygotowania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020
4. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. 2016 poz. 446 ze zm.).
5. Uchwała NR XXVI/329/2017 Rady Gminy w Zaleszanach z dnia 13 lutego 2017 r. w sprawie określenia zasad powoływania oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji.
6. Uchwała Nr XXVI/323/2017 Rady Gminy w Zaleszanach z dnia 13 lutego 2017 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Zaleszany
7. Raport z konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.
8. Raport z konsultacji - Komitet Rewitalizacji.
9. Ustawa o rewitalizacji. Praktyczny komentarz, Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa, Warszawa 2016.

II. ZGODNOŚĆ PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI GMINY

Elementem opracowania Programu jest zapewnienie komplementarności pomiędzy dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Zaleszany na lata 2016-2025 pozostaje w zgodności z innymi dokumentami dotyczącymi rozwoju tego terenu, a w szczególności ze Strategią Rozwoju Gminy Zaleszany na lata 2016-2025. Wzajemna komplementarność Gminnego Programu Rewitalizacji z innymi dokumentami strategicznymi podniesie efektywność podejmowanych działań oraz prawdopodobieństwo ich realizacji. Opracowane działania rewitalizacyjne będą spójne z wybranymi celami i założeniami uwzględnionymi w wyżej wymienionych dokumentach. Dokładne powiązania opisano w podpunktach od I do IV.

Strategia Rozwoju Gminy Zaleszany na lata 2016-2025

Strategia Rozwoju Gminy Zaleszany na lata 2016-2025 jest dokumentem długofalowym, który wskazuje główne kierunki, w jakich powinna zmierzać gmina, aby polepszać warunki życia mieszkańców i zapewnić zrównoważony rozwój gospodarczy. Strategia ukazuje kompleksowe ujęcie rozwoju gminy w wielu kluczowych obszarach, a wdrażanie jej daje możliwość wpływania na procesy społeczne, gospodarcze, przyrodnicze i przestrzenne.

Przedstawiona w Strategii misja rozwoju gminy Zaleszany brzmi następująco:

„Zrównoważony rozwój gminy poprzez aktywny udział wspólnot lokalnych w zarządzaniu, odwołujących się do zasady pomocniczości, działających w oparciu o mechanizmy partnerstw lokalnych”.

Cele strategiczne gminy zostały opracowane dla czterech obszarów funkcjonowania:

I. EDUKACJA I KULTURA: cel strategiczny: Wysoka jakość usług kulturalnych i edukacyjnych świadczonych na rzecz mieszkańców gminy Zaleszany.

II. INFRASTRUKTURA DLA ROZWOJU: cel strategiczny: Zapewnienie mieszkańcom i przedsiębiorstwom z terenu gminy Zaleszany optymalnych warunków do życia i prowadzenia działalności.

III. SOLIDARNOŚĆ SPOŁECZNA I PROMOCJA ZDROWIA: cel strategiczny: Zapewnienie mieszkańcom gminy równoprawnych warunków do samodzielnego

i aktywnego uczestnictwa w sferze życia społecznego i uczestnictwa w profilaktyce zdrowotnej.

IV. AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA: cel strategiczny: Rozwój wspólnot lokalnych i współpracy międzysektorowej w gminie.

Tabela 1 przedstawia wzajemne powiązania z wybranymi celami operacyjnymi i zadaniami wyżej wymienionej Strategii z celami strategicznymi postawionymi w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Zaleszany na lata 2016-2025.

Tabela 1. Powiązania celów Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi Gminy Zaleszany

Strategia Rozwoju Gminy Zaleszany na lata 2016-2025				
cele operacyjne	zadania	powiązania z celami postawionymi w GPR		
		I	II	III
1. Rozwój inicjatyw związanych z edukacją formalną i nieformalną będących odpowiedzią na potrzeby i oczekiwania mieszkańców gminy Zaleszany	1.1. Stworzenie bazy lokalowej (budowa, wyposażenie) dla potrzeb organizacji pracy przedszkola/punktu przedszkolnego na terenie gminy zgodnie z zapotrzebowaniem na miejsca przedszkolne.		✓	
	1.2. Projekty społeczne uwzględniające cele edukacyjne skierowane do grup dzieci, młodzieży oraz dorosłych i seniorów – zgodne z wcześniejszą diagnozą potrzeb.	✓	✓	
	1.3. Projekty ukierunkowane na przeobrażenia w funkcjonowaniu bibliotek dostosowane do oczekiwań mieszkańców – formy multimedialnych punktów oświatowych i informacyjnych dla mieszkańców, działania związane z popularyzacją czytelnictwa, konkursy wspierające czytelnictwo dzieci i młodzieży, wystawy, prelekcje, spotkania z ciekawymi ludźmi (podróżnicy, poeci, pisarze).	✓		
	1.4. Projekty ukierunkowane na indywidualne wspieranie rozwoju pasji młodych mieszkańców – szczególnie wykorzystujące czas wolny od nauki (popołudnia, dni wolne, wakacje i ferie).	✓	✓	
2. Rozwój inicjatyw oddziałujących na wzrost jakościowego życia kulturalnego mieszkańców gminy Zaleszany adekwatnie do ich potrzeb i oczekiwań i sprzyjających podtrzymywaniu lokalnych tradycji	2.1. Tworzenie sieci wsparcia na rzecz seniorów w gminie Zaleszany poprzez powoływanie Klubów Seniora i utrzymywanie cyklicznej aktywności w tychże Klubach.	✓		
	2.2. Projekty zajęć sportowych skierowane do całych społeczności mieszkańców poszczególnych sołectw.	✓		
	2.3. Organizacja imprez integracyjnych na poziomie sołectw i gminy.	✓		
	2.4. Zakup sprzętu służącego organizacji imprez kulturalnych i masowych.	✓		
	2.5. Projekty kulturalne o wysokiej jakości organizacyjnej	✓		

	i odpowiedniej promocji – dostosowane do oczekiwań i potrzeb mieszkańców.			
	2.6. Projekty rozwoju działań kulturalnych adresowane do młodzieży i dzieci (grupy rekonstrukcyjne, zespoły muzyczne, taneczne, folklor, etc.)	✓	✓	
	2.7. Organizacja pikników rodzinnych, alternatywnych form wypoczynku rodzinnego spływy kajakowe, wycieczki rowerowe, turnieje piłkarskie, etc.	✓		
1. Układ komunikacyjny gminy dostosowany do potrzeb mieszkańców i przedsiębiorców	1.1. Rozbudowa sieci dróg w obszarach istniejącej i planowanej zabudowy.			✓
	1.2. Modernizacja na terenach zamieszkania istniejącej sieci drogowej poprzez utwardzenie (nawierzchnia asfaltowa lub betonowa).			✓
3. Ograniczenie negatywnego oddziaływania człowieka na środowisko oraz wykorzystanie cennych przyrodniczo zasobów dla rozwoju gminy	3.1. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków.			✓
4. Wykorzystanie potencjału lokalnego w celu tworzenia źródeł dochodów dla mieszkańców	4.1. Edukacja w zakresie przedsiębiorczości.		✓	
	4.2. Zwiększenie dostępności do przedszkoli i żłobków.		✓	✓
1. Dostosowanie technicznej infrastruktury społecznej (budowa, modernizacja, remonty) do potrzeb mieszkańców i wymogów prawnych	1.1. Rozbudowa i przebudowa budynku OPS w celu likwidacji barier architektonicznych.	✓		✓
	1.2. Utworzenie ośrodka wsparcia na bazie budynku OSP.	✓		
	1.3. Utworzenie klubu samopomocy seniora.	✓		
	1.4. Budowa siłowni zewnętrznych na terenie gminy.	✓		✓
1. Tworzenie lokalnej infrastruktury dla działalności obywatelskiej	1.1. Rozwój sieci miejsc dostępnych dla aktywnych mieszkańców.	✓		✓
	1.2. Wsparcie sprzętowe istniejących miejsc spotkań dla podniesienia ich atrakcyjności i funkcjonalności.	✓		
	1.3. Szkolenie i wsparcie lokalnych animatorów działających w miejscach spotkań mieszkańców.	✓		
3. Ułatwienie i wypracowanie lokalnych rozwiązań na rzecz zwiększenia aktywności mieszkańców w podejmowaniu działań na rzecz płynnego i zrównoważonego rozwoju swojego sąsiedztwa, wsi	3.1. Tworzenie lokalnej infrastruktury dla działań obywatelskich.	✓		✓
	3.2. Wspieranie działań mających na celu zwiększenie zaangażowania mieszkańców w rozwiązywanie konkretnych problemów społecznych i podnoszeniu jakości życia.	✓		

i gminy	3.3. Tworzenie i utrzymywanie fizycznych miejsc spotkań mieszkańców, gdzie mogą realizować działania społeczne, integrować się i rozwijać swoje zainteresowania.	✓		✓
Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gminy Zaleszany				
1. Rozwój funkcji gminy, stanowiących podstawę jej ekonomicznego rozwoju	Podniesienie atrakcyjności gminy jako miejsca zamieszkania ludności okolicznych ośrodków przemysłowych	✓		
2. Poprawa warunków zamieszkania i obsługi ludności jako istotnego czynnika podniesienia poziomu jakości życia mieszkańców gminy, ze szczególnym uwzględnieniem wyposażenia w usługi i infrastrukturę techniczną		✓		✓
3. Ochrona wartości środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz kształtowania ładu przestrzennego jako podstawy prawidłowego i efektywnego rozwoju wszystkich ww. wymienionych rodzajów działalności				✓
Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Stalowej Woli na lata 2014-2020				
Cel rozwojowy 4. Poprawa konkurencyjności turystycznej i kulturalnej Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Stalowej	Zachowanie i promocja regionalnego dziedzictwa kulturowego oraz rozwój infrastruktury i zaplecza kultury			✓
	Rozwój funkcji turystycznych w oparciu o zasoby przyrody	✓		
Cel rozwojowy 5. Poprawa jakości życia mieszkańców Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Stalowej Woli	Kompleksowa rewitalizacja obszarów o niewłaściwym potencjale	✓	✓	✓
	Rozwój usług dla osób starszych	✓		
	Kształcenie w zakresie rozwoju kompetencji kluczowych		✓	

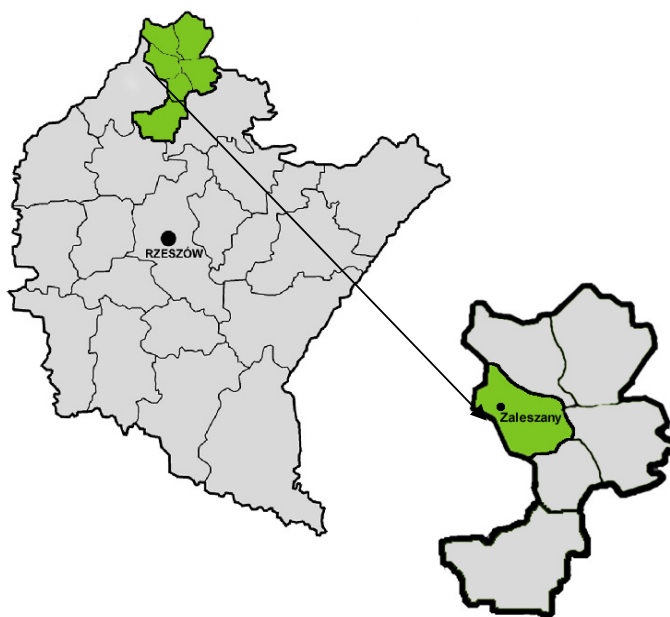
III. DIAGNOZA OGÓLNA GMINY ZALESZANY

3.1 Strefa przestrzenno-funkcjonalna

3.1.1 Położenie administracyjne gminy Zaleszany

Gmina Zaleszany położona jest w województwie podkarpackim, w powiecie stalowowolskim (rysunek 1). Bezpośrednio graniczy z miastem Stalowa Wola i jest jedną z pięciu gmin powiatu stalowowolskiego. Odległość do stolicy województwa podkarpackiego – Rzeszowa wynosi ok. 80 km. Według podziału fizyczno-geograficznego Polski Kondrackiego, gmina Zaleszany leży w Prowincji Zewnętrznych Karpat Zachodnich – Północne Podkarpacie, w makroregionie Kotliny Sandomierskiej w obrębie mezoregionów – Równiny Tarnobrzeskiej i Doliny Dolnego Sanu.

W układzie administracyjnym graniczy od północnego wschodu z gminą Radomyśl nad Sanem, od południowego wschodu z gminą Stalowa Wola, od zachodu z gminami Gorzyce i Grębów (powiat tarnobrzeski). gmina Zaleszany zajmuje obszar 87,32 km², a jej siedzibą jest miejscowość Zaleszany.

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Zaleszany na lata 2016-2025

Rysunek 1. Położenie gminy Zaleszany na tle województwa i powiatu

W skład gminy Zaleszany wchodzi 13 sołectw: Agatówka, Dzierdziówka, Kępie Zaleszańskie, Kotowa Wola, Majdan Zbydniowski, Motycze Szlacheckie, Obojna, Pilchów, Skowierzyn, Turbia, Wólka Turebska, Zaleszany i Zbydniów (tabela 2).

Tabela 2. Liczba ludności, powierzchnia oraz gęstość zaludnienia w poszczególnych sołectwach gminy Zaleszany

L.p.	Sołectwo	Liczba ludności (2015 r.)	Powierzchnia [km ²]	Gęstość zaludnienia [os/km ²]
1.	Agatówka	446	1,16	386
2.	Dzierdziówka	594	6,19	96
3.	Kępie Zaleszańskie	1345	8,99	150
4.	Kotowa Wola	934	11,53	81
5.	Majdan Zbydniowski	465	3,45	135
6.	Motycze Szlacheckie	235	2,10	112
7.	Obojna	651	8,60	76
8.	Pilchów	1 117	6,79	164
9.	Skowierzyn	893	8,68	103
10.	Turbia	1509	8,97	168
11.	Wólka Turebska	386	3,71	104
12.	Zaleszany	1 082	7,33	148
13.	Zbydniów	1 327	9,84	135
Ogółem		10 984	87,32	125

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Zaleszanych stan na 31.12.2016 r.

Powierzchnia gminy Zaleszany stanowi 0,49% powierzchni województwa podkarpackiego oraz 10,48% powierzchni powiatu stalowowolskiego. Największą powierzchnię gminy Zaleszany zajmuje sołectwo Kotowa Wola (11,53 km²). Średnia gęstość zaludnienia w całej gminie wynosi 125 os/km². Jest to wartość wyższa niż gęstość zaludnienia dla województwa podkarpackiego (119 os/km²). Największą gęstość zaludnienia odnotowano w sołectwie Agatówka 386 os/km².

3.1.2 Struktura użytkowania terenu gminy Zaleszany

W strukturze użytkowania ziemi w gminie Zaleszany przeważają użytki rolne, które zajmują 6 534 ha (tabela 3) i stanowią 75% powierzchni gminy. Jest to wartość znacznie większa niż dla powiatu stalowowolskiego, gdzie użytki rolne zajmują jedynie 36% powierzchni. Świadczy to o rolniczym charakterze gminy.

Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione zajmują jedynie 16% powierzchni gminy (1432 ha) i jest to wartość znacznie niższa niż średnia dla powiatu (54,4%) czy województwa (40,9%).

Kolejną, pod względem wielkości zajmowanej powierzchni, formą użytkowania ziemi są grunty zabudowane i zurbanizowane (409 ha), stanowiące 4,9% całkowitego terytorium gminy (tabela 3).

Tabela 3. Struktura użytkowania ziemi w gminie Zaleszany na tle powiatu i województwa w 2014 roku [ha]

Forma użytkowania ziemi	PODKARPACKIE	Powiat stalowowolski	Zaleszany
Powierzchnia ogółem	1784576	83174	8717
Powierzchnia lądowa	1764046	81951	8537
Użytki rolne:	937886	30241	6534
grunty orne	606217	18115	4376
Sady	10240	241	96
łąki trwałe	116805	5727	987
pastwiska trwałe	154643	4667	776
grunty rolne zabudowane	40297	1028	273
grunty pod stawami	3971	294	0
grunty pod rowami	5713	169	26
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione:	729211	45245	1432
Lasy	683462	43536	1260
grunty zadrzewione i zakrzewione	45749	1709	172
Grunty pod wodami	20530	1223	180
grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	19373	968	141
grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	1157	255	39
Grunty zabudowane i zurbanizowane:	82145	3604	409
tereny mieszkaniowe	13554	728	45
tereny przemysłowe	4967	614	4
tereny inne zabudowane	6869	236	26
tereny zurbanizowane niezabudowane	1347	48	0
tereny rekreacji i wypoczynku	3132	161	6
tereny komunikacyjne – drogi	45624	1468	226
tereny komunikacyjne – kolejowe	4203	275	45
tereny komunikacyjne – inne	1383	61	55
użytki kopalne	1065	13	2
Użytki ekologiczne	1596	12	0
Nieużytki	10936	2571	130
Tereny różne	2271	278	32

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL 2015

3.2. Strefa społeczna

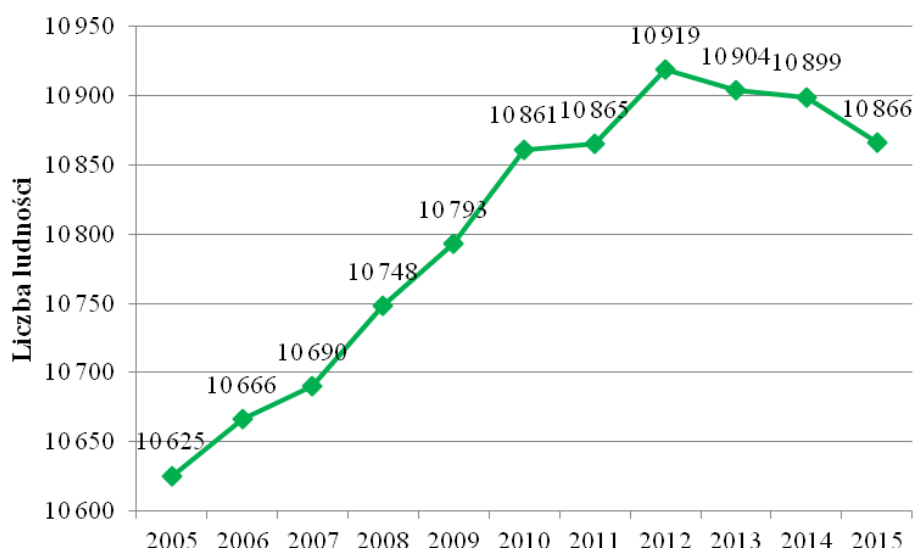
Problemy społeczne zostały uznane za najważniejsze w procesie rewitalizacji (zgodnie z *Wytycznymi... MIR*). Należy jednak pamiętać, iż są one kategorią bardzo szeroką.

Sfera społeczna obejmuje różne aspekty życia i funkcjonowania w przestrzeni gminy jej społeczeństwa, począwszy od zjawisk demograficznych, poprzez rynek pracy, bezpieczeństwo publiczne, dostępność usług publicznych takich jak: edukacja, ochrona zdrowia i kultura, aż po zaangażowanie mieszkańców w życie publiczne.

Problematyka dotycząca tej sfery została przeanalizowana w ramach diagnozy gminy Zaleszany oraz w dalszej kolejności wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Uwzględniono zarówno dane obiektywne, znajdujące się w zasobach statystyki publicznej (BDL GUS) oraz innych publicznych instytucji lokalnych i ponadlokalnych (UG Zaleszany, OPS w Zaleszanach), jak i informacji subiektywnych – wynikających z postrzegania sytuacji przez interesariuszy rewitalizacji (mieszkańców, w tym przedsiębiorców). Dane subiektywne zgromadzono dzięki ankietyzacji, przeprowadzonej na potrzeby pogłębionej analizy problemów występujących w na terenie gminy. Przeprowadzona ankietyzacja potwierdziła fakt występowania określonych problemów, wynikających również z analizy danych obiektywnych przeprowadzonych w pierwszej kolejności.

3.2.1. Ludność i demografia

Według danych BDL GUS, gminę Zaleszany w 2015 r. zamieszkiwało 10 866 osób (stan na dzień 31.12.2015), co stanowiło 10,07% ludności powiatu stalowowolskiego. Do 2012 r. liczba ludności w gminie systematycznie się zwiększała, tym samym na dzień 31.12.2011 r. wynosiła 10 919 osób. Natomiast od 2012 r. liczba ludności zmniejszyła się o 53 osoby tj. o 0,5% ogółu populacji gminy. Podobne tendencje można zaobserwować w liczbie ludności zarówno w powiecie stalowowolskim, jak i województwie podkarpackim, gdzie również po 2012 r. nastąpił spadek liczby ludności.

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Rysunek 2. Liczba ludności w gminie Zaleszany w latach 2005-2015

W gminie Zaleszany w 2015 r. wskaźnik urodzonych na 1 000 ludności był niższy (6,7 osób) niż w powiecie stalowowolskim (7,8 osób) i w województwie podkarpackim (9,2 osób). Podobnie niższa była również w gminie liczba zmarłych osób na 1 000 ludności (8,9 osób). W związku z czym przyrost naturalny na 1 000 ludności w gminie w 2015 r. był ujemny (-2,2) i tym samym był ponad dwudziestokrotnie niższy niż w województwie podkarpackim (0,1). W przedstawionych latach 2013-2015, tylko w roku 2014 odnotowano zmniejszenie przyrostu naturalnego na 1 000 ludności (tabela 4).

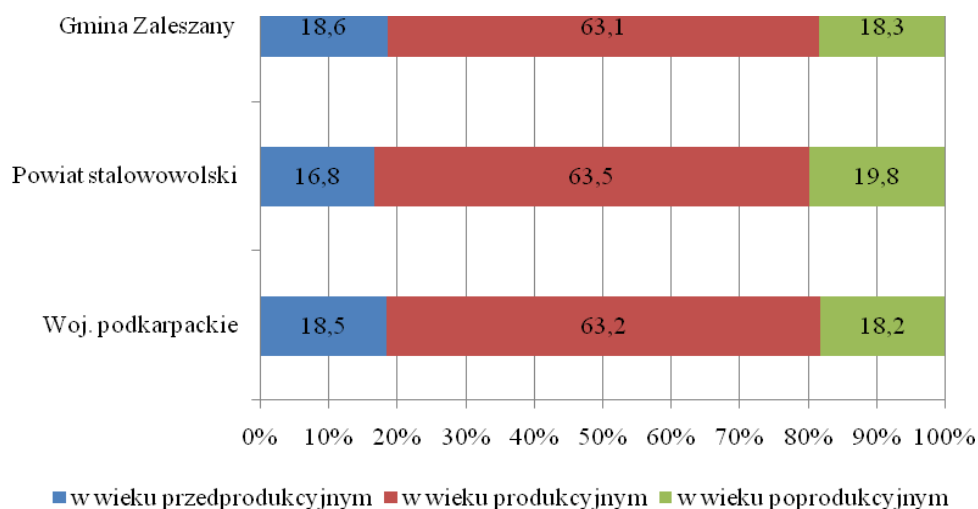
Tabela 4. Liczba urodzonych i zmarłych osób oraz przyrost naturalny na 1000 osób ludności

JST	Urodzenia żywe na 1000 ludności			Zgony na 1000 ludności			Przyrost naturalny na 1000 ludności		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Województwo podkarpackie	9,6	9,4	9,2	8,73	8,63	9,13	0,8	0,7	0,1
Powiat stalowowolski	8,3	8,2	7,8	8,83	8,99	8,92	-0,5	-0,7	-1,1
Gmina Zaleszany	9,8	9,4	6,7	12,04	12,50	8,90	-2,2	-3,1	-2,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Według danych BDL GUS w 2015 r. struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w gminie Zaleszany była porównywalna ze strukturą ludności w powiecie stalowowolskim i w województwie podkarpackim (rysunek 3). Odsetek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym (18,6%) był wyższy niż w powiecie stalowowolskim (16,8%) i w województwie podkarpackim (18,5%).

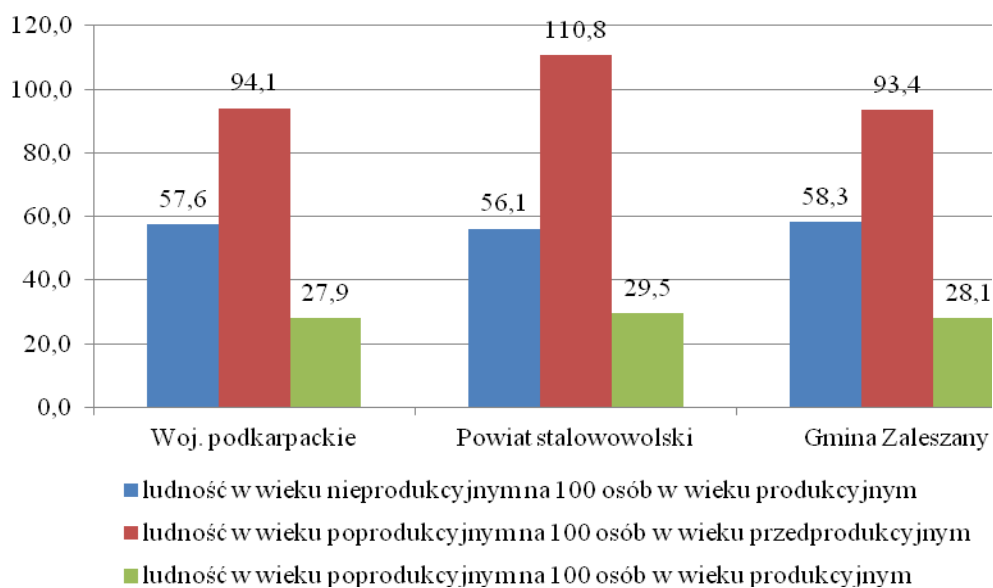
O procesach starzenia się społeczeństwa gminy Zaleszany świadczyć może także wysoki odsetek osób w wieku poprodukcyjnym (18,3%).

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Rysunek 3. Struktura mieszkańców według ekonomicznych grup wieku (wiek przedprodukcyjny, wiek produkcyjny, wiek poprodukcyjny) w gminie Zaleszany na tle powiatu stalowowolskiego i województwa podkarpackiego w 2015 r.

Ze strukturą ludności według ekonomicznych grup wieku powiązane są nierozzerwalnie wskaźniki obciążenia demograficznego, które obrazują relacje pomiędzy określonymi grupami wiekowymi w danej populacji (rysunek 4). Pierwszym analizowanym wskaźnikiem była liczba osób w wieku nieprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym. W 2015 roku na obszarze gminy Zaleszany na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało przeciętnie 58,6 osób w wieku nieprodukcyjnym. Tym samym analizowany wskaźnik osiągnął wartość wyższą niż średnia dla powiatu stalowowolskiego (57,5 osób) oraz od województwa podkarpackiego (58,1 osób).

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Rysunek 4. Wskaźniki obciążenia demograficznego dla gminy Zaleszany, powiatu stalowowolskiego oraz województwa podkarpackiego w 2014 r.

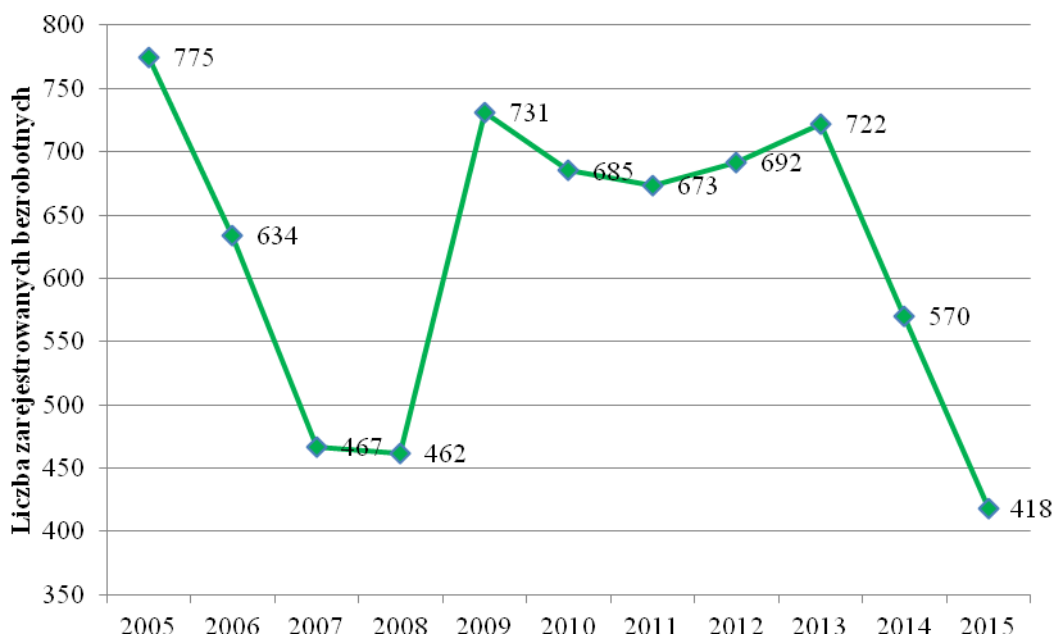
Na tle powiatu stalowowolskiego gmina Zaleszany wypada gorzej biorąc pod uwagę wskaźnik przedstawiający liczbę osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym. W gminie wskaźnik ten wynosi 93,4 osoby, natomiast w powiecie 110,8 osób.

W 2014 roku wskaźnik przedstawiający liczbę osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym był niższy niż wartość 30. Najwyższy był w przypadku powiatu stalowowolskiego (29,5).

W porównaniu do 2010 r., w 2014 r. w gminie Zaleszany sytuacja demograficzna była bardziej niekorzystna. W 2010 r. wartość wskaźnika przedstawiającego liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosiła 59,2. Korzystniej w 2010 r. kształtował się również wskaźnik obrazujący ilość osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym, wynosił 81,6 osób. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2010 roku również była korzystniejsza, wynosiła 26,6 osób.

3.2.2. Rynek pracy

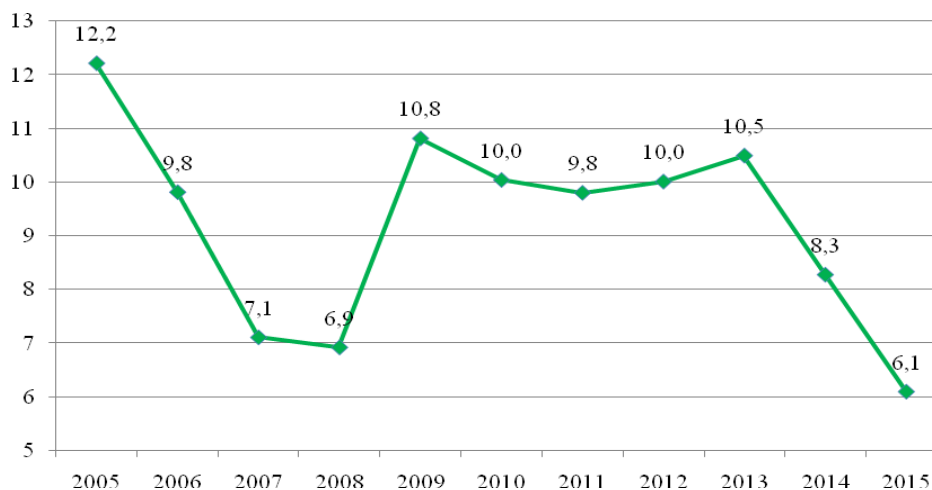
Od 2005 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych sukcesywnie zmniejsza się (rysunek 5). Pod koniec 2015 r. na terenie gminy Zaleszany zarejestrowanych było 418 osób bezrobotnych, a zatem o 357 osób mniej niż w roku 2005 r. Tak niski poziom bezrobocia może być konsekwencją wyjazdu mieszkańców z gminy Zaleszany w celu znalezienia pracy poza miejscem zamieszkania.

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Rysunek 5. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Zaleszany w latach 2005 – 2015

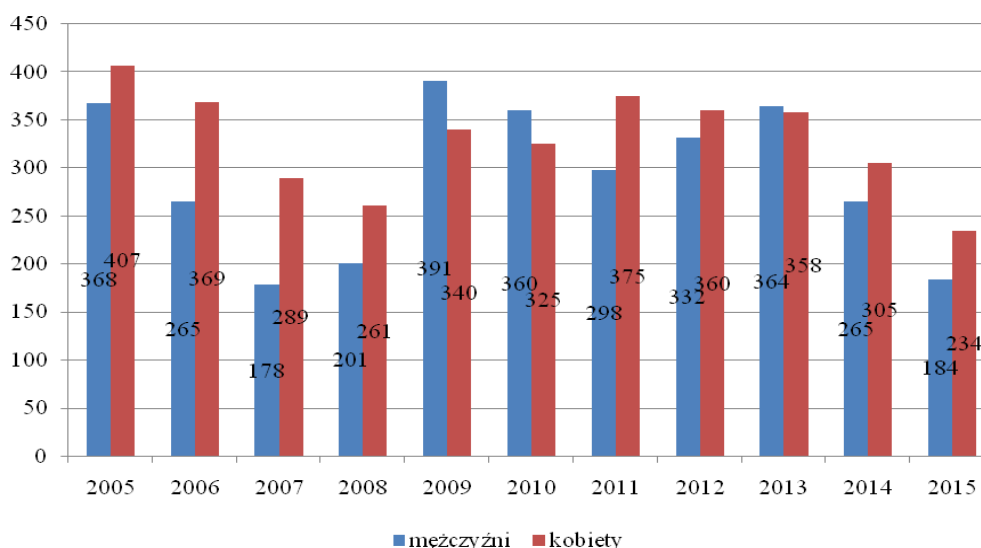
Ważnym wskaźnikiem ukazującym kondycję rynku pracy na terenie gminy jest udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (rysunek 6). Wartość tego wskaźnika w gminie Zaleszany w 2015 r. wyniosła 6,1%. Wskaźnik jest niższy w porównaniu do średniej dla powiatu stalowowolskiego (6,2%) i województwa podkarpackiego (9,1%) mimo, że bezrobocie nadal jest poważnym problemem na terenie całej gminy, a w ostatnich trzech latach zauważa się jego spadek.

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Rysunek 6. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

Spośród 418 zarejestrowanych osób bezrobotnych w 2015 r. w gminie Zaleszany, 184 osoby stanowili mężczyźni, natomiast 234 osoby to kobiety. W latach 2005-2015 największą liczbę bezrobotnych mężczyzn odnotowano w 2009 r., zaś kobiet w 2005 r. Wartości te były wyższe od liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych 2015 r. (rysunek 7). Jedynie w latach 2009-2010 liczba zarejestrowanych bezrobotnych mężczyzn była większa niż liczba bezrobotnych kobiet.

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Rysunek 7. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych według płci w latach 2005 – 2015

Bezrobocie szczególnie długotrwałe odbija się negatywnie na tkance społecznej, dlatego też na poziomie delimitacji obszarów zdegradowanych był to jeden ze wskaźników predestynujących do włączenia ich w działania rewitalizacyjne. Wykorzystano tutaj wskaźnik udziału osób bezrobotnych długotrwałe na 1 000 osób, z wykorzystaniem podziału gminy na sołectwa i jednostki pomocnicze. Za osobę długotrwałe bezrobotną uznano, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. 2016 poz. 645 ze zm.), bezrobotnego zarejestrowanego w urzędzie pracy przez okres łącznie ponad 12 miesięcy w okresie 2 ostatnich lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych. Z przeprowadzonej ankietyzacji wynika, iż respondenci wskazali bezrobocie jako pierwszy najbardziej istotny problem sfery społecznej, potwierdzają to również przeprowadzone warsztaty w ramach pogłębionej diagnozy problemów w gminie.

3.2.3. Ubóstwo

Ubóstwo, jako przyczyna udzielania pomocy społecznej, to powód najczęściej wskazywany przez beneficjentów Ośrodka Pomocy Społecznej w Zaleszanych. Ubóstwo jest czynnikiem, który wpływa negatywnie na jakość życia mieszkańców gminy. W dużej mierze może ograniczać perspektywy życiowe dzieci, poprzez nierówności w dostępie do systemu edukacji. Ponadto może również wpływać na wzrost przestępczości, wywoływać sytuacje konfliktowe w rodzinie, ograniczać aktywność obywatelską i ekonomiczną, a także dostęp do opieki zdrowotnej. Do czynników zwiększających ryzyko nasilenia się zjawiska – ubóstwa należą przede wszystkim bezrobocie, niski poziom wykształcenia, niepełnosprawność oraz wielodzietność lub niepełność rodziny.

Ubóstwo było także dostrzegane na poziomie szerszego grona interesariuszy rewitalizacji. W ramach przeprowadzonej ankietyzacji respondenci wskazali ubóstwo jako drugi najbardziej istotny problem sfery społecznej. Fakt ten potwierdzają również warsztaty przeprowadzone podczas pogłębionej diagnozy problemów w gminie. Z powyższych względów uzyskane dane pozwoliły dokonać delimitacji obszaru zdegradowanego i rewitalizacji z wykorzystaniem wskaźnika liczby osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na sołectwa.

3.2.4. Edukacja i wychowanie przedszkolne

Wykaz instytucji oświatowych wychowania przedszkolnego i podstawowego w gminie Zaleszany:

- Przedszkole w Kotowej Woli,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Kotowej Woli,
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. II Armii Wojska Polskiego w Majdanie Zbydniowskim i Wólce Turebskiej,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Pilchowie,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Skowierzynie,
- Zespół Szkół w Zaleszanach,
- Zespół Szkół w Turbi,
- Zespół Szkolno – Przedszkolny w Zbydniowie,

Jednostką organizacyjną gminy jest również Gminny Zespół Obsługi Szkół i Przedszkoli w Zaleszanach, będący jednostką obsługującą w zakresie administracyjnym, finansowym i organizacyjnym placówki oświatowe, dla których organem prowadzącym jest gmina Zaleszany.

Tabela 5. Dane liczbowe dotyczące edukacji w gminie Zaleszany

Edukacja i wychowanie przedszkolne	2013	2014	2015	2016
Placówki wychowania przedszkolnego	11	11	11	9
w tym przedszkola	2	2	3	4
Miejsca w przedszkolach	90	100	142	167
Liczba szkół podstawowych	7	7	7	7
Liczba uczniów szkół podstawowych	546	568	608	538
Liczba szkół gimnazjalnych	3	3	3	3
Liczba uczniów szkół gimnazjalnych	313	284	286	285

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

3.2.5. Kultura i ochrona zdrowia

Działalność kulturalna w gminie Zaleszany prowadzona jest przez szereg publicznych oraz społecznych podmiotów, wśród których należy wymienić:

- Gminny Ośrodek Kultury w Zaleszanach,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Zaleszanach i jej filie:
 - Biblioteka w Kotowej Woli,
 - Biblioteka w Pilchowie,
 - Biblioteka w Turbi,
 - Biblioteka w Zbydniowie,
 - Biblioteka w Dzierdziówce.

W ostatnich latach, w gminie zmniejsza się ilość inwestycji w infrastrukturę kulturalną, co znajduje swoje odzwierciedlenie w wydatkach na kulturę (tabela 6), które są zbliżone do wydatków w powiecie stalowowolskim jednak wyższe niż w województwie podkarpackim.

Tabela 6. Wydatki na kulturę w gminie Zaleszany w latach 2013-2015 w ujęciu porównawczym

JST	Udział wydatków w Dziale 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego w wydatkach ogółem			Wydatki na 1 mieszkańca na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Województwo podkarpackie	3,5	3,3	3,1	116,14	114,77	109,83
Powiat stalowowolski	4,0	3,8	4,5	126,38	129,19	134,14
Gmina Zaleszany	4,6	3,4	4,0	114,63	99,85	113,66

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Na obszarze gminy nie zanotowano formalnie działających kół czy klubów. Natomiast na terenie powiatu stalowowolskiego oraz całego województwa podkarpackiego liczba takich organizacji z roku na rok rośnie. Jednakże mieszkańcy gminy organizują się w grupy nieformalne, których jest kilkanaście. Ich funkcjonowanie zazwyczaj wynika z podejmowania realizacji określonego dla grupy celu.

Również Gminny Ośrodek Kultury w Zaleszanach prowadzi koła zainteresowań nieujęte w statystykach Głównego Urzędu Statystycznego, jak:

- modelarnia,

- nauka gry na keyboardzie,
- nauka gry na akordeonie,
- zespół wokalny,
- młodzieżowa orkiestra dęta,
- warsztaty plastyczne.

W porównaniu do wcześniejszych lat, w 2015 liczba kursów w gminie Zaleszany zmniejszyła się i jest to tendencja odwrotna niż w przypadku powiatu i województwa (tabela 7). W związku z powyższym liczba absolwentów kursów w gminie również się zmniejszyła.

Tabela 7. Liczba kursów w gminie Zaleszany oraz liczba ich absolwentów w latach 2013-2015 w ujęciu porównawczym

JST	Liczba kursów			Liczba absolwentów		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Województwo podkarpackie	493	547	566	7 733	8 321	7 752
Powiat stalowowolski	19	51	50	312	613	456
Gmina Zaleszany	2	2	1	5	6	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W porównaniu do wcześniejszych lat, w 2015 r. liczba imprez w gminie Zaleszany również się zmniejszyła i jest to tendencja odwrotna niż w przypadku powiatu i województwa (tabela 8). Wzrosła natomiast liczba uczestników imprez, co może być związane z organizowaniem mniejszej liczby przedsięwzięć ale na większą skalę.

W Gminnym Ośrodku Kultury w Zaleszanach w 2016 roku odbywały się następujące imprezy:

- wystawa szopek Bożonarodzeniowych,
- koncert kolęd w wykonaniu Młodzieżowej Orkiestry Dętej,
- bale i zabawy okolicznościowe dla dzieci i dorosłych,
- warsztaty florystyczne,
- jasełka Bożonarodzeniowe,
- zajęcia i warsztaty prowadzone w czasie ferii zimowych,
- spektakle dla dzieci i dorosłych,
- imprezy okolicznościowe, jak: Dzień Kobiet, Piknik Rodziny, Dzień Matki, Dzień Dziecka itp.,

- konkurs plastyczny „Wielkanocna Plastyka Obrzędowa”,
- dożynki gminne, powiatowe.

Dodatkowo wiele spotkań organizowanych jest przez bibliotekę publiczną i jej filie, spotkania te mają na celu zapoznanie dzieci i młodzieży z funkcjonowaniem biblioteki.

Tabela 8. Imprezy kulturalne organizowane w gminie Zaleszany oraz liczba ich uczestników w latach 2013-2015 w ujęciu porównawczym

JST	Liczba imprez			Uczestnicy imprez		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Województwo podkarpackie	12 681	14 407	12 710	2 832 130	3 161 837	2 423 150
Powiat stalowowolski	354	503	738	135 947	136 823	108 902
Gmina Zaleszany	37	44	25	6 500	7 150	9 320

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

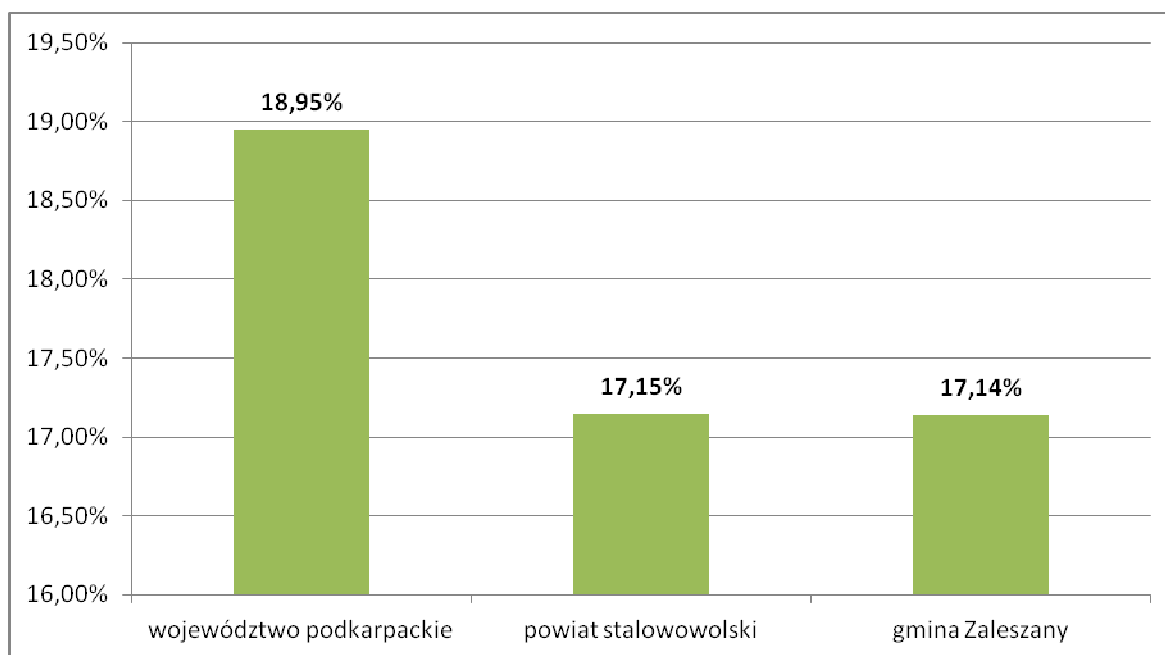
Na obszarze gminy działają organizacje samorządowe, które realizują zadania na rzecz mieszkańców w sferze ochrony i promocji zdrowia, kultury, sportu i rekreacji. W skład tych jednostek wchodzi organizacje samodzielne, stowarzyszenia, kluby uczniowskie i kluby sportowe. Liczba działających organizacji została zestawiona w tabeli 9. Najwięcej z nich działa w Zbydniowie oraz w Turbi.

Tabela 9. Liczba działających organizacji na terenie gminy Zaleszany (źródło: <http://bazy.ngo.pl/>)

Miejscowość	Liczba organizacji
Zbydniów	8
Zaleszany	4
Obojna	2
Kępie Zaleszańskie	4
Turbia	8
Majdan Zbydniowski	3
Skowierzyn	5
Motycze Szlacheckie	3
Pilchów	6
Kotowa Wola	4

Dzierdziówka	2
Wólka Turebska	1

Aktywność społeczną na terenie gminy ukazuje rysunek 8, na którym przedstawiono frekwencje w wyborach do sejmiku i senatu w roku 2015. Udział ludności w wyborach był mniejszy w porównaniu do powiatu stalowowolskiego, a także prawie o 2% mniejszy w stosunku do województwa podkarpackiego.

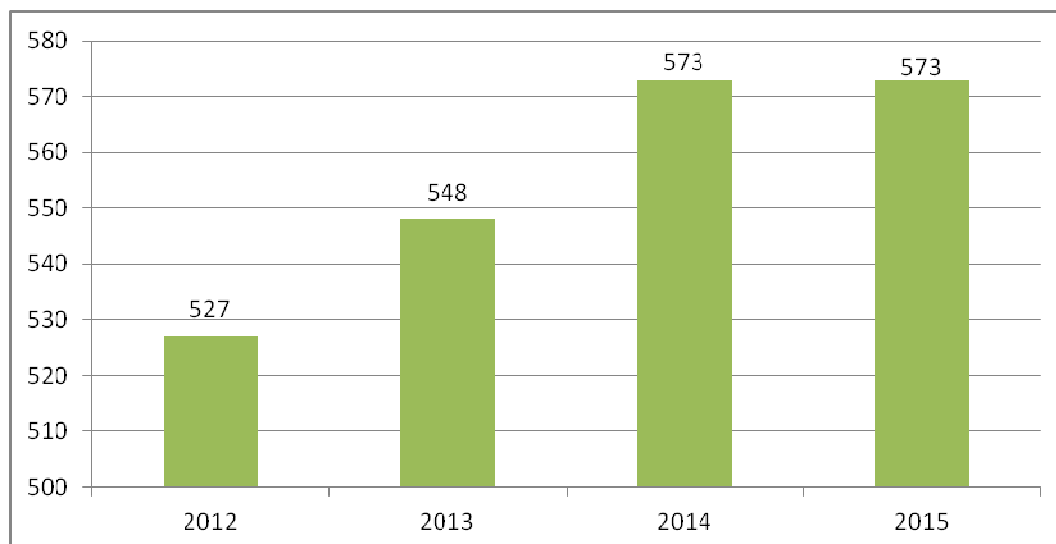

Rysunek 8. Frekwencja w wyborach do sejmiku i senatu w roku 2015 na terenie województwa, powiatu i gminy

3.3. Strefa gospodarcza

3.3.1. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie w latach 2012-2015

Jak zobrazowano na rysunku 9, z roku na rok przybywa osób, które prowadzą działalność gospodarczą. Liczba ta wzrosła z 527 osób w 2012 do 573 osób w roku 2015. Mieszkańcy gminy coraz częściej chcą pracować na własny rachunek i sami ustalać sobie warunki pracy. W uruchomieniu działalności gospodarczej pomagają programy unijne oraz rządowe.

Rysunek 9. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą

3.3.2. Liczba podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na 1000 mieszkańców w gminie w latach 2012-2015

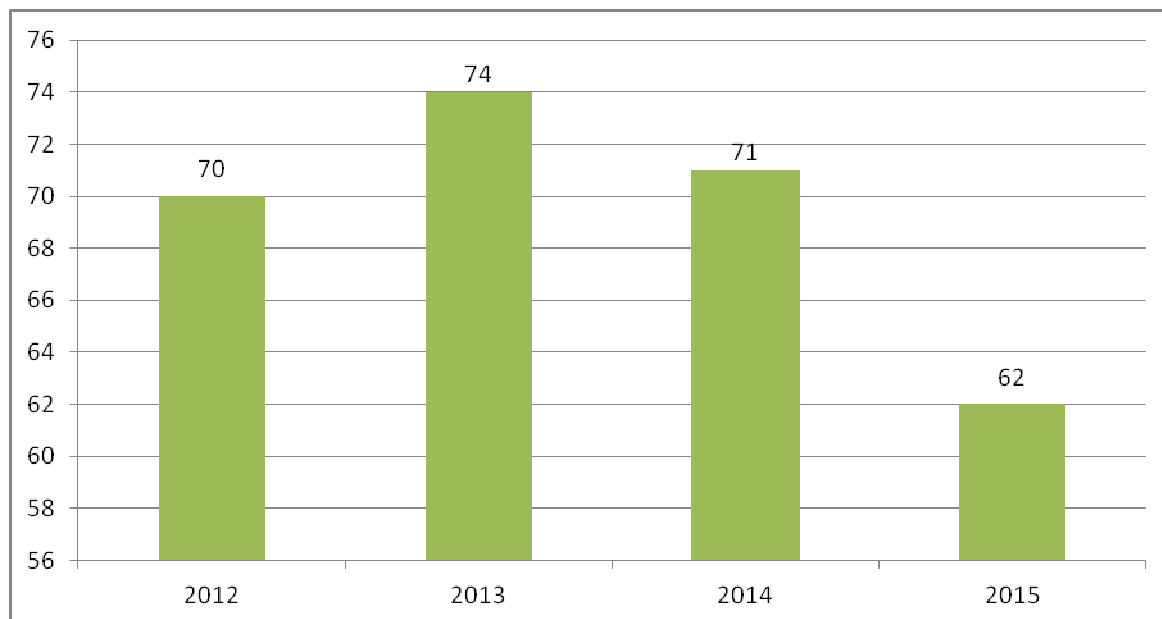
Według danych zawartych w tabeli 11 na 1000 mieszkańców gminy Zaleszany w latach 2012-2013 przypadało 0,15 przedsiębiorstwa. Stan ten zmienił się w 2014 r., w którym omawiany wskaźnik spadł do 0,14. W powiecie stalowowolskim na przełomie lat 2012-2015 wskaźnik nie uległ zmianie i utrzymywał się na stałym poziomie 0,1 przedsiębiorstwa na 1000 osób. Podobnie w województwie nie zaobserwowano zmian wartości wskaźnika z poziomu 0,1 przedsiębiorstwa na 1000 osób.

Tabela 10. Zestawienie liczby podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w latach 2012-2015 w gminie, powiecie i województwie (źródło: GUS)

	2012	2013	2014	2015
Gmina Zaleszany	0,15	0,15	0,14	0,14
Powiat stalowowolski	0,1	0,1	0,1	0,1
Województwo podkarpackie	0,1	0,1	0,1	0,1

3.3.3. Nowo zarejestrowane podmioty gospodarze w gminie w latach 2012-2015

Na podstawie rysunku 10 stwierdza się, że z roku na rok maleje liczba osób, które otwierają własną działalność gospodarczą. Liczba ta zmalała z 74 osób w 2013 r. do 62 osób w 2015 r. Społeczność gminy rezygnuje z zarządzania własnym biznesem na rzecz pracy w innych przedsiębiorstwach lub utrzymywania się z innych źródeł.

Rysunek 10. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Zaleszany w latach 2012-2015 (źródło: GUS)

3.3.4. Podmioty wyrejestrowane z rejestru REGON w latach 2012-2015 w gminie

Liczba wyrejestrowanych z rejestru REGON podmiotów gospodarczych na przełomie lat 2012-2015 kształtowała się zmiennie. Najmniej (45) wyrejestrowano w 2014 r., rok później wartość ta wzrosła do 55.

Tabela 11. Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w latach w 2012-2015 w gminie powiecie i województwie (źródło: GUS)

	2012	2013	2014	2015
Gmina Zaleszany	48	53	45	55
Powiat stalowowolski	530	593	548	529
Województwo podkarpackie	9912	10519	11500	11262

3.4. Strefa techniczna

3.4.1. Ogólna liczba mieszkań i powierzchnia w gminie w latach 2013-2015

W tabeli 12 zamieszczono liczbę mieszkań na przełomie lat 2013-2015, natomiast ich powierzchnię użytkową przedstawia tabela 13. Zauważalna jest tendencja wzrostowa w stosunku do liczby mieszkań, a co za tym idzie wzrasta powierzchnia użytkowa. Wzrost

liczby zasabów mieszkaniowych jest widoczny również w powiecie stalowowolskim oraz województwie podkarpackim.

Tabela 12. Zasoby mieszkaniowe gminy Zaleszany w latach w 2013-2015 (źródło: BDL, GUS)

Liczba mieszkań	2013	2014	2015
Gmina Zaleszany	3191	3233	3276
Powiat stalowowolski	35258	35424	35680
Województwo podkarpackie	635669	641447	648473

Tabela 13. Powierzchnia użytkowa [m²] mieszkań w gminie, powiecie i województwie w latach 2013-2015 (źródło: BDL, GUS)

Powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	2013	2014	2015
Gmina Zaleszany	317203	322451	328143
Powiat stalowowolski	2532707	2554675	2586180
Województwo podkarpackie	51190677	51861327	52615563

3.4.2. Struktura komunikacyjna

Gmina posiada dobrą infrastrukturę drogową. Na jej terenie występują drogi gminne, powiatowe, jak i droga krajowa nr 77 Lipnik-Przemysł.

W planach jest budowa drogi ekspresowej na trasie Opatów – Nisko. Dobrze zorganizowana kolej łączy gminę z Rzeszowem, Tarnobrzegiem, Lublinem, Warszawą, Przeworskiem, Zamościem i Bydgoszczą. W niedalekim sąsiedztwie gminy znajduje się port lotniczy Rzeszów– Jasionka.

Istniejąca infrastruktura drogową gminy wymaga remontów. Dzięki bieżącym inwestycjom w naprawy stan dróg polepsza się. W dalszym ciągu jednak na renowację czekają pobocza. Niezbędne jest również wykonanie odwodnienia oraz poprawa bezpieczeństwa na chodnikach, szczególnie wzdłuż dróg o zwiększonym natężeniu ruchu. Na przestrzeni lat wzrasta popularność transportu rowerowego, czego skutkiem jest rosnąca liczba ścieżek rowerowych oraz wyznaczanie nowych atrakcyjnych tras w okolicy. Zwiększa to popularność obszarów pod względem turystyki rowerowej. Mieszkańcy gminy mają do dyspozycji komunikację autobusową oraz prywatnych przewoźników.

Atutem gminy jest zlokalizowane w Turbi lotnisko, którego właścicielem jest Stowarzyszenie Aeroklub Stalowowski. Lotnisko pełni funkcję sportową oraz turystyczno-biznesową. Poza rozgrywanymi na nim zawodami sportowymi o randze międzynarodowej, coraz częściej jest wykorzystywane przez przedsiębiorców, wykorzystujących własne niewielkie samoloty, jako komunikacyjne.

3.5. Strefa środowiskowa

Gmina Zaleszany położona jest na terenach zalewowych rzek: San, Łęg i Osa. Obszar gminy bogaty jest w rzeki, potoki i wody stojące. Dominuje jednak rzeka San, która jest typową rzeką niziną. Na zachodzie i południu teren gminy otacza Łęg, do którego wpada w pobliżu wsi Kępie Zaleszańskie strumień Osa. Działalność rzeki San ukształtowała starorzeczka, nad którymi ulokowały się osady nadrzeczne: Zaleszany, Motycze Szlacheckie, Skowierzyn, Zbydniów, Majdan Zbydniowski, Wólka Turebska, Dzierdziówka. Stwierdzono tu występowanie wielu chronionych gatunków roślin pływających. Najciekawszą z nich jest paproć wodna – salwinia pływająca. Inne ciekawe rośliny to: rosiczka okrągłolistna i pływacz zwyczajny.

Obszar gminy Zaleszany położony jest na pograniczu dwóch odrębnych regionów klimatycznych: Wyżyny Sandomierskiej i Kotliny Sandomierskiej. Do ukształtowania krajobrazu gminy w dużym stopniu przyczyniło się zlodowacenie środkowopolskie i północne. W okresie tym powstały lessy, gliny zwałowe, miejscami piaski z głazami akumulacji denno – lodowcowej. Znaczny wpływ na ukształtowanie terenu wywarł również człowiek. W procesie produkcji człowiek stwarza nowe formy terenu tj. doły po wybiórce piachu, margla lub gliny, progi rolne, groble, kopce i inne. Ukształtowanie terenu jest równinne z lekkimi wzniesieniami i pagórkami oraz polodowcowymi formami dolin rzecznych.

Lasy zajmują ok. 1350 ha terenu gminy, co stanowi ok. 15 % ogólnej jej powierzchni. Największy obszar lasów znajduje się w:

- Obojnej i wynosi 474 ha,
- Kotowej Woli – 267 ha oraz
- Zbydniowie – 241 ha.

Pozostałe wsie posiadają niewielkie kompleksy leśne. Lasy na terenie gminy stanowią resztki dawnej Puszczy Sandomierskiej, która kiedyś porastała niemal cały obszar Kotliny

Sandomierskiej, wykraczając nawet poza jej tereny. Jeszcze kilkadziesiąt lat temu w Zbydniowie był piękny park z dworkiem Horodyńskich. Zbydniowski dwór jest wyjątkowym zabytkiem tego regionu.

Całe założenie dworsko-parkowe zostało zrealizowane na lewym brzegu Sanu w bezpośredniej bliskości meandrów tej rzeki, które stanowiły stawy parkowe przy normalnym stanie wody w rzece. Główna część założenia wraz z budowlami położona jest na terenie wysokim od 3,0 m do 4,5 m. W XIX wieku rozbudowano zaplecze gospodarcze tj. gorzelnię, tartak, młyn parowy oraz stawy rybne. Założenie nosi dość typowy, XIX-wieczny układ, w skład którego wchodzi dwór, oficyna i oranżeria wraz z okalającym parkiem, ogród warzywny i aleje dojazdowe. Ten lokalny układ komunikacyjny zapewniał dojazd do dworu trzema alejami od drogi Sandomierz – Rozwadów, stacji kolejowej i dużego folwarku.

Na terenie parku występuje szereg okazałych drzew o dużych rozmiarach, cennych przyrodniczo i krajobrazowo. Siedem z nich objęto ochroną jako pomniki przyrody:

- Topola biała (*Populus alba*) o pierśnicy ok. 150 cm, wysokości ok. 25 m. Korona nieregularna o średnicy ok. 15 m. Stan zdrowotny zły – liczne konary uschnięte. Wymaga wykonania zabiegów konserwacyjnych, głównie usunięcia uschniętych konarów.
- Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) o pierśnicy ok. 145 cm, wysokości ok. 25 m. Korona rozległa kulista. Stan zdrowotny dobry, nieliczne uschnięte konary do usunięcia.
- Jesion wyniosły (*Fraxinus excelsior*) o pierśnicy ok. 165 cm, wysokość ok. 30 m. Korona wąska, nieregularna, dwójka od wysokości ok. 5 m, dalej pień tworzy trzy odnogi. Stan zdrowotny dobry. Do usunięcia liczne uschnięte konary.
- Topola biała (*Populus alba*) o pierśnicy ok. 195 cm, wysokości ok. 25 m. Korona kulista, rozległa o średnicy ok. 25 m. Stan zdrowotny średni. Wymaga zabiegów konserwacyjnych. Usunięcia uschniętych konarów, oczyszczenia i zabezpieczenia ubytków pni.
- Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) o pierśnicy ok. 190 cm, dwójka od wysokości ok. 1 m, wysokość ok. 30 m. Korona podłużna (jajowata). Stan zdrowotny zły – liczne uschnięte konary, ubytki pnia po wewnętrznej stronie obu odnóg. Konieczne pilne zabiegi konserwacyjne. Oczyszczenie i zabezpieczenie pnia, założenie ściągów łączące obie odnogi, obcięcie suchych konarów.

- Dąb czerwony (*Quercus rubra*) o pierśnicy ok. 140 cm, wysokości ok. 25 m. Korona kulista. Stan zdrowotny dobry, do usunięcia uschnięte konary.
- Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) o pierśnicy ok. 155 cm, wysokości ok. 28 m. Korona rozległa. Stan zdrowotny średni – do usunięcia liczne uschnięte konary.

Większe grupy starodrzewia występują w południowej części parku oraz na północno-zachód od dworu. Przeważają lipy drobno i szerokolistne, klony zwyczajne i kasztanowce o średnicy pni od 40 do 120 cm. Stan zdrowotny starodrzewu zróżnicowany – od złego do dobrego. Przeważają drzewa o średnim i złym stanie zdrowotnym. W najgorszym stanie są białodrzewy z natury podatne na niszczenie mechaniczne, zwłaszcza stare egzemplarze, w tym stare lipy.

Skład gatunkowy i ilościowy przedstawia się następująco:

• lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)	- 12 egz.
• lipa szerokolistna (<i>Tilia platyphyllos</i>)	- 36 egz.
• grochodrzew biały (<i>Robinia pseudoacacia</i>)	- 15 egz.
• klon zwyczajny (<i>Acer platanoides</i>)	- 21 egz.
• kasztanowiec biały (<i>Aesculus hippocastanum</i>)	- 17 egz.
• grab pospolity (<i>Carpinus betulus</i>)	- 15 egz.
• dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	- 21 egz.
• olcha czarna (<i>Alnus glutinosa</i>)	- 28 egz.
• jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>)	- 9 egz.
• dąb czerwony (<i>Quercus rubra</i>)	- 3 egz.
• sosna wejmutka (<i>Pinus strobus</i>)	- 2 egz.
• brzoza brodawkowata (<i>Betula verrucosa</i>)	- 4 egz.
• topola osika (<i>Populus tremula</i>)	- 5 egz.
• klon jawor (<i>Acer pseudoplatanus</i>)	- 10 egz.
• topola biała (<i>Populus alba</i>)	- 16 egz.
• klon jesionolistny (<i>Acer negundo</i>)	- 1 egz.
• buk pospolity (<i>Fagus silvatica</i>)	- 1 egz.
• orzech włoski (<i>Juglans regia</i>)	- 1 egz.
• wiąz szypułkowy (<i>Ulmus laevis</i>)	- 1 egz.
• klon polny (<i>Acer campestre</i>)	- 1 egz.
• dąb szypułkowy odmiana piramidalna (<i>Quercus robur</i> var. <i>fastigiata</i>)	- 1 egz.

- platan klonolistny (*Platanus acerifolia*) - 1 egz.
- świerk kłujący odmiana srebrzysta (*Picea pungens*) - 1 egz.
- żywotnik zachodni odmiana kolumnowa (*Thuja occidentalis* var. *fastigiata*) - 1 egz.
- modrzew europejski (*Larix decidua*) - 1 egz.

Dawne nasadzenia krzewów ozdobnych wyginęły. Na skutek braku pielęgnacji terenu parku nastąpiła częściowa sukcesja krzewów stanowiąca naturalne posycie charakterystyczne dla występujących tu siedlisk. Wśród krzewów odnotować można dziś następujące odmiany:

- bez czarny (*Sambucus nigra*)
- bez lilak (*Siringa vulgaris*)
- cis pospolity (*Taxus baccata*)
- czeremcha zwyczajna (*Prunus padus*)
- głóg jednoszyjkowy (*Crataegus monogyana*)
- jeżyna pospolita (*Rubus adoratus*)
- śnieguliczka biała (*Symphoricarpos albus*)
- winobluszcz pięciolistny (*Parthenocissus quinquefolia*)
- żywotnik zachodni (*Thuja occidentalis*)

Rzadkie gatunki drzew na terenie gminy to – daglezja, sosna wejmutka, platan klonolistny. Wśród krzewów odnotować można m.in. następujące odmiany: bez czarny, bez lilak, cis pospolity, czeremcha zwyczajna, dereń biały, sumak octowiec, śnieguliczka biała, żywotnik zachodni itd. Z punktu widzenia ekologicznego park stanowi cenny zespół zróżnicowanej wiekowo i gatunkowo zieleni. Cenne okazy starodrzewu oraz parkowego stawu powinny podlegać szczególnej ochronie ekologicznej. Zbydniowski park ma również korzystne oddziaływanie na warunki przyrodnicze środowiska w otoczeniu, a więc wpływ na retencję wód, wilgotność powietrza, zmniejszenie szybkości wiatru, zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza itp.

Łąki i pastwiska stanowią 26,5% powierzchni gminy, co stwarza dogodne warunki do rozwoju hodowli zwierząt. Najbardziej korzystne warunki pod tym względem występują w Majdanie Zbydniowskim i Kotowej Woli, w których na trwałe użytki zielone przypada ok. 20% ogólnej powierzchni. Szata roślinna obszaru wideł Wisły i Sanu, a więc i terenów gminy, jest bardzo interesująca, szczególnie ze względu na występowanie w tym rejonie rzadkich

i chronionych roślin tj. kotewka orzech wodny (Skowierzyn) i salwinia pływająca (Zbydniów). Pomimo, iż na terenie gminy brak jest rezerwatów, to jednak występują pomniki przyrody i rzadkie gatunki drzew.

Najcenniejsze gatunki roślin występujących na terenie gminy Zaleszany to:

- bluszcz pospolity,
- goryczka wąskolistna,
- grążel żółty,
- grzybień biały,
- konwalia majowa,
- tysiącznik pospolity,
- wolfia bezkorzeniowa.

IV. METODOLOGIA OPRACOWANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

4.1. Identyfikacja obszaru zdegradowanego gminy Zaleszany

Diagnozę ogólną gminy Zaleszany przeprowadzono na podstawie danych obiektywnych występujących w publicznej statystyce (BDL GUS) i w zasobach instytucji publicznych (Urząd Gminy w Zaleszanych, Ośrodek Pomocy Społecznej w Zaleszanych) oraz danych subiektywnych. Dane subiektywne stanowią wynik uspołecznienia procesu powstawania GPR (np. badania ankietowe, uwagi ustne i wnioski zgłaszane przez mieszkańców na spotkaniach konsultacyjnych).

Diagnoza ogólna dała materiał początkowy, określając główne problemy i potrzeby gminy oraz pozwoliła wskazać przesłanki rewitalizacji i kryteria, według których wyznaczono obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji. W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji określono zestawienie kryteriów – wskaźników wpisujących się w zakres diagnozowania oraz delimitacji sprecyzowany w ustawie o rewitalizacji oraz Wytycznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju.

Szczegółowa diagnoza stanu kryzysowego gminy Zaleszany (delimitacja) wymagała zgromadzenia i zagregowania licznych danych:

- społecznych – pozwalających wyznaczyć miejsca koncentracji negatywnych zjawisk, w szczególności czynników demograficznych, bezrobocia, ubóstwa, niskiego poziomu edukacji;
- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, objawiającego się małą liczbą podmiotów gospodarczych;
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności, braku dostępu do podstawowych usług np. komunikacyjnych lub ich niskiej jakości;
- technicznych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną lub złego stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej;
- środowiskowych – przekroczenia standardów jakości środowiska.

Procedura delimitacji jest zgodna z wymaganiami ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji w zakresie zbierania, przetwarzania, a także prezentowania danych. Metodologia opracowania przedstawia się następująco:

- podział gminy na jednostki funkcjonalno-przestrzenne (sołectwa), dla których zostały zebrane dane, dotyczące zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych. Podział ten uwzględnia występujący na danym obszarze specyficzny typ zabudowy oraz charakter społeczno-kulturowy mieszkańców, a także jest zgodny z położeniem topograficzno-przestrzennym. Tym samym diagnozę przeprowadzono dla 13 jednostek (13 sołectw) gminy Zaleszany;
- przystąpienie do analizy porównawczej jednostek funkcjonalno-przestrzennych opartych na zestawie syntetycznych wskaźników degradacji, pozwalających na obiektywne określenie stopnia zróżnicowania rozwoju społeczno-gospodarczego;
- wyznaczenie obszaru zdegradowanego gminy Zaleszany;
- wyodrębnienie obszaru rewitalizacji spośród zamieszkałych obszarów zdegradowanych, w których występuje kumulacja zjawisk kryzysowych.

Wyszczególnienie podanych jednostek pozwoliło na określenie obszarów kumulacji negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych, które wymagać będą działań rewitalizacyjnych.

4.2. Przyjęte wskaźniki w analizie obszaru zdegradowanego

Jako syntetyczne wskaźniki degradacji do analizy przyjęto wskaźniki wskazane w Wytycznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju. Są to wskaźniki opisujące negatywne zjawiska społeczne, czyli poziom bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Dane zostały pozyskane z Urzędu Gminy w Zaleszanych (ewidencja ludności, wskaźniki demograficzne), Ośrodka Pomocy Społecznej w Zaleszanych, Powiatowego Urzędu Pracy w Stalowej Woli, a także w przypadku kategorii edukacja i integracja społeczna, ze stron internetowych odpowiednio: Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie i Państwowej Komisji Wyborczej.

W celu identyfikacji obszarów zdegradowanych w gminie Zaleszany zgodnie z ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (tj. Dz. U. 2015 poz. 1777 ze zm.) przeprowadzono diagnozę w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej. Dla każdej ze sfer wybrano wskaźniki (łącznie 12), na podstawie których zdiagnozowano obszary o wysokim nasileniu zjawisk kryzysowych.

W analizie wykorzystano wskaźniki takie jak:

- **Sfera społeczna**

- 1) Kategoria – Demografia:

- ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym według faktycznego miejsca zamieszkania,
- saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób według faktycznego miejsca zamieszkania,
- mediana wieku,
- przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania.

- 2) Kategoria – Pomoc społeczna:

- liczba osób korzystająca ze świadczeń z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania.

- 3) Kategoria – Edukacja:

- wyniki egzaminów 6-klasisty.

- 4) Kategoria – Integracja społeczna:

- liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg miejsca zamieszkania,

- frekwencja w wyborach do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego: rady gminy, na terenie województwa podkarpackiego.
- **Sfera gospodarcza:**
 - 5) Kategoria – Rynek pracy:
 - udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania.
 - 6) Kategoria – Podmioty gospodarcze:
 - liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania - ogółem.
- **Sfera techniczna:**
 - 7) Kategoria – Uwarunkowania przestrzenne:
 - liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych.
- **Sfera środowiskowa**
 - 8) Kategoria – Ochrona środowiska:
 - zanieczyszczenie powietrza: występowanie przekroczeń dopuszczalnych norm dla stężenia średniorocznego pyłu PM10.

Otrzymane wskaźniki w poszczególnych jednostkach przestrzenno-funkcjonalnych zestawiono w tabelę podsumowującą każdą ze sfer. W większości badanych wskaźników otrzymana wartość świadczy o sytuacji gorszej niż średnia dla całej gminy. Jednak w niektórych przyjętych wskaźnikach wartość świadczy o sytuacji lepszej niż średnia w gminie, zatem w tych przypadkach za odchylenie od normy uznawane były wartości poniżej średniej.

W celu obliczenia wyniku końcowego zestawiono wszystkie dane w zbiorczej tabeli wynikowej dla wszystkich sfer.

Następnie dokonano klasyfikacji wskaźników świadczących o odchyleniach od normy, polegającej na nadaniu punktacji w skali od „1” do „2”, gdzie:

- punkt „1” – „poniżej normy” – nadano jednostkom o niewielkich anomaliach,
- zaś punkt „2” – „najgorszy” – został przyznany jednostkom, w których odchylenia od normy są bardzo duże,

- dla wartości świadczących o lepszej sytuacji niż średnia dla gminy przyjęto wartość „0”.

Analizując poziom przyjętych wskaźników zgodnie z art. 10 ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. w ww. sferach obejmujących analizowane jednostki (sołectwa), wyznaczono obszary zdegradowane. Cechują się one szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na których z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, gmina powinna prowadzić rewitalizację.

Szczegółowa prezentacja wytypowanych wskaźników, odnosząca zastaną sytuację do kontekstu całej gminy (wraz z wyznaczeniem tzw. średniej dla gminy) oraz wartości referencyjnych dla województwa podkarpackiego, zgodnie z *Instrukcją* znajduje się w rozdziale V. „Wyznaczenie obszaru zdegradowanego w gminie Zaleszany”.

V. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO W GMINIE ZALESZANY

5.1. Wskaźniki zjawisk kryzysowych

Sfera społeczna

1) Kategoria – Demografia

Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania

dane źródłowe: Urząd Gminy w Zaleszanach, rok bazowy – 2014

metodologia wyznaczania wskaźnika:

- **syntetycznego degradacji gminy (Wsk.deg.):** wskaźnik wyliczono jako iloraz liczby osób w wieku poprodukcyjnym gminy i liczby osób w wieku produkcyjnym gminy, pomnożony przez 100%

$$\text{Wsk.deg.} = (\text{Lopop} / \text{Lopg}) * 100\%$$

- **degradacji dla poszczególnych jednostek (Wsk.deg.jed.):** wskaźnik wyliczono jako iloraz liczby osób w wieku poprodukcyjnym jednostki i liczby osób w wieku produkcyjnym jednostki, pomnożony przez 100%

$$\text{Wsk.deg.jedn.} = (\text{Lopop} / \text{Loprs}) * 100\%$$

wartość referencyjna wynosi 27,9%

Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób według faktycznego miejsca zamieszkania

dane źródłowe: Urząd Gminy w Zaleszanach, rok bazowy – 2014

metodologia wyznaczania wskaźnika:

- **syntetycznego degradacji gminy (Wsk.deg.):** wskaźnik wyliczono jako iloraz, iloczynu różnicy między liczbą zameldowań, a liczbą wymeldowań pomnożony przez 100, i liczby mieszkańców gminy

$$\text{Wsk.deg.} = ((L_{\text{zam}} - L_{\text{wym}}) * 100) / L_{\text{mg}}$$

- **degradacji dla poszczególnych jednostek (Wsk.deg.jed.):** wskaźnik wyliczono jako iloraz, iloczynu różnicy między liczbą zameldowań, a liczbą wymeldowań w jednostce przestrzenno-funkcjonalnej pomnożony przez 100 i liczby mieszkańców jednostki

$$\text{Wsk.deg.jedn.} = ((L_{\text{zam}} - L_{\text{wym}}) * 100) / L_{\text{mj}}$$

wartość referencyjna wynosi - 0,11

Mediana wieku

dane źródłowe: Urząd Gminy w Zaleszanach, rok bazowy – 2014

wartość referencyjna wynosi 38 lat

Przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania

dane źródłowe: Urząd Gminy w Zaleszanach, rok bazowy – 2014

metodologia wyznaczania wskaźnika:

- **syntetycznego degradacji gminy (Wsk.deg.):** wskaźnik wyliczono jako iloraz iloczynu różnicy między liczbą urodzeń żywych w gminie, a liczbą zgonów w gminie pomnożony przez 100, i liczby mieszkańców gminy

$$\text{Wsk.deg.} = ((L_{\text{użg}} - L_{\text{zg}}) * 100) / l_{\text{mg}}$$

- **degradacji dla poszczególnych jednostek (Wsk.deg.jed.):** wskaźnik wyliczono jako iloraz iloczynu różnicy między liczbą urodzeń żywych w jednostce, a liczbą zgonów w jednostce pomnożony przez 100 i liczby mieszkańców jednostki

$$\text{Wsk.deg.jedn.} = ((L_{\text{użm}} - L_{\text{zm}}) * 100) / L_{\text{mj}}$$

wartość referencyjna wynosi 0,075

2) Kategoria – Pomoc społeczna

Liczba osób korzystająca ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania

dane źródłowe: Urząd Gminy w Zaleszanach, rok bazowy – 2015

metodologia wyznaczania wskaźnika:

- **syntetycznego degradacji gminy (Wsk.deg.):** wskaźnik wyliczono jako iloraz iloczynu liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej w gminie pomnożony przez 100 i liczby mieszkańców gminy

$$\text{Wsk.deg.}=(Lz*100)/Lmg$$

- **degradacji dla poszczególnych jednostek (Wsk.deg.jed.):** wskaźnik wyliczono jako iloraz iloczynu liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej w jednostce pomnożony przez 100 i liczby mieszkańców jednostki

$$\text{Wsk.deg.jedn.}=(Lz*100)/Lmj$$

wartość referencyjna wynosi 6,1

3) Kategoria – Edukacja

Wyniki egzaminów 6-klasisty

dane źródłowe: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie, rok bazowy 2014

wartość referencyjna 67,7%

4) Kategoria – Integracja społeczna

Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg miejsca zamieszkania

dane źródłowe: baza NGO, rok bazowy – 2013

metodologia wyznaczania wskaźnika:

- **syntetycznego degradacji gminy (Wsk.deg.):** wskaźnik wyliczono jako iloraz iloczynu liczby organizacji pozarządowych w gminie pomnożony przez 100 i liczby mieszkańców gminy

$$\text{Wsk.deg.}=(Lop*100)/Lmg$$

- **degradacji dla poszczególnych jednostek (Wsk.deg.jed.):** wskaźnik wyliczono jako iloraz liczby organizacji pozarządowych w jednostce pomnożony przez 100 i liczby mieszkańców jednostki

$$\text{Wsk.deg.jedn.}=(Lopm*100)/lmj$$

wartość referencyjna wynosi 0,33

**Frekwencja w wyborach do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego:
rady gminy, na terenie województwa podkarpackiego**

dane źródłowe: Państwowa Komisja Wyborcza, rok bazowy 2014 r.

metodologia wyznaczania wskaźnika:

- **syntetycznego degradacji gminy (Wsk.deg.):** wskaźnik wyliczono jako iloczyn ilorazu udziału osób w głosowaniu podzielony przez liczbę wyborców i liczby 100

$$\text{Wsk.deg.}=(\text{Log}/\text{Lwyb})\cdot 100$$

- **wskaźnika degradacji dla poszczególnych jednostek (Wsk.deg.jed.):** wskaźnik wyliczono jako iloczyn ilorazu udziału osób w głosowaniu w jednostki podzielony przez liczbę wyborców w jednostce i liczby 100

$$\text{Wska.deg.jedn.}=(\text{Logj}/\text{Lwybj})\cdot 100$$

wartość referencyjna wynosi 50,87

5) Kategoria – Rynek pracy

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania

dane źródłowe: Powiatowy Urząd Pracy w Stalowej Woli, stan na 31.12.2014 r.

metodologia wyznaczania wskaźnika:

- **syntetycznego degradacji gminy (Wsk.deg.):** wskaźnik wyliczono jako iloraz iloczynu udziału bezrobotnych zarejestrowanych ogółem w liczbie ludności w wieku produkcyjnym pomnożony przez 100% i liczby mieszkańców gminy

$$\text{Wsk.deg.}=(\text{Lobz}\cdot 100\%)/\text{Lbmg}$$

- **degradacji dla poszczególnych jednostek (Wsk.deg.jed.):** wskaźnik wyliczono jako iloraz iloczynu udziału bezrobotnych zarejestrowanych ogółem w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w jednostce pomnożony przez 100% i liczby mieszkańców jednostki

$$\text{Wsk.deg.jedn.}=(\text{Lobz}\cdot 100\%)/\text{Lbj}$$

wartość referencyjna wynosi 10,2%

Sfera gospodarcza

6) Kategoria – Podmioty gospodarcze

Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania - ogółem

dane źródłowe: Urząd Gminy w Zaleszanach, rok bazowy 2014 r.

metodologia wyznaczania wskaźnika:

- **syntetycznego degradacji gminy (Wsk.deg.):** wskaźnik wyliczono jako iloraz iloczynu liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych pomnożony przez 100 i liczby mieszkańców gminy

$$\text{Wsk.deg.}=(Lzpg*100)/Lmg$$

- **degradacji dla poszczególnych jednostek (Wsk.deg.jed.):** wskaźnik wyliczono jako iloraz liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w jednostce pomnożony przez 100 i liczby mieszkańców jednostki

$$\text{Wska.deg.jedn.}=(lzpj*100)/lmj$$

wskaźnik referencyjny wynosi 7,6

Sfera techniczna

7) Kategoria – Uwarunkowania przestrzenne

Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych

dane źródłowe: Urząd Gminy w Zaleszanach, rok bazowy 2015

metodologia wyznaczania wskaźnika:

- **syntetycznego degradacji gminy (Wsk.deg.):** wskaźnik wyliczono jako iloczyn ilorazu liczby budynków wybudowanych przed 1989 i liczby budynków ogółem oraz liczby 100%

$$\text{Wsk.deg.}=(Lb1989/Lbo)*100\%$$

- **degradacji dla poszczególnych jednostek (Wsk.deg.jed.):** wskaźnik wyliczono jako iloczyn ilorazu liczby budynków wybudowanych przed 1989 jednostce i liczby budynków ogółem w jednostce oraz liczby 100%

$$\text{Wska.deg.jedn.} = (\text{Lb1989/Lbo}) * 100\%$$

wartość referencyjna wynosi 76,36%

Sfera środowiskowa

8) Kategoria – Ochrona środowiska

Występowanie przekroczeń dopuszczalnych norm dla stężenia średniorocznego pyłu PM10

Na terenie całej gminy Zaleszany nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych norm dla stężenia średniorocznego pyłu PM10.

5.2. Obszar zdegradowany gminy Zaleszany

Podstawową kategorią wyznaczenia obszaru, jako kryzysowego i wskazania go do objęcia działaniami z zakresu rewitalizacji są wartości gorsze niż średnia dla całej gminy. W niniejszym rozdziale zaprezentowano wyniki analizy porównawczej obszarów problemowych.

Porównania dokonano przede wszystkim w oparciu o wskaźniki określone w art. 10 ustawy o rewitalizacji oraz wskaźników określonych w Instrukcji przygotowywania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.

Tabela 14. Analiza porównawcza wskaźników w kategorii demografia

Demografia									
Sołectwo	Liczba ludności	Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania		Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania		Mediana wieku		Przyrost naturalny na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	
Agatówka	443	24,83	0	1,13	0	43,3	2	0,90	0
Zaleszany	1080	32,65	2	1,20	0	35,6	0	-0,09	1
Zbydniów	1304	31,69	2	1,53	0	38,5	0	0,51	0
Pilchów	1105	17,35	0	0,18	0	39,0	0	-0,09	1
Dzierdziówka	594	30,91	2	0,84	0	40,0	1	-1,18	1
Kępie Zaleszańskie	1369	28,14	0	0,07	0	37,0	0	-0,66	1
Kotowa Wola	957	27,87	0	0,94	0	38,0	0	0,63	0
Majdan Zbydniowski	458	24,41	0	1,31	0	37,0	0	-0,87	1
Motycze Szlacheckie	242	23,84	0	0,41	0	36,0	0	-0,41	1
Obojna	636	23,46	0	2,20	0	38,0	0	-0,16	1
Skowierzyn	905	29,20	1	0,44	0	38,0	0	-0,11	1
Turbia	1500	26,26	0	0,40	0	39,0	0	-0,33	1
Wólka Turebska	393	34,87	2	0,51	0	41,0	1	0,00	0
Gmina Zaleszany	10 986	27,29		0,80		38,5		-0,18	
wartość referencyjna dla województwa podkarpackiego		27,9		-0,11		38		0,07	
		wartość powyżej referencyjnej		wartość poniżej referencyjnej		wartość powyżej referencyjnej		wartość poniżej referencyjnej	

Tabela 15. Analiza porównawcza wskaźników w kategoriach pomoc społeczna, edukacja i integracja społeczna

Sołectwo	Liczba ludności	Pomoc społeczna		Edukacja		Integracja społeczna			
		Liczba osób korzystająca ze świadczeń z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania		Wyniki egzaminów 6-klasisty [%]		Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg miejsca zamieszkania		Frekwencja w wyborach do organów stanowiących jst: rady gminy	
Agatówka	443	2,93	0	59,5	2	0,00	0	58.40	0
Zaleszany	1080	4,17	0	71,9	0	0,28	1	53.81	0
Zbydniów	1304	7,13	1	69,5	0	0,61	0	55.44	0
Pilchów	1105	5,97	0	59,5	2	0,45	0	47.17	0
Dzierdziówka	594	8,92	1	69,5	0	0,34	0	51.01	0
Kępie Zaleszańskie	1369	5,04	0	71,9	0	0,15	1	55.89	0
Kotowa Wola	957	5,75	0	63,0	1	0,31	0	55.91	0
Majdan Zbydniowski	458	12,23	2	82,9	0	0,44	0	56.67	0
Motyczne Szlacheckie	242	1,24	0	71,9	0	0,83	0	53.81	0
Obojna	636	8,65	1	64,2	1	0,16	1	40.95	1
Skowierzyn	905	3,42	0	70,2	0	0,44	0	51.05	0
Turbia	1500	6,93	1	64,2	1	0,47	0	42.90	1
Wólka Turebska	393	9,16	2	82,9	0	0,25	1	56.67	0
Gmina Zaleszany	10 986	5,27		69,2		0,36		51,55	
wartość referencyjna dla województwa podkarpackiego		6,10		67,7		0,33		50,87	
		wartość powyżej referencyjnej		wartość poniżej referencyjnej		wartość poniżej referencyjnej		wartość poniżej referencyjnej	

Tabela 16. Analiza porównawcza wskaźników w kategoriach rynek pracy, podmioty gospodarcze i uwarunkowania przestrzenne

Sołectwo	Liczba ludności	Rynek pracy		Podmioty gospodarcze		Uwarunkowania przestrzenne	
		Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania		Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na 100 osób wg miejsca zamieszkania - ogółem		Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych	
Agatówka	443	6,55	0	10,38	0	58,00	0
Zaleszany	1080	11,48	1	4,07	2	84,27	2
Zbydniów	1304	4,60	0	4,29	2	79,13	1
Pilchów	1105	4,71	0	3,53	2	77,18	1
Dzierdziówka	594	6,90	0	2,53	2	78,38	1
Kępie Zaleszańskie	1369	4,09	0	3,43	2	69,12	0
Kotowa Wola	957	3,34	0	4,39	2	75,78	0
Majdan Zbydniowski	458	5,02	0	1,75	2	76,99	0
Motycze Szlacheckie	242	3,72	0	3,31	2	79,63	1
Obojna	636	4,09	0	3,46	2	57,23	0
Skowierzyn	905	3,43	0	2,76	2	85,71	2
Turbia	1500	3,73	0	3,67	2	72,00	0
Wólka Turebska	393	5,34	0	2,29	2	78,13	1
Gmina Zaleszany	10 986	5,10		3,79		74,96	
wartość referencyjna dla województwa podkarpackiego		10,20		7,6		76,36	
		wartość powyżej referencyjnej		wartość poniżej referencyjnej		wartość powyżej referencyjnej	

W sferze społecznej, w kategorii demografia wyróżniono cztery wskaźniki: ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym, saldo migracji na pobyt stały na 100 osób wg miejsca zamieszkania, mediana wieku oraz wartość przyrostu naturalnego w przeliczeniu 100 osób wg miejsca zamieszkania. Za miejsce zameldowania przyjęto odpowiednie sołectwo.

Najmniejszą liczbę osób w wieku poprodukcyjnym w relacji do osób w wieku produkcyjnym stwierdzono w Pilchowie (17,35%). Oznacza to, że sołectwo zamieszkiwane jest przez osoby młode, społeczeństwo jest w wieku rozwojowym i nie jest zdominowane przez osoby starsze. Kryzysowa sytuacja dotyczy natomiast Wólki Turebskiej, gdzie wskaźnik ten jest równy 34,87%, tym samym jest on wyższy od wartości średniej wskaźnika dla gminy oraz wartości referencyjnych dla województwa podkarpackiego. Ze wskaźnikiem tym ściśle związany jest wskaźnik „mediana wieku”, której średnia wartość dla całej gminy wynosi 38,5 lat, i jest ona tylko nieznacznie wyższa niż wartość referencyjna dla województwa podkarpackiego – 38 lat.

Stan kryzysowy w sferze społecznej w gminie Zaleszany zbadano również za pomocą wskaźnika przyrostu naturalnego. Największa liczba urodzeń na 100 osób wg miejsca zamieszkania występuje w Agatówce (0,9). Najmniejsza zaś w Dzierdziówce, która wykazuje ujemny przyrost naturalny (-1,18), jednocześnie przewyższając wartość średnią dla gminy, której wskaźnik również przyjmuje wartość ujemną (-0,18).

Kolejną kategorią w sferze społecznej jest pomoc społeczna, w której wzięto pod uwagę wskaźnik – liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania. Najwięcej osób korzystających z tego rodzaju pomocy notuje się w Majdanie Zbydniowskim, gdzie na 100 osób ponad 12 kwalifikuje się do pobierania świadczeń. Wartość ta ponad dwukrotnie przekracza średni wskaźnik dla gminy, co może świadczyć o złym statusie społeczeństwa i kryzysie w tej sferze. Najmniej osób (1,24) korzysta z pomocy materialnej w miejscowości Motycze Szlacheckie. Wskaźnik dla tego sołectwa jest znacznie niższy niż wartość dla gminy.

Dla ukazania stanu edukacji wykorzystano wyniki sprawdzianu szóstoklasisty. Najlepsze wyniki (82,5%) uzyskali uczniowie z Majdanu Zbydniowskiego i Wólki Turebskiej. Najslabiej wypadli na egzaminie szóstoklasiści z Agatówki oraz Pilchowa osiągając wynik niższy (59,%) niż wartość średnia dla gminy (69,2%).

Obszar integracji społecznej opisuje liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg siedziby oraz frekwencja w wyborach.

Najwięcej organizacji pozarządowych zlokalizowanych jest w Turbi i Zbydniowie (8). Najmniejsza aktywność w tym zakresie występuje w Wólce Turebskiej (1), Dzierdziówce (2) oraz Obojnej (2).

Najmniej osób uczestniczyło w wyborach w Obojnej (40,9%). Świadczy to o niskiej integracji społeczeństwa oraz braku zaangażowania w sprawy lokalnej społeczności. Najbardziej aktywnymi mieszkańcami, są obywatele Agatówki, gdzie w wyborach uczestniczyło 58,4% osób.

Kategoria rynku pracy na terenie gminy została opracowana w oparciu o wskaźnik – udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania. Największą liczbę osób bezrobotnych zamieszkuje sołectwo Zaleszany, wskaźnik ten przyjął tam wartość (11,48), ponad dwukrotnie większą od średniej wartości dla gminy (5,1). Bezrobocie stanowi istotny problem na każdym obszarze i jest sygnałem do stwierdzenia stanu kryzysowego w tej kategorii.

Kolejnym ważnym wskaźnikiem branym pod uwagę przy opisie sytuacji gospodarczej na terenie gminy jest liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON na 100 osób wg miejsca zamieszkania. Najwięcej podmiotów jest zarejestrowanych w Agatówce (10,38), wskazuje to na zaradność mieszkańców tego obszaru oraz chęć prowadzenia własnego biznesu. Odwrotna sytuacja kształtuje się w Majdanie Zbydniowskim, gdzie zarejestrowanych jest jedyne 1,75 przedsiębiorstwa na 100 mieszkańców.

Stan przestrzenny i jego uwarunkowania zostały zobrazowane przez wskaźnik liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w stosunku do ogólnej liczny budynków mieszkalnych. Najwięcej wiekowych budynków znajduje się w Skowierzynie (85,71), a najmniej w Agatówce (85,0).

Zgodnie z przyjętą metodologią, obszary zdegradowane to obszary, dla których suma wszystkich wskaźników wynosi ≥ 6 pkt (tabela 17). Na terenie gminy Zaleszany są to następujące jednostki funkcjonalno-przestrzenne (sołectwa):

- 1) Zaleszany,
- 2) Wólka Turebska,
- 3) Dzierdziówka,
- 4) Obojna,
- 5) Zbydniów,
- 6) Pilchów,
- 7) Skowierzyn,
- 8) Turbia.

Tabela 17. Analiza porównawcza wskaźników w wszystkich kategoriach wyznaczająca obszar zdegradowany gminy Zaleszany

Sołectwo	Liczba ludności	Demografia	Pomoc społeczna	Edukacja	Integracja społeczna	Rynek pracy	Podmioty gospodarcze	Uwarunkowania przestrzenne	SUMA
Agatówka	443	2	0	2	0	0	0	0	4
Zaleszany	1080	3	0	0	1	1	2	2	9
Zbydniów	1304	2	1	0	0	0	2	1	6
Pilchów	1105	1	0	2	0	0	2	1	6
Dzierdziówka	594	4	1	0	0	0	2	1	8
Kępie Zaleszańskie	1369	1	0	0	1	0	2	0	4
Kotowa Wola	957	0	0	1	0	0	2	0	3
Majdan Zbydniowski	458	1	2	0	0	0	1	0	5
Motycze Szlacheckie	242	1	0	0	0	0	2	1	4
Obojna	636	1	1	1	2	0	2	0	7
Skowierzyn	905	2	0	0	0	0	2	2	6
Turbia	1500	1	1	1	1	0	2	0	6
Wólka Turebska	393	3	2	0	1	0	2	1	9

VI. WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI GMINY ZALESZANY

6.1. Obszar rewitalizacji gminy Zaleszany

Obszar wyznaczony do rewitalizacji może stanowić, zgodnie z ustawą o rewitalizacji, maksymalnie 20% obszaru gminy oraz być zamieszkały przez maksymalnie 30% mieszkańców gminy.

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Obszarami poddanymi rewitalizacji mogą być zamieszkałe tereny wcześniej określone jako zdegradowane oraz niezamieszkałe tereny przemysłowe, w tym portowe i wydobywcze, tereny powojenne albo pokolejowe, na których występują negatywne zjawiska, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1-4 ustawy o rewitalizacji, które mogą wejść w skład obszaru rewitalizacji wyłącznie w przypadku, gdy działania możliwe do przeprowadzenia na tych terenach przyczynia się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji.

Analizując zjawiska kryzysowe w sferze społecznej w gminie, biorąc pod uwagę, iż obszar zdegradowany to obszar, w którym występuje ponadto co najmniej jeden z negatywnych wskaźników gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych czy technicznych oraz Wytyczne Instytucji Zarządzającej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego tj. Instrukcję przygotowywania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020, wskazujące, iż w ramach RPO WP 2014-2020 mogą zostać wsparte obszary rewitalizacji, dla których skalę negatywnych zjawisk w sferze społecznej i pozostałych opisują mierniki (minimum 4 z wymienionych w Instrukcji wskaźników), dla których wartości są mniej korzystne niż wartości referencyjne dla województwa podkarpackiego, dla gminy Zaleszany obszary zdegradowane, wymagające rewitalizacji, znajdują się w sołectwach.

Wyznaczony obszar rewitalizacji składa się z 3 podobszarów, obejmujących tereny zabudowane wzdłuż ciągów komunikacyjnych w sołectwach: Zaleszany, Obojna i Wólka Turebska (tabela 19). Na podobszarach tych będą prowadzone działania zmierzające do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom zidentyfikowanym w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Zaleszany na lata 2016-2025.

Wytypowany obszar zajmuje 1,11 km², czyli 1,27% powierzchni gminy oraz jest zamieszkały przez 1 716 osób - czyli 15,62% mieszkańców gminy. Podobszary rewitalizacji położone są w pewnej odległości od siebie i nie graniczą ze sobą. Wobec powyższego, wskazany obszar rewitalizacji nie przekroczył 20% powierzchni gminy ani nie jest zamieszkały przez więcej niż 30% liczby jej mieszkańców.

Tabela 18. Analiza porównawcza wybranych wskaźników z poszczególnych kategorii wyznaczająca obszar rewitalizacji gminy Zaleszany

Sołectwo	Demografia	Edukacja	Integracja społeczna	Rynek pracy	Podmioty gospodarcze	SUMA
	Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania	Wyniki egzaminów 6-klasisty	Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg miejsca zamieszkania	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na 100 osób wg miejsca zamieszkania - ogółem	
Zaleszany	2	0	1	1	2	5
Zbydniów	2	0	0	0	2	4
Pilchów	0	2	0	0	2	4
Dzierdziówka	2	0	0	0	2	4
Obojna	0	1	1	0	2	4
Skowierzyn	1	0	0	0	2	3
Turbia	0	1	0	0	2	3
Wólka Turebska	2	0	1	0	2	5

Tabela 19.Wskaźniki obrazujące stan kryzysu podobszarów rewitalizacji z powodu koncentracji problemów

Demografia								
Podobszar rewitalizacji	Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania		Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania		Mediana wieku		Przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	
Zaleszany	32,65	2	1,20	0	35,6	0	-0,09	1
Obojna	23,46	0	2,20	0	38,0	0	-0,16	1
Wólka Turebska	34,87	2	0,51	0	41,0	1	0,00	0
Obszar rewitalizacji (łącznie)	30,22		1,37		38,2		-0,09	
Gmina Zaleszany	27,29		0,80		38,5		-0,18	
wartość referencyjna dla województwa podkarpackiego	27,9		-0,11		38		0,07	
	wartość powyżej referencyjnej		wartość poniżej referencyjnej		wartość powyżej referencyjnej		wartość poniżej referencyjnej	
Sołectwo	Pomoc społeczna		Edukacja		Integracja społeczna			
	Liczba osób korzystająca ze świadczeń z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania		Wyniki egzaminów 6-klasisty [%]		Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg miejsca zamieszkania		Frekwencja w wyborach do organów stanowiących jst: rady gminy	
Zaleszany	4,17	0	71,9	0	0,28	1	53.81	0
Obojna	8,65	1	64,2	1	0,16	1	40.95	1
Wólka Turebska	9,16	2	82,9	0	0,25	1	56.67	0
Obszar rewitalizacji (łącznie)	6,42		73,0		0,24		50,47	
Gmina Zaleszany	5,27		69,2		0,36		51,55	
wartość referencyjna dla województwa podkarpackiego	6,10		67,7		0,33		50,87	
	wartość powyżej referencyjnej		wartość poniżej referencyjnej		wartość poniżej referencyjnej		wartość poniżej referencyjnej	

Sołectwo	Rynek pracy		Podmioty gospodarcze		Uwarunkowania przestrzenne	
	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania		Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na 100 osób wg miejsca zamieszkania - ogółem		Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych	
Zaleszany	11,48	1	4,07	2	84,27	2
Obojna	4,09	0	3,46	2	57,23	0
Wólka Turebska	5,34	0	2,29	2	78,13	1
Obszar rewitalizacji (łącznie)	8,55		3,55		64,62	
Gmina Zaleszany	5,10		3,79		74,96	
wartość referencyjna dla województwa podkarpackiego	10,20		7,6		76,36	
	wartość powyżej referencyjnej		wartość poniżej referencyjnej		wartość powyżej referencyjnej	

6.2. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji

Na obszarze rewitalizacji na terenie Gminy Zaleszany 7 wskaźników osiągnęło wartości mniej korzystne od wartości referencyjnych dla województwa podkarpackiego (tabela 19). Zgodnie z zapisami Instrukcji przygotowania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 obszar rewitalizacji charakteryzują 4 wskaźniki (maksymalnie po 1 z każdej kategorii)

- kategoria: demografia
 - ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania - mieszkańcy w wyniku ankietyzacji wskazywali na niewystarczającą ofertę zagospodarowania czasu dla osób starszych, dzieci i młodzieży jako główny problem sfery społecznej oraz niedostosowanie infrastruktury do osób starszych i niepełnosprawnych w sferze technicznej. Określenie nasilenia zjawiska obciążenia demograficznego na obszarze rewitalizacji pozwoli na rozwiązanie istniejącego problemu;
- kategoria: pomoc społeczna
 - liczba osób korzystająca ze świadczeń z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania - mieszkańcy w ankietyzacji wskazali, że bezrobocie jest jednym z problemów borykających sferę społeczną. Określenie poziomu bezrobocia na obszarze rewitalizacji pozwoli na rozwiązanie istniejącego problemu.
- kategoria: integracja społeczna
 - liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg miejsca zamieszkania - mieszkańcy wskazali w ankietyzacji, iż głównymi problemami sfery społecznej są: niewystarczająca oferta zagospodarowania czasu dla osób starszych, dzieci i młodzieży oraz niska samoorganizacja i aktywność mieszkańców, a także brak organizacji integrujących mieszkańców. Określenie nasilenia tych zjawisk na obszarze rewitalizacji pozwoli na rozwiązanie istniejącego problemu;
- kategoria: podmioty gospodarcze
 - liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na 100 osób wg miejsca zamieszkania - ogółem - mieszkańcy w ankietyzacji wskazali, że problemami sfery gospodarczej są brak miejsc pracy oraz niewielka ilość małych i średnich

przedsiębiorstw (a także brak wsparcia dla nich). Określenie nasilenia tych zjawisk na obszarze rewitalizacji pozwoli na rozwiązanie istniejącego problemu.

Każdy z podobszarów rewitalizacji boryka się z analizowanymi problemami w różnym stopniu nasilenia, co przedstawia pogłębiona analiza podobszarów.

Podobszar rewitalizacji – Zaleszany:

- **położenie podobszaru:** północna część gminy,
- **opis podobszaru:** obszar stanowi ściśle centrum usługowo-administracyjne gminy, cechujący się wyższym wskaźnikiem ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym niż wartość referencyjna dla województwa podkarpackiego i najwyższą liczbą osób bezrobotnych w całej gminie. Modernizacji wymagają przede wszystkim: dawno nieremontowane drogi, budynki użyteczności publicznej oraz oświetlenie ulic. Brakuje również miejsca w centrum gminy, które posłużyłoby spotkaniom i integracji społeczności lokalnej. Taka sytuacja powoduje, że mieszkańcy mają niskie poczucie bezpieczeństwa. Mieszkańcy są zainteresowani planowanymi działaniami rewitalizacyjnymi i aktywnie uczestniczą w konsultacjach społecznych.

Tabela 20. Przesłanki wyboru podobszaru rewitalizacji - Zaleszany

Aspekty społeczne	Aspekty pozostałe (w tym gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne)
<ul style="list-style-type: none"> • Brak miejsc i aktywności integrujących mieszkańców. • Niewystarczająca oferta instytucji kultury. • Duża liczba osób starszych pozostających bez opieki. • Brak wsparcia dla osób niepełnosprawnych. • Wysokie bezrobocie. • Brak stosownej oferty zagospodarowania wolnego czasu dzieciom i młodzieży. • Niewykorzystany potencjał instytucji kultury (biblioteka). 	<ul style="list-style-type: none"> • Duże nagromadzenie starych obiektów publicznych, w większości w złym lub bardzo złym stanie technicznym. • Zły stan techniczny i estetyczny obiektów publicznych (Urzędu Gminy, Ośrodka Zdrowia). • Brak infrastruktury służącej integracji mieszkańców. • Brak zagospodarowania centralnego Placu Kościuszki. • Nieuporządkowana przestrzeń publiczna przy Gminnym Centrum Kultury i Biblioteki w Zaleszanach. • Zły stan techniczny dróg.

Podobszar rewitalizacji – Obojna:

- **położenie podobszaru:** południowa część gminy,
- **opis podobszaru:** wyznaczony podobszar zlokalizowany jest w południowej, peryferyjnej części gminy. Charakteryzuje się zabudową jednorodzinną. Obszar o niskiej spójności

estetycznej. Mieszane budownictwo murowane i drewniane. Duże nagromadzenie obiektów w złym lub bardzo złym stanie technicznym.

Tabela 21. Przesłanki wyboru podobszaru rewitalizacji - Obojna

Aspekty społeczne	Aspekty pozostałe (w tym gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne)
<ul style="list-style-type: none"> • Niska jakość oświaty (słabe wyniki egzaminów szóstoklasistów). • Dezintegracja mieszkańców obszaru. • Niska aktywność mieszkańców. • Niewystarczająca oferta i infrastruktura instytucji kultury. • Duża liczba osób starszych pozostających bez opieki. • Brak wsparcia dla osób niepełnosprawnych. • Brak szkoły, przedszkola i żłobka. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak kanalizacji • Duże nagromadzenie starych obiektów, w większości w złym lub bardzo złym stanie technicznym. • Zły stan techniczny i estetyczny obiektów publicznych (budynku OSP). • Brak infrastruktury służącej integracji mieszkańców. • Brak miejsca spotkań dla mieszkańców. • Brak zagospodarowania terenu wokół budynku OSP. • Zły stan techniczny dróg. • Mała liczba podmiotów gospodarczych

Podobszar rewitalizacji – Wólka Turebska

- **położenie podobszaru:** wschodnia część gminy.
- **opis podobszaru:** wyznaczony podobszar zlokalizowany jest we wschodniej części gminy. Charakteryzuje się rozproszoną zabudową, o niskiej spójności estetycznej. Brak także infrastruktury służącej rekreacji mieszkańców (tym sali gimnastycznej przy istniejącej Publicznej Szkole Podstawowej w Majdanie Zbydniowskim i Wólce Turebskiej (pomimo swej nazwy szkoła położona na podobszarze rewitalizacji – Wólka Turebska).

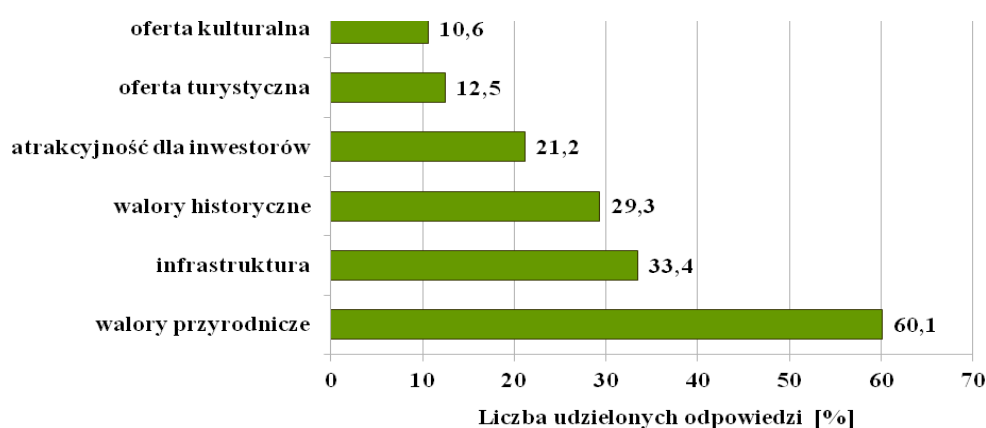
Tabela 22. Przesłanki wyboru podobszaru rewitalizacji – Wólka Turebska

Aspekty społeczne	Aspekty pozostałe (w tym gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne)
<ul style="list-style-type: none"> • Niska jakość oświaty (słabe wyniki egzaminów – szkoły podstawowe). • Dezintegracja mieszkańców obszaru. • Wzrastająca liczba seniorów. • Niska udział mieszkańców w życiu kulturalnym. • Niewystarczająca oferta i infrastruktura instytucji kultury. • Niewystarczająca oferta rekreacyjna. • Duża liczba osób starszych pozostających bez opieki. • Brak wsparcia dla osób niepełnosprawnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak kanalizacji • Duże nagromadzenie starych obiektów, w większości w złym lub bardzo złym stanie technicznym. • Zły stan techniczny i estetyczny obiektów publicznych (budynku Domu Ludowego w Wólce Turebskiej). • Brak infrastruktury służącej integracji mieszkańców. • Brak zagospodarowania terenu wokół budynku Domu Ludowego w Wólce Turebskiej (m.in. placu spotkań). • Zły stan techniczny dróg. • Mała liczba podmiotów gospodarczych.

Dodatkowo przy wyborze obszaru rewitalizacji uwzględniono wyniki ankietyzacji mieszkańców gminy Zaleszany, a także uwagi i wnioski zgłaszane podczas spotkań otwartych w ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych. Ankietyzacja miała na celu identyfikację problemów w gminie Zaleszany w sferze społecznej, gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz środowiskowej. Po zakończonych konsultacjach otrzymano 416 wypełnionych ankiet i ponad 50 formularze zgłaszania przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Odpowiedzi oraz uwagi i sugestie w ankietach przedstawiały się następująco:

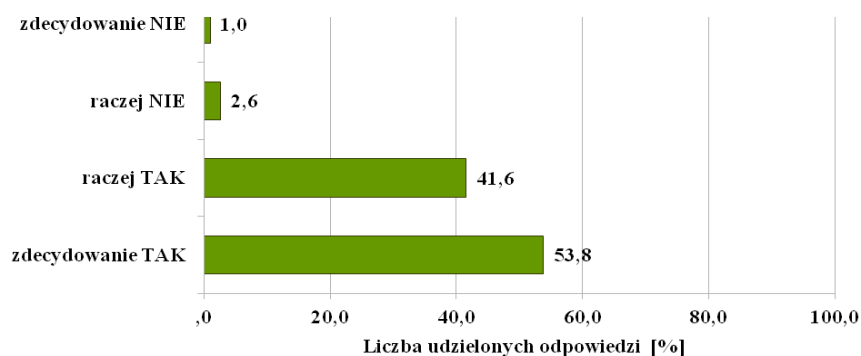
Pytanie 1. Proszę wskazać co Pani/Pana zdaniem stanowi o atrakcyjności gminy Zaleszany?

Rysunek 11. Atrakcyjność gminy Zaleszany według ankietowanych

Zdaniem mieszkańców największą atrakcyjność gminy stanowią walory przyrodnicze. Odpowiedzi tej udzieliło odpowiednio 60,1% ankietowanych. Najmniej respondentów (10,6%) uznało natomiast ofertę kulturalną za wartość podnoszącą atrakcyjność gminy. Tym samym jest to sygnał do władz gminy by dokonać poprawy w tej kwestii.

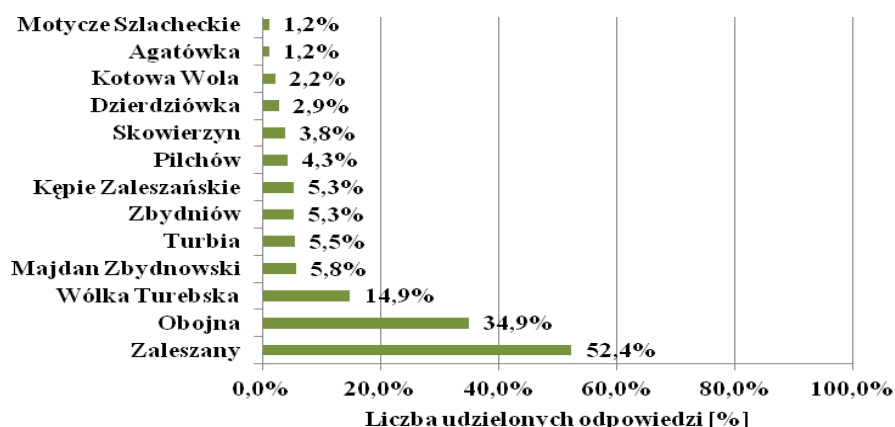
Pytanie 2. Czy Pani/Pana zdaniem gmina Zaleszany potrzebuje rozwoju gospodarczego, społecznego i przestrzenno-środowiskowego poprzez realizację działań w zakresie rewitalizacji?

Rysunek 12. Potrzeba programu ożywienia rozwoju gospodarczego, społecznego i przestrzenno-funkcjonalnego poprzez realizację działań w zakresie rewitalizacji

Na pytanie 2 w ankiecie, aż 95,4% respondentów (221 osób) przyznało, że gmina Zaleszany potrzebuje rozwoju we wszystkich sferach poprzez realizację działań w zakresie rewitalizacji.

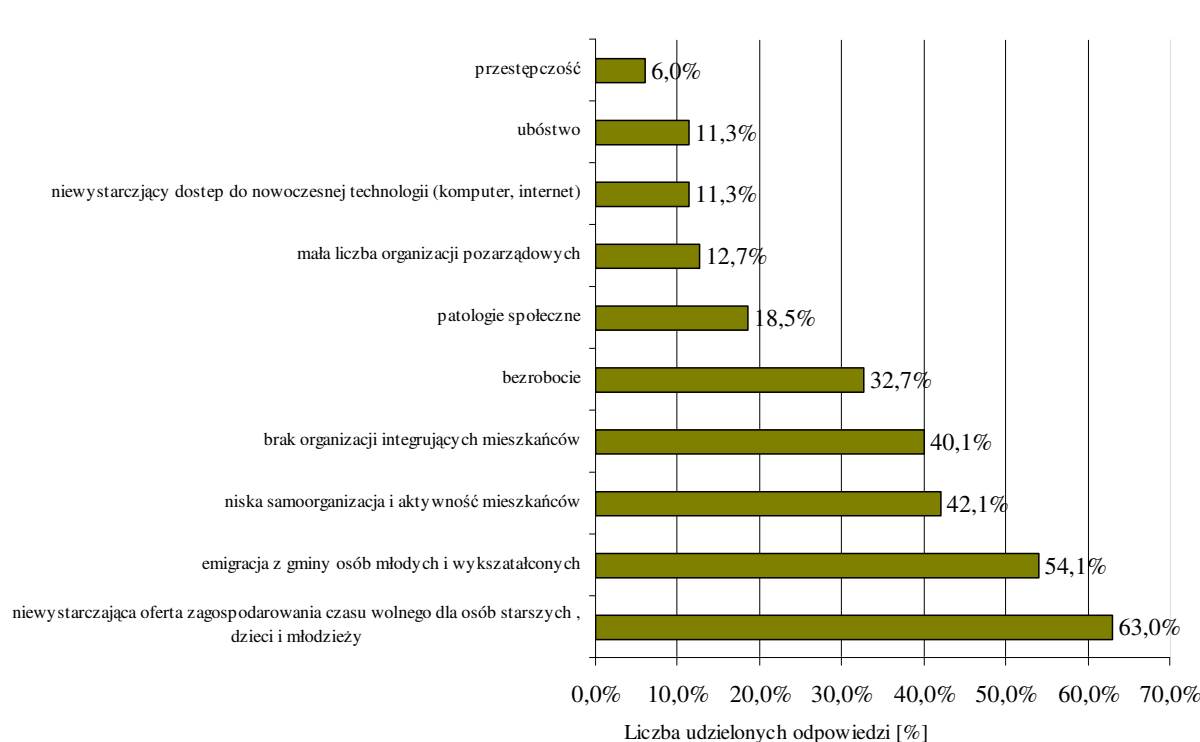
Pytanie 3. Które ze wstępnie wyznaczonych obszarów zdegradowanych Pana(i) zdaniem powinny zostać poddane działaniom rewitalizacyjnym?

Rysunek 13. Obszar, który zdaniem ankietowanych powinien zostać poddany działaniom rewitalizacyjnym

Większość ankietowanych (52,4%) przyznała, że działaniom rewitalizacyjnym powinien zostać poddany obszar Zaleszany. Z pozostałych wymienionych obszarów zdegradowanych, 34,9% wskazało obszar Obojna, nieznacznie mniej zaś uznało za obszar zdegradowany Wólkę Turebską.

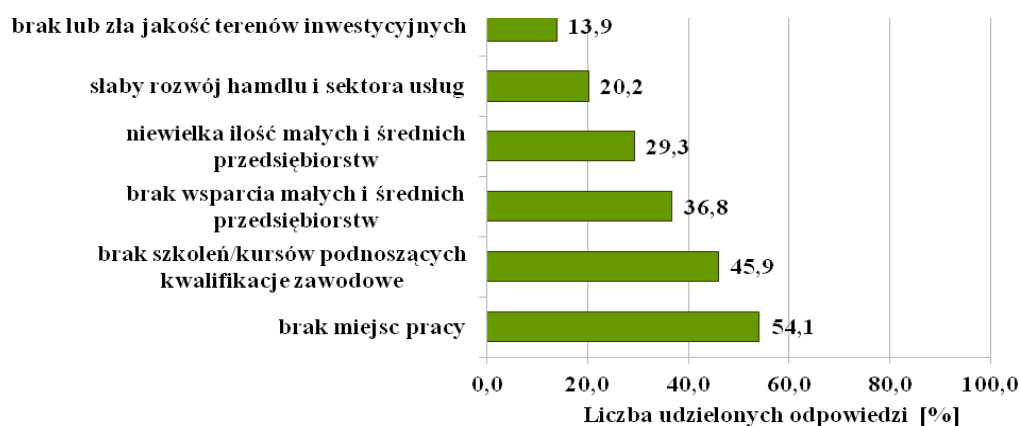
Pytanie 4. Jakie problemy występują w sferze społecznej?

Rysunek 14. Problemy występujące w sferze społecznej na wybranym obszarze

Jako największy problem w sferze społecznej mieszkańcy gminy Zaleszany wskazali emigrację z gminy młodych i wykształconych osób (63,0%), niską samoorganizację i aktywność mieszkańców (54,1%) oraz brak organizacji integrujących mieszkańców (40,1%). Ponad 1/3 respondentów przyznała, że bezrobocie również stanowi problem na wskazanym przez siebie obszarze. Najmniej ankietowanych, tylko 14 osób wskazało przestępczość za problem w sferze społecznej, może to świadczyć o dużym poczuciu bezpieczeństwa wśród pozostałych respondentów.

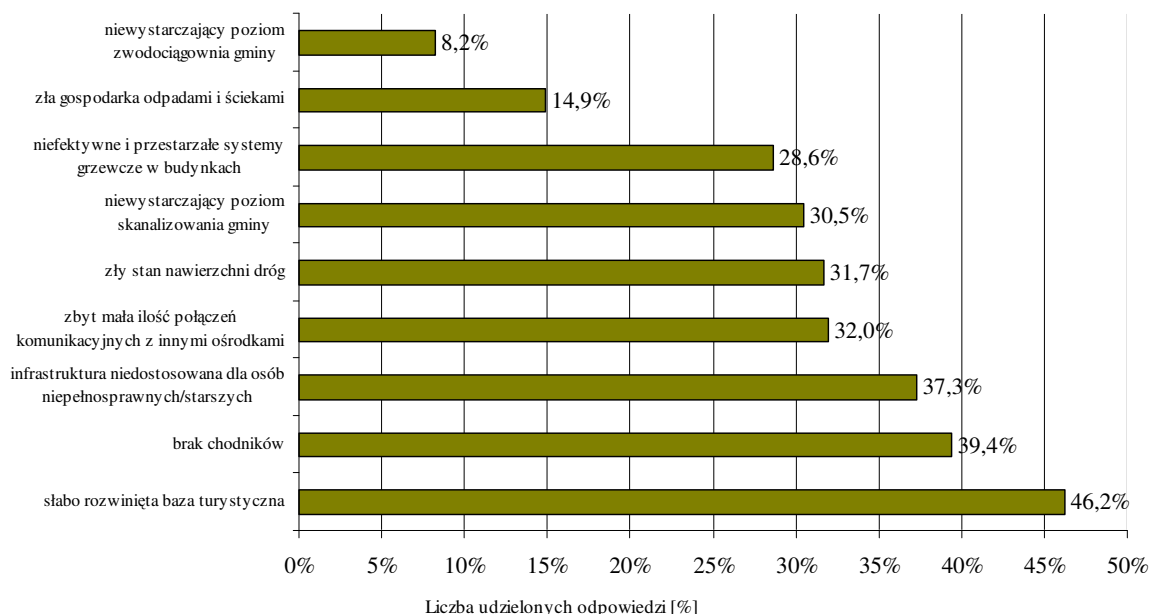
Pytanie 5. Jakie problemy występują w sferze gospodarczej?

Rysunek 15. Problemy gospodarcze, które ankietowani chcieliby rozwiązać w procesie rewitalizacji

Mieszkańcy gminy Zaleszany, na wskazanym przez siebie obszarze rewitalizacji, za główny problem gospodarczy, uznali brak miejsc pracy (54,1% - 125 osób). Dużym problemem ekonomicznym według nich jest również brak szkoleń/kursów podnoszących kwalifikacje zawodowe (45,9% ankietowanych). Kolejnymi istotnymi według respondentów problemami w tej sferze jest brak wsparcia małych i średnich przedsiębiorstw oraz silnie korelująca z poprzednim problemem niewielka ilość małych i średnich przedsiębiorstw. Nieznaczna liczba ankietowanych wskazała, na zaproponowanym przez siebie obszarze rewitalizacji, brak lub złą jakość terenów inwestycyjnych.

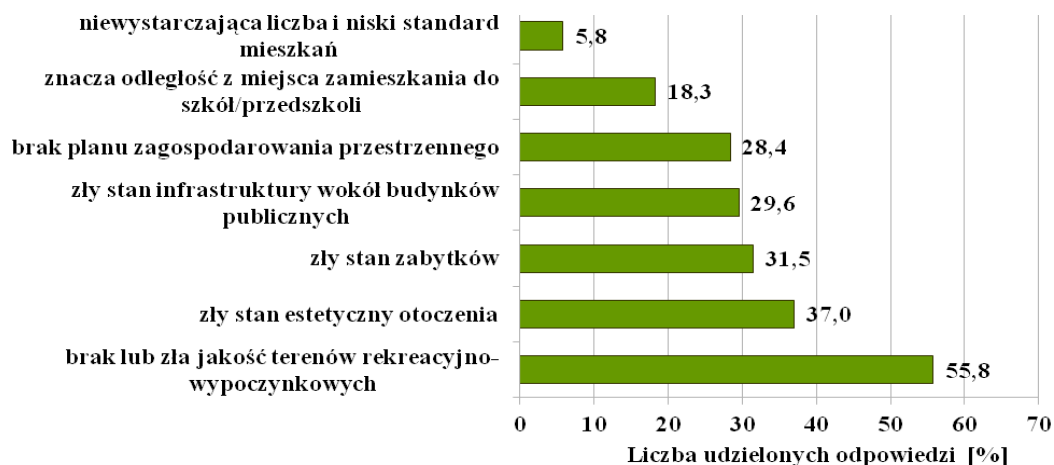
Pytanie 6. Jakie problemy występują w sferze technicznej?

Rysunek 16. Problemy w sferze technicznej, które ankietowani chcieliby rozwiązać w procesie rewitalizacji

Zdaniem ankietowanych największymi problemami w sferze technicznej jest słabo rozwinięta baza turystyczna oraz brak chodników. Takiej odpowiedzi udzieliło odpowiednio 46,2% i 39,4% respondentów. Istotnymi problemami są także: niedostosowana dla osób niepełnosprawnych/starszych infrastruktura, zbyt mała liczba połączeń komunikacyjnych z innymi ośrodkami, nieefektywne i przestarzałe systemy grzewcze w budynkach oraz niewystarczający poziom skanalizowania gminy.

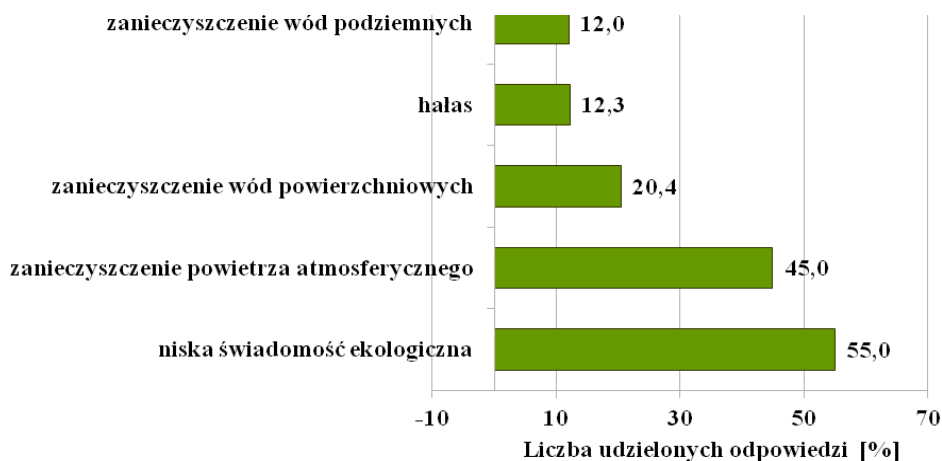
Pytanie 7. Jakie problemy występują w sferze przestrzenno-funkcjonalnej?

Rysunek 17. Problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, które ankietowani chcieliby rozwiązać w procesie rewitalizacji

Ponad połowa respondentów uznała za problem brak lub złą jakość terenów rekreacyjno-wypoczynkowych (55,8%). Ponad 1/3 zaś stwierdziła, że zły stan estetyczny otoczenia oraz zły stan zabytków to istotne problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej.

Pytanie 8. Jakie problemy występują w sferze środowiskowej?

Rysunek 18. Problemy w sferze środowiskowej, które ankietowani chcieliby rozwiązać w procesie rewitalizacji

Jako największy problem w sferze środowiskowej, ankietowani wskazali niską świadomość ekologiczną (55,0%), a także zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego

(45,0%) Najmniej ankietowanych, tylko 28 osób wskazało na zanieczyszczenie wód podziemnych.

Mieszkańcy gminy Zaleszany przy pomocy ankiet mieli także możliwość przedstawienia własnych propozycji przedsięwzięć inwestycyjnych i społecznych, mających na celu zmniejszenie problemów w poszczególnych sferach.

Jako przedsięwzięcia/projekty inwestycyjne mieszkańcy gminy podawali:

- rozbudowę Gminnego Ośrodka Kultury w Zaleszanych,
- budowę placów zabaw i boisk szkolnych dla dzieci,
- organizację parków wypoczynkowych,
- budowę chodników,
- budowę żłobka i przedszkola,
- budowę parkingów samochodowych i ścieżek rowerowych.

Natomiast propozycje mieszkańców, dotyczące przedsięwzięć/projektów społecznych odnosiły się do:

- organizacji spotkań, festynów i lokalnych świąt,
- szkoleń dla seniorów i warsztatów z zakresu technik artystycznych,
- szkoleń w zakresie języków obcych, hodowli zwierząt i uprawy roślin
- wsparcia finansowego i doradczego przedsiębiorców,
- aktywacji młodzieży w działaniach gminy.

Przesłanką do wyznaczenia obszaru rewitalizacji był również jego potencjał w zakresie pełnienia przez niego funkcji społecznej, w tym kulturalno-usługowej. Przeprowadzając analizę czynników wewnętrznych i zewnętrznych, wpływających na poziom rozwoju podobszarów w stosunku do poprawy sytuacji na terenie całej gminy wzięto pod uwagę cechy przestrzenno-funkcjonalne terenów zamieszkałych oraz ich możliwości nowego zagospodarowania przestrzennego i nadania im nowych funkcji. Analiza wskazała na najwyższy potencjał obszaru rewitalizacji ze względu na:

- pełnienie funkcji centrum administracyjno-usługowego gminy,
- koncentrację działań społecznych i kulturalnych na terenie całej gminy,
- dużą aktywność lokalnych przedsiębiorców,
- lokalizację obiektów o potencjale rekreacyjno-wypoczynkowym,
- historyczny charakter obszaru,

- potencjalną liczbę obiektów przestrzeni publicznej, które mogą zostać poddane działaniom rewitalizacyjnym, wpływającym na podniesienie jakości życia mieszkańców.

6.3. Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych

Cele strategiczne i operacyjne wraz z kierunkami działań, ujętymi w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Zaleszany na lata 2016-2025 zostały zdefiniowane na podstawie przeprowadzonej analizy sytuacji społecznej i są odpowiedzią na zidentyfikowane problemy i potrzeby rewitalizacyjne.

Po zakończonej analizie, uwzględniającej kwestie wypracowane w procesie konsultacji społecznych i procesów włączających interesariuszy, określono następujące potrzeby rewitalizacyjne:

- poprawa dostępności do podstawowej infrastruktury techniczno-sanitarnej,
- podniesienie kwalifikacji zawodowej mieszkańców,
- zwiększenie aktywności mieszkańców oraz integracji osób narażonych na wykluczenie społeczne,
- utworzenie nowej placówki przedszkolnej,
- podniesienie oferty kulturalno-sportowej skierowanej do mieszkańców,
- zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznej, w tym modernizacja budynków użyteczności publicznej oraz placówek edukacyjno-wychowawczych i zdrowotnych,
- podniesienie poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców, szczególnie w zakresie bezpieczeństwa na drogach gminnych,
- poprawa stanu jakości środowiska.

Za najważniejsze mieszkańcy gminy Zaleszany uznali kwestie związane z tworzeniem atrakcyjnych warunków do życia na obszarze gminy tj. rozwijania podstawowej infrastruktury, dbałości o jakość środowiska naturalnego, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa oraz rozbudowę infrastruktury kulturowej i sportowo-rekreacyjnej, a także kształtowanie przestrzeni publicznej służącej zaspokajaniu potrzeb wszystkich mieszkańców. Równie ważne jest przeciwdziałanie wszelkiej marginalizacji i wzmacnianie procesów integracji i aktywizacji mieszkańców. Dla rozwiązania problemów obszaru zdegradowanego fundamentalne znaczenie ma aktywizacja zawodowa mieszkańców, poprawa stanu

technicznego budynków, a także stworzenie miejsc sprzyjających integracji mieszkańców. Mieszkańcy podkreślali także konieczność poprawy dostępu do kultury i wzmocnienie poczucia lokalnej tożsamości.

VII. CELE REWITALIZACJI

7.1. Cele strategiczne i kierunki działań rewitalizacyjnych

Określono cel główny rewitalizacji stanowiący punkt odniesienia dla pozostałych celów szczegółowych:

CEL GŁÓWNY:

Działania rewitalizacyjne wspierają mieszkańców w budowaniu więzi społecznych, w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych, dbają o przestrzeń publiczną i środowisko przyrodnicze, kształtując przyjazną przestrzeń do życia.

Na podstawie opracowanego celu głównego procesu rewitalizacji wyznaczono trzy cele strategiczne, które odnoszą się do wszystkich sfer (społecznej, technicznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej), na które powinna oddziaływać rewitalizacja (rysunek 1). Wszystkie powyższe cele wzajemnie się uzupełniają, a ich sfery działań wzajemnie się przenikają, dzięki czemu zapewniają one komplementarność i spójność Programu. Poniższe cele zostały sformułowane również w oparciu o opinie mieszkańców wyrażone w procesie ankietyzacji, a ich realizacja przyczyni się do rozwiązywania wskazanych przez ankietowanych problemów.

Cel strategiczny 1. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej mieszkańców

Przeprowadzona na obszarze gminy Zaleszany diagnoza wskazuje na niski poziom integracji oraz aktywności lokalnej społeczności. Przyszłe działania należy prowadzić w zakresie dalszego rozwoju działalności instytucji i organizacji prowadzących działania w zakresie edukacji i kultury m.in. poprzez zwiększenie funkcjonalności obiektów (modernizacje i remonty) oraz organizację cyklicznych imprez lokalnych.

Wskazane jest również prowadzenie działań zorientowanych na udzielanie wsparcia, przede wszystkim finansowego dla wszystkich organizacji społecznych i instytucji kultury,

w celu poszerzenia ich działalności w zakresie integrowania społeczności. Należy także wspierać wszelkie działania podejmowane w obszarach wiejskich w zakresie integrowania lokalnej społeczności, w związku z brakiem dostosowanych tym celu nielicznych przestrzeni lub obiektów publicznych. Wskazana w ogólnej diagnozie tendencja wzrostu obciążenia demograficznego na terenie całej gminy Zaleszany oraz wysoka liczba osób w wieku poprodukcyjnym na obszarze rewitalizacji, wskazują na problem starzejącego się społeczeństwa gminy. Tym samym należy zatem planowane działania ukierunkować na potrzeby osób starszych. W tym celu wskazane jest uruchomienie programów aktywizujących osoby starsze oraz integrujących pokolenia, wspierane przez dostęp do placówek pomocy społecznej, zwiększenie dostępności komunikacyjnej (ograniczenie barier architektonicznych) oraz zapewnienie odpowiedniej infrastruktury w przestrzeni publicznej.

Głównymi beneficjentami działań podjętych w ramach tego celu są:

- osoby starsze,
- dzieci i młodzież,
- osoby korzystające z pomocy społecznej,
- osoby bezrobotne,
- mieszkańcy gminy,
- organizacje pozarządowe, instytucje samorządowe jak: Gminne Centrum Kultury i Biblioteka w Zaleszanych (GCKiB), Ośrodek Pomocy Społecznej w Zaleszanych, ochotnicze straże pożarne.

Cel strategiczny 2. Podniesienie kapitału społecznego

Problem wysokiego poziomu bezrobocia, odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w obszarze rewitalizacji, a także wyniki ankietyzacji mieszkańców, uznających brak miejsc pracy za jeden z głównych problemów ekonomicznych, które chcieliby rozwiązać w procesie rewitalizacji, wskazuje na potrzebę działań w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych i aktywizacji osób bezrobotnych. Równie ważne jest wsparcie systemu wychowania młodzieży, związane z niskimi wynikami uzyskiwanymi przez uczniów. Równoczesne działania mające na celu podniesienie jakości kształcenia oraz wzrostu aktywności i integracji młodzieży będzie skutkowało zmniejszeniem się stanu kryzysowego w sferze społecznej.

Głównymi beneficjentami działań podjętych w ramach tego celu są:

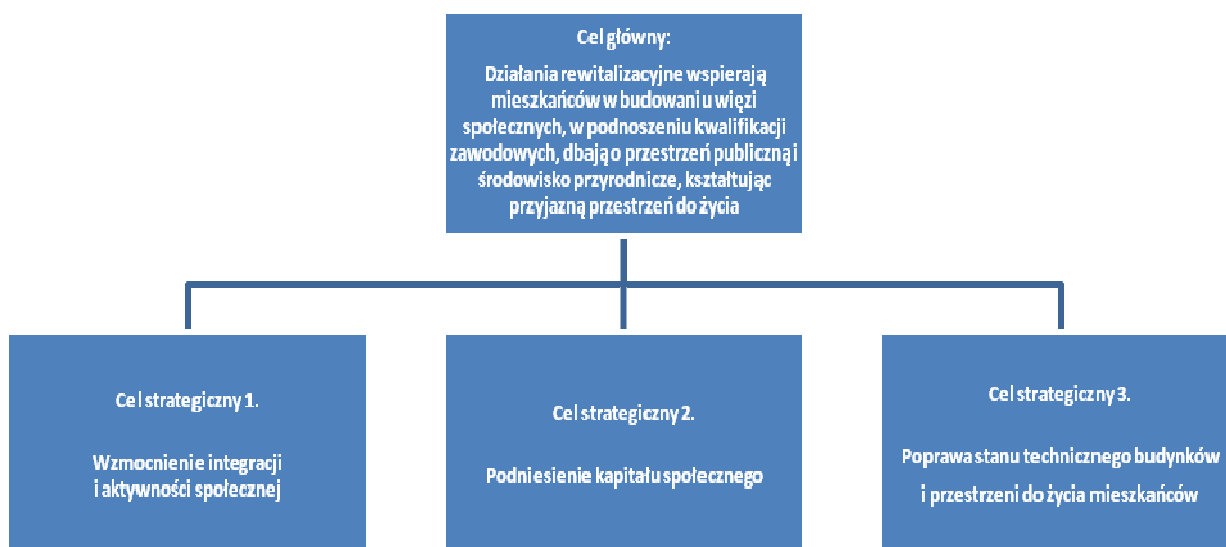
- mieszkańcy obszaru rewitalizacji, w szczególności dzieci i młodzież,
- mieszkańcy całej gminy,
- osoby bezrobotne,
- osoby korzystające z pomocy społecznej.

Cel strategiczny 3. Poprawa stanu technicznego obiektów i przestrzeni do życia mieszkańców

Nowe zagospodarowanie terenów publicznych, zwiększenie dostępności komunikacyjnej poprzez planowane remonty dróg gminnych i modernizacje oświetlenia dróg poprawią poziom bezpieczeństwa, a także wpłyną na podniesienie poziomu atrakcyjności przestrzeni gminnej. W celu poprawy jakości środowiska w ramach działań należy dążyć do termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej, a także rozbudowy kanalizacji sanitarnej.

Głównymi beneficjentami działań podjętych w ramach tego celu są:

- mieszkańcy obszarów rewitalizacji,
- mieszkańcy całej gminy,
- przedsiębiorcy,
- potencjalni inwestorzy.

Rysunek 19. Cel główny oraz cele strategiczne procesu rewitalizacji

Poniżej przedstawiono cele operacyjne wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań, które zostaną podjęte w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji.

Cel strategiczny 1. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej

Cel operacyjny 1.1. Wzrost aktywności społecznej, integracja grup społecznych oraz tworzenie więzi w grupie społecznej.

Cel operacyjny 1.2. Poprawa warunków oraz bazy kulturalno-sportowo-rekreacyjnej, umożliwiającej rozwój aktywności mieszkańców gminy.

Cel operacyjny 1.3. Reintegracja i aktywizacja grup wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cel operacyjny 1.4. Rozwój działalności organizacji pozarządowych, tj.: stowarzyszeń i fundacji.

Kierunki działań:

- Rozwój oferty aktywizacji dzieci, młodzieży i seniorów.
- Integracja społeczna i aktywizacja osób niepełnosprawnych.
- Rozbudowa istniejących placówek kultury (Gminnego Ośrodka Kultury, Biblioteki w Zaleszanych, Domu Ludowego w Wólce Turebskiej).
- Rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej.

Cel strategiczny 2. Podniesienie kapitału społecznego

Cel operacyjny 2.1. Rozwój kompetencji społecznych oraz edukacyjnych dzieci i młodzieży.

Cel operacyjny 2.2. Działania wspierające podnoszenie kwalifikacji zawodowych.

Cel operacyjny 2.3. Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych.

Kierunki działań:

- Rozwój systemu wychowania oraz rozwoju dziecka.
- Podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców w celu podniesienia jakości lokalnego rynku pracy.

Cel strategiczny 3. Poprawa stanu technicznego obiektów i przestrzeni do życia mieszkańców

Cel operacyjny 3.1. Modernizacja budynków i zwiększenie funkcjonalności obiektów użyteczności publicznych.

Cel operacyjny 3.2. Zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznych.

Cel operacyjny 3.3. Modernizacja istniejącej infrastruktury techniczno-sanitarnej i drogowej.

Cel operacyjny 3.4. Poprawa stanu środowiska.

Kierunki działań:

- Poprawa dostępności do podstawowej infrastruktury techniczno-sanitarnej.
- Rozwój systemu drogowego w gminie.
- Poprawa bezpieczeństwa publicznego.
- Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej.
- Kształtowanie przestrzeni publicznej służącej zaspokojeniu potrzeb mieszkańców (skwery, parki, place zabaw).
- Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznej.
- Poprawa stanu technicznego i parametrów energetycznych budynków.

VIII. WIZJA OBSZARU REWITALIZACJI

Na podstawie zdiagnozowanych problemów występujących na obszarze rewitalizacji sformułowano wizję stanu obszaru jako planowany efekt oraz pożądany stan rewitalizacji, przy jednoczesnym osiągnięciu założonych celów rewitalizacji oraz odpowiadających im kierunków działań:

WIZJA:

Zrównoważony rozwój społeczny, gospodarczy i środowiskowy w całym obszarze rewitalizacji, nastawiony na potrzeby mieszkańców, dbający o ich integrację i wzmacnianie więzi społecznych, prężnie rozwijający się gospodarczo w oparciu o posiadany kapitał społeczny, zapewniający wysoką jakość życia.

Wizja podobszarów wyznaczonych do rewitalizacji w gminie Zaleszany, określająca ich stan za kilka najbliższych lat powstała jako suma wyobrażeń uczestników procesu partycypacji na etapie przygotowywania niniejszego opracowania oraz przewidywanych inwestycji i przedsięwzięć społecznych, planowanych do realizacji przez instytucje publiczne, reprezentantów sektora społecznego oraz lokalnych przedsiębiorców.

Wyznaczony obszar po przeprowadzeniu procesów rewitalizacyjnych, w tym wdrożeniu planowanych przedsięwzięć i inwestycji, jest obszarem, który został uzdrowiony. Nastąpiło

ożywienie w sferze społecznej, technicznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej, przy jednoczesnym zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju i walorów przyrodniczych gminy.

We wszystkich wyznaczonych podobszarach rewitalizacji zmniejszyła się zdiagnozowana sytuacja kryzysowa. Podobszar Zaleszany stał się „wizytówką gminy”. Podobszar ten to przestrzeń dogodnych warunków życia dla mieszkańców, a także teren kumulacji pozytywnej energii. Wysoki standard techniczny budynków użyteczności publicznej i ciągów komunikacyjnych (w tym dróg i chodników) wpłynął na podniesienie poczucia bezpieczeństwa u mieszkańców podobszaru i całej gminy. Dodatkowo bogata oferta usług publicznych, a także różnorodne perspektywy dla włączenia i rozwoju społecznego oraz zawodowego, dostosowane do potrzeb podobszaru, wpłynęły na podniesienie aktywności mieszkańców. Ze względu na występujący tutaj potencjał ludzki, przestrzenno-funkcjonalny, kulturalny oraz oferowane usługi podobszar ten przyciąga zarówno młodszych, jak i starszych obywateli oraz całe rodziny. Równocześnie wyremontowane i zmodernizowane zostały istniejące przestrzenie publiczne (przedsięwzięcie 1, 4, 13-14, 17-18), służące zaspokajaniu różnorodnych potrzeb (kulturalnych i rekreacyjno-wypoczynkowych) mieszkańców podobszaru rewitalizacji oraz całej gminy.

Na terenie podobszarów rewitalizacji instytucje społeczne (np. Gminne Centrum Kultury i Biblioteka w Zaleszanach, Ośrodek Pomocy Społecznej w Zaleszanach, Ochotnicza Straż Pożarna w miejscowości Obojna i Zaleszany), poszerzyły swoją dotychczasową ofertę skierowaną na pomoc mieszkańcom, w tym realizację, zajęć edukacyjno-kulturalnych, szkoleń oraz warsztatów pozwalających przeciwdziałać zaistniałemu zjawiskom kryzysowym. Działania szkoleniowe przyczyniły się do podniesienia kwalifikacji osób bezrobotnych – mieszkańców gminy, natomiast bogata oferta zajęć umożliwiła zwiększenie aktywności i współpracy pomiędzy mieszkańcami.

Zapewnienie miejsc integracji społecznej, takich jak Gminne Centrum Kultury i Biblioteka w Zaleszanach czy Klub Seniora, dało mieszkańcom możliwość spotkania osób o podobnych zainteresowaniach i pasjach, czasem także problemach. Skutkuje to tworzeniem i powstawaniem oddolnych inicjatyw społecznych, angażujących osoby zainteresowane współpracą, które starają się rozwiązywać wspólnie problemy i wzajemnie sobie pomagać.

W efekcie realizowanych działań rewitalizacyjnych poprawie uległ również istniejący stan zagospodarowania, a także jakość (w tym estetyka) przestrzeni publicznej. Utworzone

oraz zagospodarowane przestrzenie publiczne stanowią tereny, na których podejmowane są różnego rodzaju inicjatywy (edukacyjne, kulturalne, sportowe, integracyjne itp.), których inicjatorami i/lub organizatorami są zarówno podmioty publiczne, jak i organizacje pozarządowe (stowarzyszenia) i też sami mieszkańcy. Tym samym powstała przestrzeń służąca szerszej integracji oraz aktywizacji mieszkańców. Uruchomione zostały również działania aktywizujące osoby starsze (m.in. Gminne Centrum Dziecka i Seniora), do czego przyczyniło się Ośrodek Pomocy Społecznej w Zaleszanach oraz Gminne Centrum Kultury i Biblioteka w Zaleszanach, jak również działające na obszarze rewitalizacji organizacje pozarządowe.

Dzięki przeprowadzonym działaniom rewitalizacyjnym poprawie uległ również stan infrastruktury technicznej, w tym rozbudowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Obojna i w Wólce Turebskiej, co zminimalizowało kryzys w sferze technicznej podobszarów wyznaczonych do rewitalizacji. Powyższe działania przewidziane do realizacji w niniejszym programie przyczynią się do poprawy warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji i całej gminy.

Do realizacji tak przedstawionej wizji – ukształtowania podobszaru zadbanego, ekologicznego, wygodnego, bezpiecznego, otwartego, wspierającego zagrożonych marginalizacją, stwarzającego szerokie perspektywy rozwoju, przyczynił się szereg przedsięwzięć o wymiarze społecznym oraz infrastrukturalnym. Wśród tych pierwszych można wskazać przedsięwzięcia zmierzające do aktywizacji życiowej młodych, bezrobotnych, niepełnosprawnych czy seniorów, a w szczególności do stwarzania lepszych perspektyw rozwoju dzieciom i młodzieży. Wśród działań infrastrukturalnych ważniejszymi będą te, które przyczynią się do wzmocnienia infrastruktury społecznej (niezbędnej do realizacji projektów społecznych) i poprawy infrastruktury technicznej budynków. Będą one sprzyjały lepszemu wykorzystaniu energii, a tym samym zmniejszą presję na środowisko, poprawią poziom bezpieczeństwa – zarówno w miejscach publicznych, jak i na drogach, stworzą dodatkową przestrzeń dla rekreacji oraz podniosą estetykę podobszaru.

IX. PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

9.1. Planowane projekty rewitalizacyjne

Poniżej zaprezentowano wszystkie przedsięwzięcia podstawowe i uzupełniające, które zaplanowano do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Zaleszany na lata 2016-2025. Realizacja przedsięwzięć podstawowych (przedsięwzięcia 1-11) jest kluczowa do powodzenia procesu rewitalizacji. Przedsięwzięcia uzupełniające (przedsięwzięcia 12-21) są istotne z punktu widzenia potrzeb obszaru rewitalizacji i mają za zadanie swym oddziaływaniem uzupełniać zaplanowane przedsięwzięcia podstawowe. W dalszej części rozdziału znajduje się szczegółowy opis każdego z tych przedsięwzięć w poszczególnych kartach zadania.

Każde zamieszczone w GPR, podstawowe przedsięwzięcie rewitalizacyjne w swoim opisie uwzględnia następujące elementy (m.in. wynikające z ustawy o rewitalizacji): 1) numer porządkowy; 2) nazwę przedsięwzięcia; 3) wnioskodawcę i partnerów w realizacji; 4) informację dotyczącą powiązania przedsięwzięcia z celami określonymi w GPR, przyjęto tutaj system powiązań bezpośrednich oraz pośrednich – każde z zaproponowanych przedsięwzięć wpisuje się w jeden cel bezpośrednio (przyczyniając się tym samym do jego realizacji i osiągania właściwych wskaźników produktu i rezultatu) oraz w jeden lub więcej celów pośrednio, co finalnie przyczynia się do osiągania wskaźników oddziaływania; 5) lokalizację przedsięwzięcia – z uwzględnieniem podobszaru rewitalizacji; 6) orientacyjną wartość przedsięwzięcia; 7) planowany termin realizacji przedsięwzięcia; 8) główny problem postawiony w koncepcji przedsięwzięcia; 9) cel przedsięwzięcia; 10) koncepcję przedsięwzięcia, w tym zakres realizowanych zadań; 10) oddziaływanie przedsięwzięcia na poszczególne sfery; 11) produkty (jednostka miary, wartość docelowa, źródło danych), które zostaną wytworzone w wyniku realizacji przedsięwzięcia; 12) rezultaty (jednostka miary, wartość docelowa, źródło danych), które zostaną osiągnięte w wyniku realizacji przedsięwzięcia.

Opis przedsięwzięć uzupełniających w punktach 1-8 jest tożsamy z przedsięwzięciami podstawowymi. W dalszej kolejności opisu zamieszczono następujące informacje: 9) celu i oddziaływania przedsięwzięcia, ze wskazaniem grupy docelowej, do której jest ono skierowane.

9.1.1. Podstawowe przedsięwzięcia

Numer przedsięwzięcia	1		
Nazwa przedsięwzięcia	Wnioskodawca		
Zagospodarowanie Placu Kościuszki oraz rozbudowa, przebudowa i nadbudowa budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Zaleszanach w celu utworzenia Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki w Zaleszanach	Gmina Zaleszany		
Powiązania z celami GPR	Komplementarność przedsięwzięcia: Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy w Zaleszanach, budynku Ośrodka Zdrowia w Zaleszanach i budynku remizy OSP w miejscowości Obojna Wyposażenie Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki w Zaleszanach wraz z urządzeniem placu imprez plenerowych Edukacja + Organizacja zajęć dodatkowych o charakterze kompensacyjnym, profilaktycznym i wychowawczym dla dzieci (w wieku 3-16) z terenu gminy Zaleszany Mogę więcej – organizacja kursów i szkoleń umożliwiających powrót na rynek pracy Reaktywacja Kultury OSP w Naszej Gminie Gminne Centrum Dziecka i Seniora		
	Powiązania bezpośrednie	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej (cel operacyjny 1.1, 1.2, 1.3 i 1.4)	
	Powiązania pośrednie	Cel strategiczny 3. Poprawa stanu technicznego obiektów i przestrzeni do życia mieszkańców (cel operacyjny 3.1, 3.2, 3.4)	
Lokalizacja przedsięwzięcia	Podobszar rewitalizacji		
	Zaleszany	Obojna	Wólka Turebska
Ramy realizacji	X		
	Szacunkowy koszt	Szacunkowy termin realizacji	
	7 500 000	2017-2019	
Główny problem postawiony w koncepcji przedsięwzięcia	Realizacja przedsięwzięcia wiąże się ze zdiagnozowanymi problemami dotyczącymi skali występowania zdegradowanych obiektów publicznych, ich niewykorzystanym potencjałem lokalizacyjnym oraz w zakresie oferowanej przez nie przestrzeni. Z drugiej strony wskazany problem koresponduje z potrzebą zorganizowania dodatkowych przestrzeni/miejsc publicznych pozwalających rozwijać zainteresowania zarówno dzieciom i młodzieży, jak i osobom poszukującym wiedzy i informacji, mającym utrudniony dostęp do tego rodzaju zasobów w warunkach domowych. Jednocześnie brakuje takiego rodzaju obiektów, które byłyby w wystarczającym stopniu dostosowane (ilościowo i jakościowo) do potrzeb osób z ograniczeniami ruchowymi czy innymi specyficznymi oczekiwaniami. Problemem w systemie świadczenia usług publicznych w gminie Zaleszany jest także funkcjonowanie Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki w Zaleszanach (obecnie Gminny Ośrodek Kultury w Zaleszanach oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Zaleszanach, mające siedzibę w jednym budynku) – powszechny dostęp do usług bibliotecznych jest ograniczony ze względu na brak siedziby spełniającej biblioteczne normy i standardy, biblioteka nie ma miejsca na pełną prezentację swoich zbiorów. Remont pomieszczeń przyczyni się do poszerzenia prowadzonej działalności w zakresie oferty kulturalno-edukacyjnej i powstania instytucji Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki w Zaleszanach. Zagospodarowanie Placu Kościuszki wymaga zaś zmian niezbędnych, by zwiększyć atrakcyjność przestrzeni publicznej.		
Cel przedsięwzięcia	Celem głównym przedsięwzięcia jest stworzenie dodatkowej przestrzeni publicznej w gminie pozwalającej aktywnie funkcjonować mieszkańcom (w tym		

		<p>szczególnie mieszkańcom obszarów rewitalizowanych) w obszarach wiedzy i nauki. Plac ma być przestrzenią bezpiecznej aktywności dla dzieci, miejscem rekreacji, wypoczynku codziennego dla okolicznych mieszkańców, miejscem bezpiecznej zabawy i spacerów dla rodziców z dziećmi. Dzięki realizacji przedsięwzięcia poprawi się jakość i warunki życia mieszkańców. Miejsce to przyczyni się do budowania pozytywnych relacji i więzi zarówno między rówieśnikami, jak i między dziećmi a seniorami, zatem będzie miało wpływ na zwiększenie poziomu ich uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Poprawi również estetykę otoczenia.</p>		
	Koncepcja przedsięwzięcia	<p>Przedsięwzięcie to obejmuje następujące etapy prac: <u>I etap – rewitalizacja Placu Kościuszki</u> W ramach I etapu planuje się zagospodarowanie terenu Placu Kościuszki poprzez wyposażenie przestrzeni m.in. w: murki, siedziska, amfiteatr, oświetlenie terenu, osłony śmietnikowe oraz kosze na odpadki, miejsca postojowe i stojaki na rowery, mała architektura, mostek nad kanałem melioracyjnym, urządzenie zieleni oraz przebudowa układu drogowego – dojścia do budynku, dojazd do domu kultury wraz z placem manewrowym dla straży pożarnej, droga pożarowa i chodniki. <u>II etap – Rozbudowa, przebudowa i nadbudowa Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki w Zaleszanych</u> Projektowane Centrum Kultury obejmuje: salę widowiskową, administrację, kawiarnię, szatnię, pomieszczenia ochotniczej straży pożarnej (garaż, sala szkoleniowa, pomieszczenie socjalne i sanitariat), garderoby, kuchnię, sanitariaty i pomieszczenia biblioteki (biblioteka, czytelnia, kąpiel dla dzieci oraz sale warsztatowe). Budynek dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Zakres prac obejmuje: rozbiórkę zbędnych elementów konstrukcji, wznoszenie konstrukcji, prace wykończeniowe, instalacje elektryczne, sanitarne, wentylacji. <u>III etap – budowa wiat ekspozycyjnych, piknikowych oraz placu zabaw</u> Przebudowa placu zabaw, budowa wiat ekspozycyjnych na potrzeby wystawowe i piknikowych wraz z utwardzeniem terenu i urządzeniem zieleni.</p>		
	Oddziaływanie przedsięwzięcia	Nazwa wskaźnika - produkt	Wartość docelowa	Źródło danych
X	Sfera społeczna	<u>I etap:</u> Powierzchnia terenu inwestycji: Liczba miejsc postojowych: Powierzchnia dróg, miejsc postojowych i chodników	ok. 18 000 m ² ok. 45 szt. ok. 6 800 m ²	Dane wnioskodawcy
X	Sfera gospodarcza	<u>II etap:</u> Pow. zabudowy Pow. użytkowa Pow. usługowa Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	ok. 1 545 m ² ok. 1 375 m ² ok. 145 m ² 1	Dane wnioskodawcy
X	Sfera techniczna	<u>III etap:</u> Pow. wiaty ekspozycyjnej Pow. wiaty piknikowej Pow. placu zabaw	ok. 490 m ² ok. 35 m ² ok. 600 m ²	Dane wnioskodawcy
X	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Nazwa wskaźnika - rezultat	Wartość docelowa	Źródło danych
X	Sfera środowiskowa	Liczba zatrudnionych: Liczba czytelników: Wypożyczenia roczne: książek i zbiorów audiowizualnych Liczba osób korzystających z GCKiB w Zaleszanych:	ok. 8 os. ok. 513 os. 7 270 szt. ok. 22 szt. min. 15 000 os./rok.	Dane wnioskodawcy

Numer przedsięwzięcia		2		
Nazwa przedsięwzięcia		Wnioskodawca		
Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy w Zaleszanach, budynku Ośrodka Zdrowia w Zaleszanach i budynku remizy OSP w miejscowości Obojna		Gmina Zaleszany		
Powiązana z celami GPR		Komplementarność przedsięwzięcia: Zagospodarowanie Placu Kościuszki oraz rozbudowa, przebudowa i nadbudowa budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Zaleszanach w celu utworzenia Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki w Zaleszanach Zagospodarowanie terenu przyległego do OSP w miejscowości Obojna OSP w Naszej Gminie		
Powiązania bezpośrednie		Cel strategiczny 1. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej (cel operacyjny 1.1, 1.2, 1.3 i 1.4)		
Powiązania pośrednie		Cel strategiczny 3. Poprawa stanu technicznego obiektów i przestrzeni do życia mieszkańców (cel operacyjny 3.1, 3.2, 3.4)		
Lokalizacja przedsięwzięcia		Podobszar rewitalizacji		
		Zaleszany	Obojna	Wólka Turebska
		X	X	
Ramy realizacji		Szacunkowy koszt		Szacunkowy termin realizacji
		1 000 000		2016-2017
Główny problem postawiony w koncepcji przedsięwzięcia		Budynki, w których siedzibę mają Urząd Gminy w Zaleszanach, Ośrodek Zdrowia w Zaleszanach oraz Ochotnicza Straż Pożarna w Obojnej wymagają przeprowadzenia prac remontowych oraz termomodernizacyjnych. W związku z faktem, iż budynki te nie są ocieplone, a stolarka w większej części jest stara i nieszczelna budynki są energochłonne, co związane jest z wysokimi kosztami ich utrzymania. Realizacja inwestycji pozwoli na ograniczenie kosztów eksploatacji, jednocześnie dostosowując budynki do obowiązujących norm. Ich termomodernizacje wpłyną na podniesienie poziomu jakości usług oraz komfort mieszkańców korzystających z instytucji samorządowej oraz z podstawowej opieki zdrowotnej.		
Cel przedsięwzięcia		Celem przedsięwzięcia jest podniesienie poziomu jakości usług, świadczonych przez Urząd Gminy w Zaleszanach, Ośrodek Zdrowia z pomieszczeniami Referatu Gospodarki i Ochrony Środowiska, Ośrodka Pomocy Społecznej i Stowarzyszenia „Lasowiackiej Grupy Działania” oraz budynku Ochotniczej Straży Pożarnej. Jego realizacja przyczyni się do poprawy stanu technicznego budynków, a także poprawę jakości stanu środowiska przyrodniczego.		
Koncepcja przedsięwzięcia		W ramach przedsięwzięcia planuje się: 1) termomodernizację budynków Urzędu Gminy, Ośrodka Zdrowia z pomieszczeniami administracyjno-biuroowymi i budynku OSP Obojna 2) wymianę stolarki okiennej i drzwiowej oraz modernizację instalacji c.o.		
Oddziaływanie przedsięwzięcia		Nazwa wskaźnika - produkt	Wartość docelowa	Źródło danych
X	Sfera społeczna	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	3 szt.	Dane wnioskodawcy
	Sfera gospodarcza	Powierzchnia budynku Urzędu Gminy	600 m ²	Dane wnioskodawcy
X	Sfera techniczna	Powierzchnia Ośrodka Zdrowia	550 m ²	Dane wnioskodawcy
		Powierzchnia Domu Ludowego w Obojnej	300 m ²	Dane wnioskodawcy
X	Sfera przestrzenno-funkcyjna	Nazwa wskaźnika - rezultat	Wartość docelowa	Źródło danych
X	Sfera środowiskowa	Liczba osób korzystających z nowopowstałej infrastruktury	10 000 os./rok	Dane wnioskodawcy
Numer przedsięwzięcia		3		

Nazwa przedsięwzięcia		Wnioskodawca		
Wyposażenie Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki w Zaleszanach wraz z urządzeniem placu imprez plenerowych		Gmina Zaleszany Partnerzy w realizacji: Gminne Centrum Kultury i Biblioteki w Zaleszanach, Ochotnicza Straż Pożarna, szkoły i przedszkola na terenie gminy Zaleszany		
Powiązana z celami GPR	Komplementarność przedsięwzięcia: Zagospodarowanie Placu Kościuszki oraz rozbudowa, przebudowa i nadbudowa budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Zaleszanach w celu utworzenia Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki w Zaleszanach Zagospodarowanie terenu przyległego do OSP w miejscowości Obojna Edukacja + Organizacja zajęć dodatkowych o charakterze kompensacyjnym, profilaktycznym i wychowawczym dla dzieci (w wieku 3-16) z terenu gminy Zaleszany Reaktywacja Kultura OSP w Naszej Gminie			
	Powiązania bezpośrednie	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej (cel operacyjny 1.1, 1.2, 1.3 i 1.4)		
	Powiązania pośrednie	Cel strategiczny 2. Podniesienie kapitału społecznego (cel operacyjny 2.1)		
Lokalizacja przedsięwzięcia	Podobszar rewitalizacji			
	Zaleszany	Obojna	Wólka Turebska	
Ramy realizacji	Szacunkowy koszt		Szacunkowy termin realizacji	
	1 000 000		2017-2019	
Główny problem postawiony w koncepcji przedsięwzięcia	Przedsięwzięcie stanowi odpowiedź na zdiagnozowane problemy w postaci: 1) niskiej aktywności mieszkańców oraz integracji osób narażonych na wykluczenie społeczne, 2) niedostatecznej oferty kulturalnej skierowanej do mieszkańców, 3) nieuporządkowanej przestrzeni publicznej. Wskazane deficyty wiążą się z niewystarczającą działalnością Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki w Zaleszanach.			
Cel przedsięwzięcia	Celem przedsięwzięcia jest wzrost poziomu zaspokajania potrzeb mieszkańców w zakresie: wspomagania funkcji edukacyjnej szkół i placówek, organizacji zajęć pozaszkolnych, zapewnienia mieszkańcom interaktywnego kontaktu z biblioteką, koordynacji i implementacji programu cyfrowego upowszechniania zbiorów bibliotecznych i obiektów zabytkowych lub szczególnie ważnych dla kultury i nauki, rozwoju i doskonalenia informacji regionalnej, a także w realizacji projektów kulturalnych i rozrywkowych.			
Koncepcja przedsięwzięcia	Przedsięwzięcie obejmuje następujące prace: 1) kompleksowe wyposażenie obiektu tj. meble, oświetlenie, nagłośnienie, książki do biblioteki, wyposażenie czytelnicy w nowy sprzęt komputerowy, projektor, ekranów mobilnych, kurtyny w sali widowiskowej, gablot do ekspozycji, urządzenie i wyposażenie kuchni i kawiarni, urządzenie kąpieliska dla dzieci w bibliotece, 2) zakup trybun mobilnych składanych, podestu scenicznego z zadaszeniem i trawersami, barierki koncertowych modułowych, nagłośnienia i oświetlenia zewnętrznego.			
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Nazwa wskaźnika - produkt	Wartość docelowa	Źródło danych	
X	Sfera społeczna	Liczba obiektów wyposażonych w nowy sprzęt	2 szt.	Dane wnioskodawcy
	Sfera gospodarcza	Powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją	0,20 ha	Dane wnioskodawcy
X	Sfera techniczna	Nazwa wskaźnika - rezultat	Wartość docelowa	Źródło danych
X	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Liczba osób korzystających z Gminnego Ośrodka Kultury	9 000 os./rok	Dane wnioskodawcy
	Sfera środowiskowa	Liczba osób korzystająca z Biblioteki w Zaleszanach	500 os./rok	Dane wnioskodawcy

Numer przedsięwzięcia		4		
Nazwa przedsięwzięcia		Wnioskodawca		
Zagospodarowanie terenu przyległego do OSP w miejscowości Obojna		Gmina Zaleszany Partnerzy w realizacji: Ochotnicza Straż Pożarna w Obojnej		
Powiązana z celami GPR	Komplementarność przedsięwzięcia: Zagospodarowanie Placu Kościuszki oraz rozbudowa, przebudowa i nadbudowa budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Zaleszanach w celu utworzenia Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki w Zaleszanach Wyposażenie Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki w Zaleszanach wraz z urządzeniem placu imprez plenerowych OSP w Naszej Gminie Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy Zaleszany, budynku Ośrodka Zdrowia w Zaleszanach i budynku remizy OSP w miejscowości Obojna			
	Powiązania bezpośrednie	Cel strategiczny 3. Poprawa stanu technicznego obiektów i przestrzeni do życia mieszkańców (cel operacyjny 3.1, 3.2)		
	Powiązania pośrednie	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej (cel operacyjny 1.1, 1.2, 1.3, 1.4)		
Lokalizacja przedsięwzięcia	Podobszar rewitalizacji			
	Zaleszany	Obojna	Wólka Turebska	
Ramy realizacji	Szacunkowy koszt		Szacunkowy termin realizacji	
	500 000		2018-2020	
Główny problem postawiony w koncepcji przedsięwzięcia	Aktualnie teren przyległy do budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowości Obojna jest nieuporządkowany i wymaga prac związanych z nadaniem mu nowych funkcji. W związku tym nie można prowadzić na nim żadnych zajęć, związanych z działalnością OSP. Teren służy również organizacji corocznej imprezy plenerowej „Konie nasza pasja”, podczas której odbywają się zawody konne, pokazy i prezentacje. W miejscowości Obojna istniejący plac zabaw jest niewystarczający i nie spełnia oczekiwań mieszkańców w zakresie potrzeb dzieci w różnych grupach wiekowych. Ponadto nie ma też miejsca przeznaczonego na aktywizację młodzieży, dorosłych i seniorów.			
Cel przedsięwzięcia	Celem przedsięwzięcia jest podniesienie atrakcyjności przestrzeni publicznej, w tym uporządkowanie terenu przyległego do OSP w miejscowości Obojna, a także stworzenie terenu, wraz z niezbędną małą architekturą do prowadzenia działań, mających na celu wzrost aktywności i integracji mieszkańców.			
Koncepcja przedsięwzięcia	Realizacja przedsięwzięcia wiązała się będzie z następującymi działaniami: 1) zagospodarowanie przyległego terenu w zakresie obiektów małej architektury, urządzenia zieleni, utwardzenia terenu oraz ogrodzenia, 2) rozbudowę placu zabaw z dobudową siłowni na świeżym powietrzu, 3) urządzeniem placu na potrzeby imprez plenerowych, 4) dostosowaniem terenu do organizacji imprez plenerowych.			
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Nazwa wskaźnika - produkt	Wartość docelowa	Źródło danych	
X	Sfera społeczna	Powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją	3 500 m ²	Dane wnioskodawcy
	Sfera gospodarcza			
X	Sfera techniczna	Nazwa wskaźnika - rezultat	Wartość docelowa	Źródło danych
X	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Liczba osób korzystających z nowopowstałej infrastruktury	4 000 os./rok	Dane wnioskodawcy
	Sfera środowiskowa			
Numer przedsięwzięcia		5		
Nazwa przedsięwzięcia		Wnioskodawca		
Przebudowa i adaptacja budynku szkoły na potrzeby przedszkola i żłobka wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu		Gminny Zespół Obsługi Szkół i Przedszkoli w Zaleszanach Partnerzy: Gmina Zaleszany, Klub Malucha „Tęczowe		

w miejscowości Obojna		Misie” Kinga Rostek		
Powiązana z celami GPR	Komplementarność przedsięwzięcia: Edukacja + Organizacja zajęć dodatkowych o charakterze kompensacyjnym, profilaktycznym i wychowawczym dla dzieci (w wieku 3-16) z terenu gminy Zaleszany			
	Powiązania bezpośrednie	Cel strategiczny 2. Podniesienie kapitału społecznego (cel operacyjny 2.1)		
	Powiązania pośrednie	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej (cel operacyjny 1.1, 1.2, 1.3), Cel strategiczny 3. Poprawa stanu technicznego obiektów i przestrzeni do życia mieszkańców (cel operacyjny 3.1, 3.2)		
Lokalizacja przedsięwzięcia	Podobszar rewitalizacji			
	Zaleszany	Obojna	Wólka Turebska	
		X		
Ramy realizacji	Szacunkowy koszt		Szacunkowy termin realizacji	
	1 900 000		2017-2022	
Główny problem postawiony w koncepcji przedsięwzięcia	Coraz większa świadomość rodziców dotycząca korzyści z edukacji przedszkolnej oraz chęć powrotu młodych rodziców na rynek pracy sprawia, że liczba miejsc dostępnych na terenie gminy nie zaspakaja w pełni potrzeb. Tym samym przebudowa budynku byłej szkoły i adaptacja pomieszczeń na przedszkole i żłobek wpisują się w potrzeby zidentyfikowane na terenie gminy Zaleszany.			
Cel przedsięwzięcia	Celem przedsięwzięcia jest zwiększenie dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej na terenie gminy Zaleszany poprzez przebudowę i adaptację budynku szkoły na potrzeby przedszkola i żłobka, zapewniające opiekę nad dziećmi w wieku przedszkolnym. Przedsięwzięcie będzie pozytywnie oddziaływało na system rozwoju oraz wychowania dziecka. W wyniku jego realizacji poprawie ulegnie stan zagospodarowania podobszaru Obojna, podniesie się jego estetyka i wzmocniona zostanie funkcja rekreacyjna.			
Koncepcja przedsięwzięcia	Przedsięwzięcie obejmuje następujące prace: 1) przebudowę i adaptację budynku szkoły na: przedszkole na parterze (33 wychowanków) i żłobek na I piętrze (20 wychowanków), 2) wyposażenie placówki w meble, sprzęt i urządzenia, zabawki, materiały i pomoce edukacyjne, 3) ogrodzenie terenu placówki, urządzenie zieleni i placu zabaw dla dzieci, 4) urządzenie terenu placówki na potrzeby miejsc postojowych.			
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Nazwa wskaźnika - produkt		Wartość docelowa	Źródło danych
X	Sfera społeczna	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	1 szt.	Dane wnioskodawcy
	Sfera gospodarcza	Powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją	1 600 m ²	Dane wnioskodawcy
X	Sfera techniczna	Powierzchnia zabudowy	220 m ²	
	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Nazwa wskaźnika - rezultat	Wartość docelowa	Źródło danych
	Sfera środowiskowa	Liczba osób korzystających z nowopowstałej infrastruktury:		Dane wnioskodawcy
		Liczba wychowanków przedszkole	33 osoby	
		Liczba wychowanków żłobek	20 osób	
Numer przedsięwzięcia		6		
Nazwa przedsięwzięcia		Wnioskodawca		
Rozwój gospodarki ściekowej na terenie gminy Zaleszany w celu ochrony zlewni Wisły i Sanu		Gmina Zaleszany		
Powiązana z celami GPR	Komplementarność przedsięwzięcia: Przebudowa i modernizacja dróg gminnych			

Lokalizacja przedsięwzięcia	Powiązania bezpośrednie	Cel strategiczny 3. Poprawa stanu technicznego obiektów i przestrzeni do życia mieszkańców (cel operacyjny 3.3, 3.4)		
	Powiązania pośrednie			
	Podobszar rewitalizacji			
	Zaleszany	Obojna	Wólka Turebska	
Ramy realizacji	Szacunkowy koszt	Szacunkowy termin realizacji		
	30 000 000 zł (85% RPO)	2017-2025		
Główny problem postawiony w koncepcji przedsięwzięcia	Brak kanalizacji sanitarnej w sołectwach Obojna, Wólka Turebska, Kotowa Wola, Majdan Zbydniowski, Dzierdziówka, Motycze Szlacheckie i Skowierzyn. Dotychczasowy sposób odprowadzania ścieków w tych miejscowościach oparty jest o bezodpływowe zbiorniki ścieków, o zróżnicowanym poziomie technicznym i eksploatacyjnym, co powoduje szereg zjawisk negatywnych w sferze środowiskowej w tym: zanieczyszczenie cieków wodnych i zanieczyszczenie gleb (notuje się przypadki odprowadzania ścieków bezpośrednio do rowów i gruntu). W związku z powyższym istnieje pilna potrzeba uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej na tym obszarze aglomeracji poprzez budowę zbiorczego systemu kanalizacyjnego w tych miejscowościach.			
Cele projektu	Głównym celem przedsięwzięcia jest uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Zaleszany. Działania objęte przedsięwzięciem przyczynią się do likwidacji istniejących niedoborów w zakresie systemu odprowadzania ścieków z terenu miejscowości objętych projektem. Budowa sieci kanalizacyjnej ma na celu osiągnięcie określonych w prawie polskim i UE parametrów ścieków oczyszczonych oraz doprowadzi do likwidacji bezodpływowych zbiorników, a przede wszystkim wyeliminuje odprowadzanie ścieków bezpośrednio do gleby i wód powierzchniowych. Projektowana inwestycja będzie miała pozytywny wpływ na środowisko. Stworzy bowiem system zorganizowanego odprowadzania powstałych ścieków, celem ich oczyszczenia. Zwiększenie stopnia skanalizowania przyczyni się tym samym do ograniczenia skażenia wód powierzchniowych i podziemnych oraz poprawy stanu środowiska naturalnego. Zwiększy się zatem poziom ochrony wody pitnej, a tym samym zmniejszy ryzyko zachorowalności mieszkańców gminy Zaleszany. Wyeliminowanie braku infrastruktury w zakresie ochrony środowiska oraz ograniczenie zanieczyszczenia środowiska spowoduje wzrost atrakcyjności gospodarczej, inwestycyjnej i turystycznej gminy oraz wzrost standardu życia jego mieszkańców.			
Koncepcja przedsięwzięcia	Przedsięwzięcie obejmuje prace związane z rozbudową oczyszczalni ścieków w gminie Zaleszany. Przedsięwzięcie to wiązało się będzie z realizacją następujących działań: 1) budową sieci kanalizacyjnej, 2) budową przyłączy kanalizacyjnych.			
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Nazwa wskaźnika - produkt	Wartość docelowa	Źródło danych	
X	Sfera społeczna	Długość sieci kanalizacyjnej Obojna + Wólka Turebska	18 647 + 23 904 mb	Dane wnioskodawcy
X	Sfera techniczna	Liczba przyłączy kanalizacyjnych Obojna + Wólka Turebska	143 + 200 szt.	Dane wnioskodawcy
	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Nazwa wskaźnika - rezultat	Wartość docelowa	Źródło danych
X	Sfera środowiskowa	Liczba osób korzystająca z kanalizacji sanitarnej Obojna + Wólka Turebska	639 + 857 os.	Dane wnioskodawcy

Numer przedsięwzięcia	7			
Nazwa przedsięwzięcia	Wnioskodawca			
Przebudowa i modernizacja dróg gminnych	Gmina Zaleszany			
Powiązana z celami GPR	Komplementarność przedsięwzięcia: Rozwój gospodarki ściekowej na terenie gminy Zaleszany w celu ochrony zlewni Sanu			
	Powiązania bezpośrednie	Cel strategiczny 3. Poprawa stanu technicznego obiektów i przestrzeni do życia mieszkańców (cel operacyjny 3.3)		
	Powiązania pośrednie			
Lokalizacja przedsięwzięcia	Podobszar rewitalizacji			
	Zaleszany	Obojna	Wólka Turebska	
	X	X	X	
Ramy realizacji	Szacunkowy koszt	Szacunkowy termin realizacji		
	3 600 000 zł (85% środki zewnętrzne, 15% środki własne)	2018-2022		
Główny problem postawiony w koncepcji przedsięwzięcia	Obecnie nawierzchnie ulic są w znacznym stopniu zdegradowane. Nawierzchnie jezdni, jak i chodników nie były wcześniej remontowane. Powzięte w ramach przedsięwzięcia działania doprowadzą do poprawy stanu technicznego ulic, jak również wzrostu bezpieczeństwa pieszych i kierujących pojazdami. Inwestycja wpłynie także na poprawę estetyki przestrzeni publicznej oraz podniesienie jakości życia osób zamieszkałych przy ulicach.			
Cele projektu	Celem przedsięwzięcia jest poprawa jakości dróg oraz towarzyszącej im infrastruktury, znajdujących się na terenach przeznaczonych do rewitalizacji. Potrzeba realizacji przedsięwzięcia wynika z postępującej degradacji dróg oraz niewystarczającego zakresu towarzyszącej im infrastruktury (dróg, chodników, niewystarczającej ilości parkingów, itp.). W efekcie realizacji przedsięwzięcia zwiększeniu ulegnie poczucie bezpieczeństwa mieszkańców oraz poprawi się komfort poruszania się po drogach gminnych przez użytkowników drogi. Przedsięwzięcie będzie miało pozytywny wpływ na poprawę warunków technicznych w położonych wzdłuż ulic budynkach oraz stanowił będzie bodziec do rozwoju biznesu. Przedsięwzięcie skierowane jest dla wszystkich mieszkańców podobszarów rewitalizacji: Zaleszany, Obojna i Wólka Turebska. Ponadto planuje się modernizację dróg w następujących sołectwach: Zbydniów, Kotowa Wola, Kępie Zaleszańskie, Pilchów, Turbia oraz Dzierdziówka.			
Koncepcja przedsięwzięcia	W ramach przedsięwzięcia przewidziano kompleksową modernizację ulic i chodników, połączoną z wymianą nawierzchni asfaltowych jezdni. Zakres prac obejmuje: 1) wykonanie dokumentacji projektowej, 2) wykonanie zgłoszenia robót do starostwa 3) wyłonienie wykonawcy.			
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Nazwa wskaźnika – produkt	Wartość docelowa	Źródło danych	
X	Sfera społeczna	Długość wyremontowanych /przebudowanych dróg gminnych Zaleszany + Obojna + Wólka Turebska	1,73 + 1,40 + 1,86 km	Dane wnioskodawcy
	Sfera gospodarcza	Nazwa wskaźnika – rezultat	Wartość docelowa	Źródło danych
X	Sfera techniczna	Liczba użytkowników (samochodów) wyremontowanych dróg gminnych	73 000 sam./rok	Dane wnioskodawcy
X	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Liczba użytkowników (pieszych) wyremontowanych dróg	1 600 os/rok	Dane wnioskodawcy
	Sfera środowiskowa			

Numer przedsięwzięcia	8		
Nazwa przedsięwzięcia	Wnioskodawca		
Edukacja + Organizacja zajęć dodatkowych o charakterze kompensacyjnym, profilaktycznym i wychowawczym dla dzieci (w wieku 3-16) z terenu Gminy Zaleszany	Gminny Zespół Obsługi Szkół i Przedszkoli w Zaleszanych, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminne Centrum Kultury i Biblioteka w Zaleszanych Partnerzy w realizacji: organizacje pozarządowe, szkoły i przedszkola na terenie gminy Zaleszany		
Powiązana z celami GPR	<p>Komplementarność przedsięwzięcia: Zagospodarowanie Placu Kościuszki oraz rozbudowa, przebudowa i nadbudowa budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Zaleszanych w celu utworzenia Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki w Zaleszanych Wyposażenie Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki w Zaleszanych wraz z urządzeniem placu imprez plenerowych Reaktywacja Kultura OSP w Naszej Gminie Rozbudowa „Publicznej Szkoły Podstawowej im. II Armii Wojska Polskiego w Majdanie Zbydniowskim i Wólce Turebskiej” o salę gimnastyczną wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia Zagospodarowanie terenu wokół szkoły i doposażenie Szkoły Podstawowej w Pilchowie Zagospodarowanie terenu wokół szkoły i doposażenie Szkoły Podstawowej w Turbi Zagospodarowanie terenu wokół szkoły i doposażenie Szkoły Podstawowej w Zaleszanych Przebudowa i adaptacja budynku szkoły na potrzeby przedszkola i żłobka wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu w miejscowości Obojna</p>		
	Powiązania bezpośrednie	Cel strategiczny 2. Podniesienie kapitału społecznego (cel operacyjny 2.1)	
	Powiązania pośrednie	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej (cel operacyjny 1.1, 1.2, 1.3, 1.4)	
Lokalizacja przedsięwzięcia	Podobszar rewitalizacji		
	Zaleszany	Obojna	Wólka Turebska
	X	X	X
Ramy realizacji	Szacunkowy koszt		Szacunkowy termin realizacji
	200 000		2017-2025
Główny problem postawiony w koncepcji przedsięwzięcia	<p>Głównym zidentyfikowanym problemem są niskie wyniki nauczania wśród dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół w gminie Zaleszany. Największe problemy dotyczą umiejętności z zakresu edukacji matematycznej i przyrodniczej, języka obcego, zajęć informatycznych, zaburzenia komunikacji społecznej, niewystarczającego zaplecza wsparcia dzieci szczególnie uzdolnionych. Efekty wskazanych deficytów znajdują swoje odzwierciedlenie w niskich wynikach egzaminów zewnętrznych. Przedsięwzięcie to wychodzi naprzeciw potrzebom związanym z zapewnieniem dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju oraz wychodzenia z sytuacji zagrożenia marginalizacją społeczną.</p>		
Cel przedsięwzięcia	<p>Celem przedsięwzięcia jest eliminacja niskiego poziomu edukacji, integracja uczniów oraz ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych. Przedsięwzięcie przewiduje organizację dodatkowych zajęć wyrównawczych dla wskazanej grupy docelowej w zależności od zdiagnozowanego w danym roku/semestrze zapotrzebowania. Planowane wsparcie dzieci i młodzieży przyczyni się do poprawy ich wyników w nauce, poszerzenia wiedzy i umiejętności przedmiotowych, wspomagania ucznia w jego indywidualnym rozwoju. Dodatkowe zajęcia wzmocnią potencjał rozwoju młodzieży zagrożonej marginalizacją oraz ich szanse na wyjście z sytuacji kryzysowej (społecznie). Dodatkowo dzieci będą rozwijały umiejętności społeczne polegające na nauce współpracy, kreatywności oraz współzawodnictwa. Przedsięwzięcie przyczyni</p>		

	się zwiększenia włączenia społecznego dzieci i młodzieży, zagrożonych marginalizacją w społeczności szkolnej z powodu niskich wyników w nauce.		
Koncepcja przedsięwzięcia	Zajęcia obejmują: pomoc w nauce, wyrównywanie braków edukacyjnych, organizowanie czasu wolnego wychowanków, zajęcia plastyczne, zajęcia muzyczne, zajęcia ruchowe, zajęcia informatyczne, zajęcia teatralne, zajęcia wychowawcze, zajęcia logopedyczne, języki obce, gry i zabawy dydaktyczne, rozwijanie uzdolnień, zainteresowań i umiejętności praktycznych, stałą współpracę z rodzinami wychowanków, profilaktykę uzależnień (zajęcia profilaktyczne), wdrażanie w działalność kulturalną, ferie w bibliotece, pomoc socjalną w formie jednego posiłku, konkursy tematyczne.		
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Nazwa wskaźnika - produkt	Wartość docelowa	Źródło danych
X	Sfera społeczna	Liczba zorganizowanych zajęć edukacyjno-wychowawczych	100 godzin/rok
	Sfera gospodarcza		Dane wnioskodawcy
	Sfera techniczna	Nazwa wskaźnika - rezultat	Wartość docelowa
	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Liczba uczestników zajęć	500 osób
	Sfera środowiskowa		Dane wnioskodawcy
Numer przedsięwzięcia	9		
Nazwa przedsięwzięcia	Wnioskodawca		
Mogę więcej – organizacja kursów i szkoleń umożliwiających powrót na rynek pracy	Ośrodek Pomocy Społecznej w Zaleszanach Partnerzy w realizacji: Powiatowy Urząd Pracy w Stalowej Woli i Gminne Centrum Kultury i Biblioteka w Zaleszanach		
Powiązana z celami GPR	Komplementarność przedsięwzięcia: Zagospodarowanie Placu Kościuszki oraz rozbudowa, przebudowa i nadbudowa budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Zaleszanach w celu utworzenia Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki w Zaleszanach Wyposażenie Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki w Zaleszanach wraz z urządzeniem placu imprez plenerowych		
	Powiązania bezpośrednie	Cel strategiczny 2. Podniesienie kapitału społecznego (cel operacyjny 2.2, 2.3)	
	Powiązania pośrednie	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej (cel operacyjny 1.1, 1.3)	
Lokalizacja przedsięwzięcia	Podobszar rewitalizacji		
	Zaleszany	Obojna	Wólka Turebska
	X	X	X
Ramy realizacji	Szacunkowy koszt	Szacunkowy termin realizacji	
	800 000	2018-2025	
Główny problem postawiony w koncepcji przedsięwzięcia	Organizacja kursów i szkoleń jest odpowiedzią na duże zapotrzebowanie wśród mieszkańców obszaru objętego programem rewitalizacji na pomoc w zakresie zdobycia pracy. W skali całej gminy, w szczególności na obszarze rewitalizowanym, występuje najwyższe wskaźniki bezrobocia wśród jej mieszkańców. Przyczynia się to do wzrastającego ubóstwa, które z kolei wiąże się z wykluczeniem i marginalizacją osób bezrobotnych.		
Cel przedsięwzięcia	Celem przedsięwzięcia jest zwiększenie kapitału ludzkiego, w tym zdobycie nowych kwalifikacji, umożliwiających osobom bezrobotnym powrót na rynek pracy. Jego realizacja przyczyni się również do zmniejszenia marginalizacji osób bezrobotnych. W jego efekcie nastąpi poprawa jakości życia i zachowań, polepszenie kontaktów z innymi ludźmi, zmiana postaw i pewnych cech osobowości (np. zredukowanie poziomu lęku, podwyższenie samooceny).		
Koncepcja przedsięwzięcia	Zakres działań obejmuje: organizowanie kursów i szkoleń nakierowanych na specyfikę gminy Zaleszany np. kursy specjalistyczne (np. opiekunki), prawa jazdy kat. B, C, BE, CE, T, uprawnień na wózki widłowe kat. II WJO, III WJO,		

		kursy komputerowe, organizowanie targów pracy.		
Oddziaływanie przedsięwzięcia		Nazwa wskaźnika - produkt	Wartość docelowa	Źródło danych
X	Sfera społeczna	Liczba kursów i szkoleń	10 szt./rok	Dane wnioskodawcy
	Sfera gospodarcza			
	Sfera techniczna	Nazwa wskaźnika - rezultat	Wartość docelowa	Źródło danych
	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Liczba uczestników kursów i szkoleń	80 os/rok	Dane wnioskodawcy
	Sfera środowiskowa			
Numer przedsięwzięcia		10		
Nazwa przedsięwzięcia		Wnioskodawca		
Reaktywacja Kultura		Gminne Centrum Kultury i Biblioteka w Zaleszanach Partnerzy w realizacji: Ośrodek Pomocy Społecznej w Zaleszanach		
Powiązana z celami GPR	Komplementarność przedsięwzięcia: Zagospodarowanie Placu Kościuszki oraz rozbudowa, przebudowa i nadbudowa budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Zaleszanach w celu utworzenia Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki w Zaleszanach Wyposażenie Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki w Zaleszanach wraz z urządzeniem placu imprez plenerowych Zagospodarowanie terenu przyległego do OSP w miejscowości Obojna Edukacja + Organizacja zajęć dodatkowych o charakterze kompensacyjnym, profilaktycznym i wychowawczym dla dzieci (w wieku 3-16) z terenu gminy Zaleszany OSP w Naszej Gminie			
	Powiązania bezpośrednie	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej (cel operacyjny 1.1, 1.2, 1.3)		
	Powiązania pośrednie	Cel strategiczny 2. Podniesienie kapitału społecznego (cel operacyjny 2.1)		
Lokalizacja przedsięwzięcia	Podobszar rewitalizacji			
	Zaleszany	Obojna	Wólka Turebska	
	X	X		
Ramy realizacji	Szacunkowy koszt	Szacunkowy termin realizacji		
	500 000	2018-2025		
Główny problem postawiony w koncepcji przedsięwzięcia	Przedsięwzięcie to ma celu ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych tj. niskiego poziomu edukacji i niskiego poziomu uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym, zmniejszenie marginalizacji osób szczególnie narażonych na wykluczenie społeczne: dzieci, a także osób starszych.			
Cel przedsięwzięcia	Planowane przedsięwzięcie przyczyni się integracji społecznej mieszkańców, inkluzji środowisk zagrożonych marginalizacją, a tym samym ograniczeniu negatywnych zjawisk społecznych, które charakteryzują obszary kumulacji problemów.			
Koncepcja przedsięwzięcia	Zakres działań obejmuje: organizowanie imprez kulturalnych, patriotycznych, wsparcie lokalnych zespołów, grup teatralnych itp., dofinansowanie małych oddolnych projektów kulturalnych (zakup kostiumów aktorskich, strojów ludowych, dofinansowanie przejazdów zespołów na konkursy, przeglądy, koncerty), zatrudnienie w Gminnym Centrum Kultury i Biblioteki animatora kultury, organizacja przeglądów zespołów i finansowanie nagród. Organizowane imprezy plenerowe skupiają społeczność lokalną oraz mieszkańców gmin ościennych. Ponadto planuje się doposażenie i rozwój grupy rekonstrukcyjnej w barwach 14 Pułku Ułanów Jazłowieckich. Ta część zadania obejmować będzie zakup umundurowania oraz ekwipunku, jak również prezentację (udział) grupy rekonstrukcyjnej podczas lokalnych i regionalnych wydarzeń mających na celu			

	kultywowanie tradycji regionu. Docelowo zakłada się, że działanie skutkować będzie utworzeniem na bazie zainteresowanych osób stowarzyszenia rekonstrukcyjnego.		
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Nazwa wskaźnika – produkt	Wartość docelowa	Źródło danych
X	Sfera społeczna	Liczba imprez kulturalnych	10 szt./rok
	Sfera gospodarcza		Dane wnioskodawcy
	Sfera techniczna	Nazwa wskaźnika – rezultat	Wartość docelowa
	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Liczba uczestników imprez kulturalnych	10 000 os./rok
	Sfera środowiskowa		Dane wnioskodawcy
Numer przedsięwzięcia	11		
Nazwa przedsięwzięcia	Wnioskodawca		
OSP w Naszej Gminie	Zarząd Oddziału Gminnego Związku OSP RP, Gminne Centrum Kultury i Biblioteka w Zaleszanach Partnerzy: szkoły i przedszkola na terenie gminy Zaleszany, stowarzyszenia OSP na terenie gminy Zaleszany		
Powiązana z celami GPR	<p>Komplementarność przedsięwzięcia: Zagospodarowanie Placu Kościuszki oraz rozbudowa, przebudowa i nadbudowa budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Zaleszanach w celu utworzenia Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki w Zaleszanach Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy Zaleszany, budynku Ośrodka Zdrowia w Zaleszanach i budynku remizy OSP w miejscowości Obojna Wyposażenie Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki w Zaleszanach wraz z urządzeniem placu imprez plenerowych Zagospodarowanie terenu przyległego do OSP w miejscowości Obojna Edukacja + Organizacja zajęć dodatkowych o charakterze kompensacyjnym, profilaktycznym i wychowawczym dla dzieci (w wieku 3-16) z terenu gminy Zaleszany Reaktywacja Kultura</p> <p>Powiązania bezpośrednie Cel strategiczny 1. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej (cel operacyjny 1.1, 1.2, 1.3)</p> <p>Powiązania pośrednie Cel strategiczny 2. Podniesienie kapitału społecznego (cel operacyjny 2.1)</p>		
Lokalizacja przedsięwzięcia	Podobszar rewitalizacji		
	Zaleszany	Obojna	Wólka Turebska
	X	X	
Ramy realizacji	Szacunkowy koszt	Szacunkowy termin realizacji	
	500 000	2017-2025	
Główny problem postawiony w koncepcji przedsięwzięcia	Realizacja przedsięwzięcia jest odpowiedzią na trudną sytuację mieszkańców w tym obszarze gminy, wskazującą na podwyższony stopień zagrożenia wykluczeniem społecznym w poszczególnych grupach społecznych. Z danych pozyskanych w czasie przygotowań analiz wynika, że na obszarze tym występują również inne problemy społeczne takie jak: starzenie się społeczeństwa, bezrobocie, schematy niemocy utrwalone z pokolenia na pokolenie, mała oferta kulturalna i rozrywkowa, słaby dostęp do sportu i rekreacji (obiekty w trakcie rewitalizacji), niska aktywność społeczna mieszkańców obszaru wsparcia.		
Cel przedsięwzięcia	Celem przedsięwzięcia jest zwiększenie integracji społecznej mieszkańców poprzez udział w zajęciach edukacyjno-informacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży, zagrożonych marginalizacją i negatywnym wpływem środowiska. Wśród osób dorosłych planuje się prowadzenie akcji, mającej na celu zwiększenie aktywnej postawy obywatelskiej poprzez wstąpienie do struktur		

	Ochotniczej Straży Pożarnej.		
Koncepcja przedsięwzięcia	W ramach przedsięwzięcia planuje się: 1) prowadzenie zajęć edukacyjno-informacyjnych dla dzieci i młodzieży, 2) organizację gminnych zawodów sportowo-pożarniczych, 3) promocję aktywnej postawy obywatelskiej oraz angażowanie w życie lokalnych społeczności, przez czynny udział w strukturach Ochotniczych Straży Pożarnych, 4) szkolenia dla ratowników z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy kierowane do grupy wiekowej 18-65 lat oraz szkolenia specjalistyczne, 5) organizacja eliminacji do Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej.		
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Nazwa wskaźnika – produkt	Wartość docelowa	Źródło danych
X	Sfera społeczna	Liczba zorganizowanych zajęć edukacyjno-informacyjnych	Dane wnioskodawcy
	Sfera gospodarcza	Liczba zorganizowanych szkoleń	
	Sfera techniczna	Nazwa wskaźnika – rezultat	Wartość docelowa
	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Liczba uczestników zajęć	200 os. /rok
	Sfera środowiskowa	Liczba uczestników szkoleń	20 os./rok

9.1.2. Przedsięwzięcia uzupełniające

Numer przedsięwzięcia	12		
Nazwa przedsięwzięcia	Wnioskodawca		
Rozbudowa „Publicznej Szkoły Podstawowej im. II Armii Wojska Polskiego w Majdanie Zbydniowskim i Wólce Turebskiej” o salę gimnastyczną wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia	Gmina Zaleszany, Gminny Zespół Obsługi Szkół i Przedszkoli w Zaleszanach Partnerzy w realizacji: Stowarzyszenie Pi-Ko-Ma, PSP w Majdanie Zbydniowskim i Wólce Turebskiej, Gospodarstwo Agroturystyczne „Madejówka”		
Powiązana z celami GPR	Komplementarność przedsięwzięcia: Edukacja + Organizacja zajęć dodatkowych o charakterze kompensacyjnym, profilaktycznym i wychowawczym dla dzieci (w wieku 3-16) z terenu gminy Zaleszany Reaktywacja Kultura		
	Powiązania bezpośrednie	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej (cel operacyjny 1.1, 1.2, 1.3, 1.4)	
	Powiązania pośrednie	Cel strategiczny 2. Podniesienie kapitału społecznego (cel operacyjny 2.1), Cel strategiczny 3. Poprawa stanu technicznego obiektów i przestrzeni do życia mieszkańców (cel operacyjny 3.1, 3.2)	
Lokalizacja przedsięwzięcia	Podobszar rewitalizacji		
	Zaleszany	Obojna	Wólka Turebska
			X
Ramy realizacji	Szacunkowy koszt	Szacunkowy termin realizacji	
	2 500 000	2017-2022	
Główny problem postawiony w koncepcji przedsięwzięcia	Sala gimnastyczna Publicznej Szkoły Podstawowej im. II Armii Wojska Polskiego w Majdanie Zbydniowskim i Wólce Turebskiej znajduje się na obszarze zdegradowanym gminy Zaleszany, w rewitalizowanym podobszarze wsparcia – Wólka Turebska, ale jej oddziaływanie sięga nawet dalej, ze względu na miejsce zamieszkania uczniów szkoły: Wólka Turebska i Majdan Zbydniowski. Realizacja przedsięwzięcia wiąże się z potrzebą stworzenia przestrzeni dla rozwoju zdolności sportowych i aktywności ruchowej dzieci i młodzieży. Niewykorzystana i/lub zdekapitalizowana infrastruktura budynku użyteczności publicznej stanowi potencjał materialny, który można spożytkować dla rozwoju oferty dedykowanej dzieciom i młodzieży.		
Koncepcja przedsięwzięcia	W ramach przedsięwzięcia planuje się:		

	<p><u>I etap:</u> 1) rozbudowę placu zabaw, 2) budowę siłowni na świeżym powietrzu, 3) przebudowę ogrodzenia, 4) urządzenie terenu w zakresie zieleni i małej architektury, 5) kompleksowe wyposażenie: boiska sportowego, pracowni komputerowej oraz innych pomieszczeń szkoły na potrzeby przystosowania placówki szkolnej na przyjęcie VII i VIII klasy uczniów szkoły podstawowej</p> <p><u>II etap:</u> 1) dobudowę sali gimnastycznej wraz z jej wyposażaniem.</p>			
Cel i oddziaływanie przedsięwzięcia	<p>Planowane przedsięwzięcie ma na celu poprawę stanu zagospodarowania przestrzeni publicznej (obiektu użyteczności publicznej). W efekcie realizacji zaplanowanych prac powstanie obiekt, który pozwoli zwiększyć i uatrakcyjnić ofertę wsparcia skierowaną do dzieci i młodzieży (w szczególności pochodzącą z podobszaru rewitalizacji). Obiektowi publicznemu zostanie nadana nowa funkcja, nastąpi także poprawa stanu technicznego budynku, poprawa estetyki zagospodarowania, poprawa bezpieczeństwa, zmniejszenie emisji szkodliwych substancji do środowiska. Liczba wychowanków szkoły – 80 osób, pozostali mieszkańcy korzystający z sali 400 osób/rocznie, powierzchnia terenu objętego rewitalizacją – 3 500 m².</p>			
Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera techniczna	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera środowiskowa
X		X	X	
Numer przedsięwzięcia		13		
Nazwa przedsięwzięcia		Wnioskodawca		
Rozbudowa, przebudowa i nadbudowa Domu Ludowego w Wólce Turebskiej wraz z zagospodarowaniem terenu przyległego		Gmina Zaleszany		
Powiązana z celami GPR	Komplementarność przedsięwzięcia: Reaktywacja Kultura			
	Powiązania bezpośrednie	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej (cel operacyjny 1.1, 1.2, 1.3)		
	Powiązania pośrednie	Cel strategiczny 2. Podniesienie kapitału społecznego (cel operacyjny 2.1), Cel strategiczny 3. Poprawa stanu technicznego obiektów i przestrzeni do życia mieszkańców (cel operacyjny 3.1, 3.2)		
Lokalizacja przedsięwzięcia	Podobszar rewitalizacji			
	Zaleszany	Obojna	Wólka Turebska	
			X	
Ramy realizacji	Szacunkowy koszt		Szacunkowy termin realizacji	
	1 500 000		2018-2022	
Główny problem postawiony w koncepcji przedsięwzięcia	<p>Aktualnie Dom Ludowy w Wólce Turebskiej jest w złym stanie technicznym, wymagającym kompleksowego remontu. Realizacja przedsięwzięcia stanowi odpowiedź na zdiagnozowane problemy w postaci: niskiego udziału mieszkańców w życiu kulturalnym podobszaru rewitalizacji, niewystarczającej oferty rekreacyjnej (brakuje placu spotkań), niskiej jakości przestrzeni publicznej (nieuporządkowane tereny przyległe do Domu Ludowego). Dom Ludowy jest jedynym obiektem kulturalnym w podobszarze rewitalizacji Wólka Turebska. Aktualnie jest siedzibą nieoficjalnego Klubu Seniora, w którym odbywają się spotkania osób starszych, Sołtysa i Rady Sołeckiej, a także Ochotniczej Straży Pożarnej w Wólce Turebskiej.</p>			
Koncepcja przedsięwzięcia	<p>W ramach przedsięwzięcia planuje się 1) remont budynku Domu Ludowego, 2) zagospodarowanie przyległego terenu w zakresie obiektów małej architektury, urządzenia zieleni, utwardzenia terenu oraz poprawy ogrodzenia, 3) urządzenie placu na potrzeby spotkań mieszkańców min. altana na spotkania, miejsce na ognisko.</p>			
Cel i oddziaływanie	<p>Celem jest poprawa stanu technicznego budynku Domu Ludowego oraz</p>			

przedsięwzięcia	zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznej, a także stworzenie miejsca spotkań dla lokalnej społeczności poprzez rozbudowę, przebudowę, nadbudowę budynku Domu Ludowego wraz z wyposażeniem. Prowadzone w nim będą zajęcia zarówno dla dzieci, młodzieży, jak i osób starszych, mające na celu kultywowanie tradycji. Powierzchnia terenu objętego rewitalizacją – 400 m ² , powierzchnia budynku 150 m ² , liczba osób korzystająca z Domu Ludowego 300 osób/rocznie (będą to głównie mieszkańcy podobszaru rewitalizacji Wólka Turebska).			
Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera techniczna	Sfera przestrzenno-funkcyjna	Sfera środowiskowa
X		X	X	
Numer przedsięwzięcia	14			
Nazwa przedsięwzięcia	Wnioskodawca			
Przebudowa oświetlenia ulicznego na terenie gminy Zaleszany na oprawy energooszczędne	Gmina Zaleszany			
Powiązana z celami GPR	Komplementarność przedsięwzięcia: Przebudowa i modernizacja dróg gminnych			
	Powiązania bezpośrednie	Cel strategiczny 3. Poprawa stanu technicznego obiektów i przestrzeni do życia mieszkańców (cel operacyjny 3.3)		
	Powiązania pośrednie			
Lokalizacja przedsięwzięcia	Podobszar rewitalizacji			
	Zaleszany	Obojna	Wólka Turebska	
	X	X	X	
Ramy realizacji	Szacunkowy koszt		Szacunkowy termin realizacji	
	3 000 000 zł		2018-2025	
Główny problem postawiony w koncepcji przedsięwzięcia	Realizacja przedsięwzięcia stanowi odpowiedź na zdiagnozowane problemy w postaci: 1) dużego zużycia energii elektrycznej dla potrzeb oświetlenia ulicznego; 2) wysokie koszty eksploatacji oświetlenia; 3) niski poziom bezpieczeństwa mieszkańców, z uwagi na braki w oświetleniu.			
Koncepcja przedsięwzięcia	W ramach przedsięwzięcia przewidziano modernizację oświetlenia ulicznego poprzez wymianę istniejących opraw na nowe oprawy ledowe. Zakres prac obejmuje: 1) wykonanie dokumentacji projektowej, 2) wykonanie zgłoszenia robót do starostwa oraz 3) wyłonienie wykonawcy.			
Cel i oddziaływanie przedsięwzięcia	Przedsięwzięcie będzie miało pozytywny wpływ na poprawę warunków technicznych oświetlenia ulicznego wzdłuż ulic. Przedsięwzięcie to skierowane jest dla wszystkich mieszkańców podobszarów rewitalizacji: Zaleszany, Obojna i Wólka Turebska. Ponadto planuje się modernizację oświetlenia ulicznego w następujących sołectwach: Turbia, Motyczne Szlacheckie, Kotowa Wola, Skowierzyn, Pilchów, Agatówka, Zbydniów, Majdan Zbydniowski, Kępie Zaleszańskie i Dzierdziówka. Cele przedsięwzięcia to: 1) zwiększenie bezpieczeństwa ruchu kołowego i przechodniów na drogach; 2) uzyskanie wymiernych oszczędności finansowych poprzez obniżenie mocy zainstalowanej urządzeń oświetleniowych; 3) obniżenie energochłonności całego systemu oświetlenia ulicznego gminy; 4) unowocześnienie oświetlenia poprawa jego jakości i standardu. Planuje się wymianę następującej liczby lamp istniejącego oświetlenia ulicznego na ledowe: podobszar Zaleszany 112 szt., podobszar Obojna 62 szt. oraz podobszar Wólka Turebska 66 szt.. Ponadto liczba opraw oświetleniowych na pozostałym obszarze gminy: Agatówka 54szt, Dzierdziówka 53 szt., Kotowa Wola 81 szt., Majdan Zbydniowski 49 szt., Motyczne Szlacheckie 32 szt., Pilchów 78 sztuk., Skowierzyn 108 szt., Turbia 133 szt., Zbydniów 143 szt.			
Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera techniczna	Sfera przestrzenno-	Sfera środowiskowa

			funkcjonalna	
X		X	X	
Numer przedsięwzięcia	15			
Nazwa przedsięwzięcia	Wnioskodawca			
Gminne Centrum Dziecka i Seniora	Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminne Centrum Kultury i Biblioteka w Zaleszanych Partnerzy w realizacji: organizacje pozarządowe działające na rzecz osób starszych i dzieci,			
Powiązana z celami GPR	Komplementarność przedsięwzięcia: Zagospodarowanie Placu Kościuszki oraz rozbudowa, przebudowa i nadbudowa budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Zaleszanych w celu utworzenia Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki w Zaleszanych Wyposażenie Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki w Zaleszanych wraz z urządzeniem placu imprez plenerowych Edukacja + Organizacja zajęć dodatkowych o charakterze kompensacyjnym, profilaktycznym i wychowawczym dla dzieci (w wieku 3-16) z terenu gminy Zaleszany Reaktywacja Kultury			
	Powiązania bezpośrednie	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej (cel operacyjny 1.1, 1.2, 1.3, 1.4)		
	Powiązania pośrednie	Cel strategiczny 2. Podniesienie kapitału społecznego (cel operacyjny 2.1)		
Lokalizacja przedsięwzięcia	Podobszar rewitalizacji			
	Zaleszany	Obojna	Wólka Turebska	
	X	X	X	
Ramy realizacji	Szacunkowy koszt	Szacunkowy termin realizacji		
	5 000 000	2017-2025		
Główny problem postawiony w koncepcji przedsięwzięcia	<p>W ramach Gminnego Centrum Dziecka i Seniora zakłada się utworzenie Centrum Dziecka i Klubu Samopomocy Seniora i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Centrum Dziecka jest odpowiedzią na duże zapotrzebowanie wśród mieszkańców obszaru objętego programem rewitalizacji na pomoc psychoterapeutyczną, terapeutyczną i socjoterapeutyczną. W skali całej gminy, w szczególności zaś na obszarze rewitalizowanym, występują wzmożone negatywne zjawiska społeczne takie jak: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, co wpływa destrukcyjnie na funkcjonowanie osób młodych, a zwłaszcza dzieci. Ma to wpływ na ich postępy w nauce, opuszczanie zajęć edukacyjnych i konflikty z rówieśnikami. Realizacja przedsięwzięcia stanowi odpowiedź na zdiagnozowane problemy w postaci: niskiej aktywności społecznej mieszkańców i ich integralności. Wykorzystana zostanie istniejąca baza lokalowa na terenie gminy. Zatrudniony animator lokalny prowadzi warsztaty w każdej miejscowości dla dzieci i młodzieży. Zajęcia obejmować będą: zajęcia ruchowe, muzyczne, integracyjne, plastyczne, teatralne, wychowawcze, profilaktyczne, kultywowanie tradycji lokalnej, gry i zabawy, rozwijanie uzdolnień i zainteresowań</p> <p>Problemy w obszarze rewitalizowanym dotyczą także osób dorosłych i starszych, którzy często cierpią na lęki, depresje, niskie poczucie wartości, mają duże problemy zdrowotne, z podjęciem pracy, izolują się. To właśnie do osób starszych skierowane będą działania Klubu Samopomocy Seniora i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Wsparcie zapewnią również nieformalne kluby seniora w każdym z podobszarów rewitalizacji.</p>			
Koncepcja przedsięwzięcia	Przedsięwzięcie realizowało będzie potrzebę wzmocnienia oferty wsparcia rozwoju młodzieży i seniorów, którzy znajdują się w szczególnej sytuacji zagrożenia marginalizacją, zamieszkujących obszary zdegradowane, na których odnotowano liczne zjawiska patologiczne.			
Cel i oddziaływanie przedsięwzięcia	Integracja społeczna, pomoc społeczna, edukacja, rynek pracy. W ramach przedsięwzięcia prowadzone będą zajęcia prowadzące do zaspokajania potrzeb			

	psychicznych wobec rozluźniających się więzi społecznych, promocja lokalnej twórczości, wdrażanie w działalność kulturalną, pobudzenie do kreatywnego spędzania czasu. Liczba osób korzystających z przedsięwzięcia 150+40. Nowy etat pracy animator lokalny – 1 oraz rehabilitant - 1. Liczba spotkań: według potrzeb: codziennie w Klubie Samopomocy Seniora i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, a także 1-2 w miesiącu w danym sołectwie. Nastąpi poprawa aktywności, zwiększy się integracja społeczeństwa, uczestnicy nauczą się kreatywnie spędzać wolny czas, zmniejszy się deficyt rodzin wielopokoleniowych.			
Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera techniczna	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera środowiskowa
X				
Numer przedsięwzięcia		16		
Nazwa przedsięwzięcia		Wnioskodawca		
Zagospodarowanie terenu wokół szkoły i doposażenie Publicznej Szkoły Podstawowej w Pilchowie		Gminny Zespół Obsługi Szkół i Przedszkoli w Zaleszanych, Publiczna Szkoła Podstawowa w Pilchowie Partnerzy w realizacji: Stowarzyszenie Pi-Ko-Ma, Przedszkole Niepubliczne „Mały Miś” w Pilchowie,		
Powiązana z celami GPR	Komplementarność przedsięwzięcia: Edukacja + Organizacja zajęć dodatkowych o charakterze kompensacyjnym, profilaktycznym i wychowawczym dla dzieci (w wieku 3-16) z terenu gminy Zaleszany Reaktywacja Kultura			
	Powiązania bezpośrednie	Cel strategiczny 2. Podniesienie kapitału społecznego (cel operacyjny 2.1)		
	Powiązania pośrednie	Cel strategiczny 3. Poprawa stanu technicznego obiektów i przestrzeni do życia mieszkańców (cel operacyjny 3.1, 3.2)		
Obszar lokalizacji przedsięwzięcia	Pilchów			
Ramy realizacji	Szacunkowy koszt		Szacunkowy termin realizacji	
	600 000		2017-2022	
Główny problem postawiony w koncepcji przedsięwzięcia	Realizacja przedsięwzięcia stanowi odpowiedź na zdiagnozowane problemy w postaci: 1) niskich wyników u uczniów, 2) niewystarczającej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, braku lub niskiej jakości zagospodarowania przestrzeni publicznych, w tym terenów należących do placówek szkolnych.			
Koncepcja przedsięwzięcia	W ramach przedsięwzięcia planuje się: 1) wyposażenie pracowni komputerowej, biologicznej, chemicznej, fizyki oraz geografii, celem przygotowania placówki szkolnej na przyjęcie VII i VIII klas uczniów szkoły podstawowej, 2) zagospodarowanie placu wokół szkoły w zakresie urządzenia zieleni, utwardzenia terenu i małej architektury, zagospodarowanie placu zabaw, remont toalet, 3) doposażenie sali gimnastycznej w sprzęt sportowy, 4) renowację parkietu sali gimnastycznej ok. 220m ² , 5) wymianę ogrodzenia terenu placówki szkolnej Planowane przedsięwzięcie przyczyni się do zwiększenia potencjału dzieci uczęszczających do Szkoły Podstawowej, poprzez wdrożenie mechanizmów naprawczych. Zwiększy się również zdolność dzieci do funkcjonowania w społeczeństwie oraz ich perspektyw rozwojowych.			
Cel i oddziaływanie przedsięwzięcia	Społeczność szkolna i przedszkolna – 80 wychowanków. Poprawa warunków bytowych, lepszy dostęp do nowoczesnych technologii, wyrównanie szans edukacyjnych. W wyniku tych działań poprawi się jakość wyników nauczania, wzrośnie samoocena uczniów, poprawi się sprawność ruchowa.			
Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera techniczna	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera środowiskowa
X		X	X	

Numer przedsięwzięcia		17		
Nazwa przedsięwzięcia		Wnioskodawca		
Zagospodarowanie terenu wokół szkoły i doposażenie Zespołu Szkół w Turbi		Gminny Zespół Obsługi Szkół i Przedszkoli w Zaleszanach, Zespół Szkół w Turbi		
Powiązana z celami GPR	Komplementarność przedsięwzięcia: Edukacja + Organizacja zajęć dodatkowych o charakterze kompensacyjnym, profilaktycznym i wychowawczym dla dzieci (w wieku 3-16) z terenu gminy Zaleszany Reaktywacja Kultura Przebudowa i adaptacja budynku szkoły na potrzeby przedszkola i żłobka wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu w miejscowości Obojna			
	Powiązania bezpośrednie	Cel strategiczny 2. Podniesienie kapitału społecznego (cel operacyjny 2.1)		
	Powiązania pośrednie	Cel strategiczny 3. Poprawa stanu technicznego obiektów i przestrzeni do życia mieszkańców (cel operacyjny 3.1, 3.2)		
Obszar lokalizacji przedsięwzięcia	Turbia			
Ramy realizacji	Szacunkowy koszt	Szacunkowy termin realizacji		
	1 000 000	2017-2022		
Główny problem postawiony w koncepcji przedsięwzięcia	Realizacja przedsięwzięcia stanowi odpowiedź na zdiagnozowane problemy w postaci: 1) niskich wyników uczniów, 2) niewystarczającej infrastruktury rekreacyjnej, braku lub niskiej jakości zagospodarowania przestrzeni publicznej, w tym terenów należących do placówek szkolnych 3) zużyty i niewystarczający sprzęt sportowy.			
Koncepcja przedsięwzięcia	W ramach przedsięwzięcia planuje się: 1) wyposażenie pracowni komputerowej (2 pracownie po 12 komputerów), biologiczno-chemicznej (dodatkowe odczynniki, szafa na odczynniki, probówki z substancjami do doświadczeń) oraz geografii (dodatkowe mapy, atlasy, książki z tematyką geograficzną) celem przygotowania placówki szkolnej na przyjęcie VII i VIII klas uczniów szkoły podstawowej, 2) wyposażenie 3 klas w zestawy ławek i krzeseł (42 ławki szkolne + 84 krzesła), 3) zagospodarowanie placu wokół szkoły w zakresie urządzenia zieleni, utwardzenia terenu i małej architektury (zakup 8 ławek i 4 stolików), 4) renowacji ogrodzenia wokół terenu szkoły, 5) doposażenie sali gimnastycznej w sprzęt sportowy (płotki gimnastyczne 8 szt., piłki lekarskie 5 szt., piłki do piłki nożnej – 10 szt.), 6) zakup 4 szt. tablic interaktywnych wraz z projektorami, 7) remont sali gimnastycznej i modernizacja dachu budynku szkoły.			
Cel i oddziaływanie przedsięwzięcia	Celem głównym przedsięwzięcia jest wzmocnienie kompetencji dzieci i młodzieży oraz systemu rozwoju dziecka. Celem przedsięwzięcia jest także wsparcie młodych ludzi w planowaniu własnego rozwoju, uświadamianie niebezpieczeństw stereotypowego podejścia do ról społecznych i możliwości rozwoju (np. w kontekście równości płci czy niepełnosprawności), tak aby mogli wykorzystać swoje umiejętności, zdolności i mocne strony na dynamicznie zmieniającym się rynku pracy, wzmocnić poczucie własnej wartości. Społeczność szkolna i przedszkolna – 230 wychowawców. Poprawa warunków bytowych, lepszy dostęp do nowoczesnych technologii, wyrównanie szans edukacyjnych. W wyniku tych działań poprawi się jakość wyników nauczania, wzrośnie samoocena uczniów.			
Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera techniczna	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera środowiskowa
X			X	
Numer przedsięwzięcia		18		
Nazwa przedsięwzięcia		Wnioskodawca		
Zagospodarowanie terenu wokół szkoły i doposażenie Zespołu Szkół w Zaleszanach		Gminny Zespół Obsługi Szkół i Przedszkoli w Zaleszanach, Zespół Szkół w Zaleszanach		

Powiązana z celami GPR	Komplementarność przedsięwzięcia: Edukacja + Organizacja zajęć dodatkowych o charakterze kompensacyjnym, profilaktycznym i wychowawczym dla dzieci (w wieku 3-16) z terenu gminy Zaleszany			
	Reaktywacja Kultura			
	Powiązania bezpośrednie	Cel strategiczny 2. Podniesienie kapitału społecznego (cel operacyjny 2.1)		
Powiązania pośrednie	Cel strategiczny 3. Poprawa stanu technicznego obiektów i przestrzeni do życia mieszkańców (cel operacyjny 3.1, 3.2)			
Lokalizacja przedsięwzięcia	Podobszar rewitalizacji			
	Zaleszany	Obojna	Wólka Turebska	
	X			
Ramy realizacji	Szacunkowy koszt		Szacunkowy termin realizacji	
	900 000		2017-2022	
Główny problem postawiony w koncepcji przedsięwzięcia	Realizacja przedsięwzięcia stanowi odpowiedź na zdiagnozowane problemy w postaci: 1) niskich wyników uczniów, 2) niewystarczającego wyposażenia pracowni tematycznych uczniów szkoły podstawowej 3) niedostatecznego wyposażenia placówki przedszkolnej w zakresie materiałów i pomocy dydaktycznych i innych 4) niskiej jakości zagospodarowania przestrzeni publicznej, w tym terenów należących do placówki szkolnej.			
Koncepcja przedsięwzięcia	W ramach przedsięwzięcia planuje się: 1) wyposażenie pracowni geografii, biologiczno-chemicznej oraz fizycznej, celem przygotowania szkoły do nauczania nowych przedmiotów uczniów klas VII-VIII po wprowadzonej reformie edukacji, 2) zakup tablic interaktywnych wraz z projektorami, 3) zagospodarowanie placu wokół szkoły w zakresie urządzenia zieleni, utwardzenia terenu, zamontowania elementów małej architektury i modernizacji placu zabaw, 4) doposażenie placówki przedszkolnej w materiały i pomoce dydaktyczne, meble, niezbędne urządzenia, sprzęty itp., 5) remont sali gimnastycznej, 6) utworzenie nowej grupy przedszkolnej ok. 17 wychowanków z kompleksowym wyposażeniem sali min. pomoce edukacyjno-dydaktyczne, meble, zabawki i inne. Celem głównym przedsięwzięcia jest wzmocnienie kompetencji dzieci i młodzieży oraz systemu rozwoju dziecka. Ponadto wsparcie młodych ludzi w planowaniu własnego rozwoju, uświadamianie niebezpieczeństw stereotypowego podejścia do ról społecznych i możliwości rozwoju (np. w kontekście równości płci czy niepełnosprawności), tak aby mogli wykorzystać swoje umiejętności, zdolności i mocne strony na dynamicznie zmieniającym się rynku pracy, wzmocnić poczucie własnej wartości. Społeczność szkolna - 270 wychowanków i przedszkolna – 37 wychowanków. Poprawa warunków bytowych, lepszy dostęp do nowoczesnych technologii, wyrównanie szans edukacyjnych. W wyniku tych działań poprawi się jakość wyników nauczania, wzrośnie samoocena uczniów.			
Cel i oddziaływanie przedsięwzięcia	W ramach przedsięwzięcia planuje się: 1) wyposażenie pracowni geografii, biologiczno-chemicznej oraz fizycznej, celem przygotowania szkoły do nauczania nowych przedmiotów uczniów klas VII-VIII po wprowadzonej reformie edukacji, 2) zakup tablic interaktywnych wraz z projektorami, 3) zagospodarowanie placu wokół szkoły w zakresie urządzenia zieleni, utwardzenia terenu, zamontowania elementów małej architektury i modernizacji placu zabaw, 4) doposażenie placówki przedszkolnej w materiały i pomoce dydaktyczne, meble, niezbędne urządzenia, sprzęty itp., 5) remont sali gimnastycznej, 6) utworzenie nowej grupy przedszkolnej ok. 17 wychowanków z kompleksowym wyposażeniem sali min. pomoce edukacyjno-dydaktyczne, meble, zabawki i inne. Celem głównym przedsięwzięcia jest wzmocnienie kompetencji dzieci i młodzieży oraz systemu rozwoju dziecka. Ponadto wsparcie młodych ludzi w planowaniu własnego rozwoju, uświadamianie niebezpieczeństw stereotypowego podejścia do ról społecznych i możliwości rozwoju (np. w kontekście równości płci czy niepełnosprawności), tak aby mogli wykorzystać swoje umiejętności, zdolności i mocne strony na dynamicznie zmieniającym się rynku pracy, wzmocnić poczucie własnej wartości. Społeczność szkolna - 270 wychowanków i przedszkolna – 37 wychowanków. Poprawa warunków bytowych, lepszy dostęp do nowoczesnych technologii, wyrównanie szans edukacyjnych. W wyniku tych działań poprawi się jakość wyników nauczania, wzrośnie samoocena uczniów.			
Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera techniczna	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera środowiskowa
X			X	
Numer przedsięwzięcia		19		
Nazwa przedsięwzięcia		Wnioskodawca		
Rozbudowa i odbudowa ośrodka sportowego w Turbi		Klub LZS Turbia Partnerzy w realizacji: Gmina Zaleszany		

Powiązana z celami GPR	Komplementarność przedsięwzięcia: Zagospodarowanie Placu Kościuszki oraz rozbudowa, przebudowa i nadbudowa budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Zaleszanych w celu utworzenia Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki w Zaleszanych Rozbudowa „Publicznej Szkoły Podstawowej im. II Armii Wojska Polskiego w Majdanie Zbydniowskim i Wólce Turebskiej” o salę gimnastyczną wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia Zagospodarowanie terenu wokół szkoły i doposażenie Szkoły Podstawowej w Pilchowie Zagospodarowanie terenu wokół szkoły i doposażenie Zespołu Szkół w Turbi Zagospodarowanie terenu wokół szkoły i doposażenie Zespołu Szkół w Zaleszanych	
	Powiązania bezpośrednie	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej (cel operacyjny 1.1, 1.2, 1.3)
	Powiązania pośrednie	Cel strategiczny 3. Poprawa stanu technicznego obiektów i przestrzeni do życia mieszkańców (cel operacyjny 3.1, 3.2)
Obszar lokalizacji przedsięwzięcia	Turbia – planowane przedsięwzięcie będzie realizowane poza obszarem rewitalizacji ze względu na położenie obiektu sportowo-rekreacyjnego w Turbi. Zgodnie z przeprowadzoną diagnozą obszar ten wyznaczono jako obszar zdegradowany. Osobami korzystającymi z odnowionego boiska będą nie tylko mieszkańcy Turbi, ale również osoby zamieszkałe w podobszarach rewitalizacji: Zaleszany, Obojna i Wólka Turebska. Cel przedsięwzięcia ściśle koreluje z celami przyjętymi w dokumencie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Zaleszany w zakresie wzrostu aktywności i integracji mieszkańców.	
Ramy realizacji	Szacunkowy koszt	Szacunkowy termin realizacji
	800 000	2018-2025
Główny problem postawiony w koncepcji przedsięwzięcia	Pomimo położenia obiektu sportowo-rekreacyjnego poza obszarem rewitalizacji, natomiast na obszarze zdegradowanym Turbia, realizacja niniejszego przedsięwzięcia silnie przyczyni się do wzrostu integracji społecznej, poprawy jakości życia mieszkańców w gminie oraz wzrostu atrakcyjności przestrzeni publicznej. Swym oddziaływaniem obejmie nie tylko mieszkańców Turbi, ale również mieszkańców podobszarów rewitalizacji i całej gminy, będą to głównie dzieci i młodzież.	
Koncepcja przedsięwzięcia	Realizacja przedsięwzięcia wiąże się z potrzebą stworzenia przestrzeni dla rozwoju zdolności sportowych i aktywności ruchowej dzieci i młodzieży. Niewykorzystana i zniszczona płyta boiska stanowi potencjał materialny, który można spożytkować dla rozwoju oferty dedykowanej dzieciom i młodzieży. Przedsięwzięcie polegać będzie na dostosowaniu ośrodka sportowego do obowiązujących przepisów technicznych. W ramach dostosowania przewiduje się m. in.:	
Cel i oddziaływanie przedsięwzięcia	I etap - renowacja płyty boiska wraz z nawodnieniem, uzupełnieniem ziemi, nasianiem trawy, montażem siatki zabezpieczającej płytę boiska przed kretami, zakup i montaż bramek z wymaganym atestem oraz oświetlenia (400 000 zł).	
	II etap – rozbudowa budynku przy obiekcie na cele sportowe (siłownia i jej wyposażenie), zagospodarowanie terenu z małą architekturą (ławki, altana, miejsce na ognisko) oraz modernizacja trybun dla widzów (300 000 zł). III etap – wykonanie parkingu i ogrodzenia obiektu (100 000 zł).	
	Przedsięwzięcie będzie rozwiązywać problemy społeczne, przestrzenne, edukacyjne, gospodarcze, poprawi bezpieczeństwo naszych mieszkańców oraz znacznie zachęci młodzież i dzieci do promowania sportu w naszej gminie. Pozwoli to również miło i bezpiecznie spędzać wolny czas na powietrzu. Planowane przedsięwzięcie przyczyni się do poprawy stanu zagospodarowania obszaru zdegradowanego w Turbi, a także wpłynie w znacznym stopniu na lepszą integrację społeczności w gminie oraz rozwój sportu wśród młodego pokolenia. Liczba osób korzystających z obiektu sportowego 500 osób/rocznie, będą to zarówno mieszkańcy podobszarów rewitalizacji, jak również mieszkańcy całej Gminy. Powierzchnia terenu objętego rewitalizacją ok. 1 500 m ² . Na obiekcie	

tym będą odbywały się rozgrywki ligowe piłki nożnej, treningi i zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży, a także imprezy integracyjne np. z okazji Dnia Dziecka.				
Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera techniczna	Sfera przestrzennie-funkcjonalna	Sfera środowiskowa
X		X	X	
Numer przedsięwzięcia		20		
Nazwa przedsięwzięcia		Wnioskodawca		
Odbudowa i rewitalizacja zabytkowego Zespołu Dworsko-Parkowego w Zbydniowie, gmina Zaleszany		Fundacja Zbydniów Fundator Mieczysław Paterek Partnerzy w realizacji: Gminne Centrum Kultury i Biblioteka w Zaleszanach		
Powiązana z celami GPR	Komplementarność przedsięwzięcia: Edukacja + Organizacja zajęć dodatkowych o charakterze kompensacyjnym, profilaktycznym i wychowawczym dla dzieci (w wieku 3-16) z terenu gminy Zaleszany Reaktywacja Kultura			
	Powiązania bezpośrednie	Cel strategiczny 1. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej (cel operacyjny 1.1, 1.2, 1.3)		
	Powiązania pośrednie	Cel strategiczny 3. Poprawa stanu technicznego obiektów i przestrzeni do życia mieszkańców (cel operacyjny 3.1, 3.2)		
Obszar lokalizacji przedsięwzięcia	Zbydniów – przedsięwzięcie będzie realizowane poza obszarem rewitalizacji, jednak ze względu na swe oddziaływanie i prowadzone dotychczas działania, jak i po zakończeniu planowanych prac remontowych, wpisuje się ono w przyjęte cele do realizacji w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Zaleszany. W ramach przedsięwzięcia planuje się prowadzenie spotkań edukacyjnych i kulturalnych dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów podobszarów rewitalizacji.			
Ramy realizacji	Szacunkowy koszt		Szacunkowy termin realizacji	
	1 150 000		2017-2025	
Główny problem postawiony w koncepcji przedsięwzięcia	Mieszkańcy gminy Zaleszany oraz okolicznych gmin powiatu stalowowolskiego nie mają udostępnionej odpowiedniej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej; brakuje niewielkich obiektów pełniących całoroczne, kompleksowe funkcje usługowe nastawione na potrzeby klientów indywidualnych i zorganizowanych oczekujących przyzwoitych warunków. Zespół dworski został wpisany do rejestru zabytków decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Rzeszowie 29.10.1975. r. Obejmuje on dwór, oranżerię, czworak, gorzelnię oraz park.			
Koncepcja przedsięwzięcia	Aby uzyskać efekt rewitalizacji Zespołu dworsko-parkowego należy dokończyć prace remontowo-budowlane prowadzone od 2000 roku najpierw przez właściciela, a od 2012 r. przez fundację Zbydniów. Powyższe roboty sprowadzają się do wykonania: I etap - roboty wykończeniowe dworu, oficyny i oranżerii (800 000 zł). II etap - rekultywacji stawu parkowego oraz poprawę stosunków wodnych na terenie parku poprzez udrożnienie rowów doprowadzających i odprowadzających wodę (350 000 zł). Dla planowanego przedsięwzięcia Starosta Stalowowolski udzielił pozwolenia na remont zabytkowego zespołu dworsko-parkowego, składającego się z XIX-wiecznego dworu, oficyny dworskiej oraz oranżerii, zgodnie z wydaną decyzją nr 86/2004. Prace przeprowadzane będą na powierzchni ok. 5 ha.			
Cel i oddziaływanie przedsięwzięcia	Potencjał turystyczny i rekreacyjny gminy jako bazy wypadowej dla wycieczek do Sandomierza (12 km) w chwili obecnej nie jest odpowiedni sposób wykorzystywany. Potrzebę istnienia takiego centrum kulturalno-oświatowego na tym terenie gminy potwierdzają dotychczasowe imprezy zorganizowane w niewykończonym jeszcze wnętrzu dworu, jak również w parku przez Gminny Ośrodek Kultury tj.: koncerty we Dworku z udziałem chóru Kameralnego			

<p>Miejskiego Domu Kultury w Stalowej Woli, orkiestry Kameralnej z Niska i Leżajska, muzyków Filharmonii Rzeszowskiej, koncert plenerowy w ramach Podkarpackiego Festiwalu Muzyki Chopinowskiej i koncerty uczestników Sierpniowych Spotkań Muzycznych Średniej Szkoły Muzycznej w Stalowej Woli, spotkania edukacyjne dla dzieci i młodzieży „Zbydniów Mała Ojczyzna”, prezentacje Wielkanocnych Pisanek i Potraw sołectw gminy Zaleszany. Ponadto z parku dworskiego, jako miejsca do rekreacji korzystają mieszkańcy całej gminy Zaleszany. Celem przedsięwzięcia jest wzbogacenie oferty kulturalno-edukacyjnej oferowanej przez Fundację Zbydniów, skierowanej szczególnie do dzieci i młodzieży. Uruchomienie kompleksu stworzy również nowe miejsca hotelowe, bazę gastronomiczną dla potencjalnych turystów. Gmina zyska tym samym kilka nowych miejsc pracy. Wzrośnie też ilość usług okołoturystycznych.</p>				
Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera techniczna	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera środowiskowa
X		X	X	X
Numer przedsięwzięcia		21		
Nazwa przedsięwzięcia		Wnioskodawca		
Agroturystyka w „Madejówce”		Gospodarstwo Agroturystyczne „Madejówka” Agnieszka i Andrzej Madej Partnerzy w realizacji: Gminne Centrum Kultury i Biblioteka w Zaleszanach, organizacje pozarządowe, szkoły i przedszkola na terenie Gminy Zaleszany		
Powiązana z celami GPR		<p>Komplementarność przedsięwzięcia: Edukacja + Organizacja zajęć dodatkowych o charakterze kompensacyjnym, profilaktycznym i wychowawczym dla dzieci (w wieku 3-16) z terenu gminy Zaleszany Reaktywacja Kultura Odbudowa i rewitalizacja Zespołu Dworsko-Parkowego w Zbydniowie gmina Zaleszany</p>		
Powiązania bezpośrednie		Cel strategiczny 1. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej (cel operacyjny 1.1, 1.2, 1.3)		
Powiązania pośrednie		Cel strategiczny 3. Poprawa stanu technicznego obiektów i przestrzeni do życia mieszkańców (cel operacyjny 3.1, 3.2)		
Lokalizacja przedsięwzięcia		Podobszar rewitalizacji		
		Zaleszany	Obojna	Wólka Turebska
		X		
Ramy realizacji		Szacunkowy koszt		Szacunkowy termin realizacji
		3 800 000		2017-2025
Główny problem postawiony w koncepcji przedsięwzięcia		Realizacji niniejszego przedsięwzięcia silnie przyczyni się do wzrostu integracji społecznej, poprawy jakości życia mieszkańców w gminie oraz wzrostu atrakcyjności przestrzeni publicznej. Swym oddziaływaniem obejmie nie tylko mieszkańców Obojnej, ale również mieszkańców podobszarów rewitalizacji i całej gminy, będą to głównie dzieci i młodzież.		
Koncepcja przedsięwzięcia		<p>Realizacja przedsięwzięcia wiąże się z potrzebą stworzenia przestrzeni dla dzieci i młodzieży o charakterze edukacyjno-dydaktycznym. Planuje się następujące prace:</p> <p>I etap – remont budynku z przeznaczeniem na salę edukacyjną do prowadzenia zajęć i warsztatów, kuchnię (wraz z wyposażeniem), poprawa infrastruktury drogowej, utworzenie miejsc postojowych oraz zagospodarowanie terenu (1 000 000) – mała architektura, ławki, miejsce na ognisko, rozbudowa istniejącej altany.</p> <p>II etap – organizacja zajęć dla dzieci, młodzieży i osób starszych w partnerstwie z Gminnym Centrum Kultury i Biblioteki w Zaleszanach (800 000 zł).</p> <p>III etap – przebudowa, rozbudowa i zmiana zagospodarowania budynku na pensjonat (2 000 000).</p>		

Cel i oddziaływanie przedsięwzięcia

Głównym celem przedsięwzięcia jest utworzenie miejsca edukacyjno-dydaktycznego w celu prezentowania życia na wsi oraz prowadzenie zajęć i warsztatów kształtujących postawę wobec kultury, życia społecznego i tradycji, jak również zapewnienie możliwości poznawania i uczestniczenia w życiu typowych zwierząt hodowanych na wsi. Prowadzone będą również zajęcia hipoterapii oraz nauka jazdy konnej dla dzieci i młodzieży. Ponadto planuje się stworzenie miejsc noclegowych, celem organizowania półkolonii i ferii zimowych. Projekt adresowany jest do dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół podstawowych, gimnazjum, szkół średnich, osób starszych, członków Klubu Seniora oraz innych zainteresowanych mieszkających na obszarze rewitalizacji i mieszkańców całej gminy. Liczba osób korzystająca z obiektu ok. 500 os./miesiąc, utworzone nowe miejsca pracy ok. 5-10 osób. Liczba wyremontowanych budynków 2 szt.

Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera techniczna	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera środowiskowa
X		X	X	

Harmonogram realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Zaleszany na lata 2016-2025 stanowi pochodną gotowości wnioskodawców do realizacji zgłoszonych do GPR projektów oraz dostępności środków finansowych możliwych do pozyskania ze źródeł zewnętrznych. Sprawna realizacja przedsięwzięć zależała będzie także od sukcesów w pozyskiwaniu środków finansowych przez wnioskodawców. Na podstawie zgłoszonych przez wnioskodawców oczekiwanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (poprzez wypełnienia tzw. fiszki projektowej) przygotowano ramowy harmonogram realizacji GPR (tabela 23), który uwzględnia także działania związane z zarządzaniem realizacją GPR.

Tabela 23. Harmonogram realizacji przedsięwzięć ujętych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Zaleszany na lata 2016-2025

Przedsięwzięcia	TERMIN REALIZACJI									
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										

14										
15										
16										
17										
18										
19										
20										
21										

Źródło: opracowanie własne

Źródła finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Najważniejszym źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych w okresie programowania 2014–2020 są środki europejskie wydatkowane przede wszystkim w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych. Równocześnie komplementarnymi względem nich źródłami finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych są fundusze europejskie w ramach krajowych programów operacyjnych (np. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko), jak również środki budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego oraz inne źródła finansowania (np. środki prywatne).

Tabela 24. Szacunkowe ramy finansowe planowanych przedsięwzięć

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Szacowane środki finansowe z podziałem na źródła				inne źródła finansowania	Koszt całkowity
			publiczne	środki funduszy UE				
			Gmina Zaleszany	% kosztów kwalifikowalnych	finansowanie z EFRR	finansowanie z EFS		
1.	Zagospodarowanie Placu Kościuszki oraz rozbudowa, przebudowa i nadbudowa budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Zaleszanych w celu utworzenia Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki w Zaleszanych	Gmina Zaleszany	1 125 000,00	85%	6 375 000,00 zł (RPO WP Działanie 6.3)	-	Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, Programy MKiDN	7 500 000,00 zł
2.	Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy Zaleszany, budynku Ośrodka Zdrowia w Zaleszanych i budynku remizy OSP w miejscowości Obojna	Gmina Zaleszany	50 000,00	95%	950 000,00 zł (RPO WP Działanie 3.2)	-	FS POIiŚ, Fundusz Termomodernizacji i Remontów	1 000 000,00 zł
3.	Wyposażenie Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki w Zaleszanych wraz z urządzeniem placu imprez plenerowych	Gmina Zaleszany	150 000,00	85%	850 000,00 zł (RPO WP Działanie 6.3)	-	Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, Programy MKiDN	1 000 000,00 zł
4.	Zagospodarowanie terenu przyległego do OSP w miejscowości Obojna	Gmina Zaleszany	75 000,00	85%	425 000,00 zł (RPO WP Działanie 6.3)	-	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich	500 000,00 zł
5.	Przebudowa i adaptacja budynku szkoły na potrzeby przedszkola i żłobka wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu w miejscowości Obojna	Gminny Zespół Obsługi Szkół i Przedszkoli w Zaleszanych	285 000,00	85%	1 615 000,00 zł (RPO WP Działanie 6.3)	-	RPO WP Działanie 7.4 RPO WP Działanie 9.1	1 900 000,00 zł
6.	Rozwój gospodarki ściekowej na terenie gminy Zaleszany w	Gmina Zaleszany	1 500 000,00	95%	28 500 000,00 zł (RPO WP)	-	Program Rozwoju Obszarów	30 000 000,00 zł

	celu ochrony zlewni Wisły i Sanu				Działanie 4.3)		Wiejskich	
7.	Przebudowa i modernizacja dróg gminnych	Gmina Zaleszany	540 000,00	-	-	-	PRGiPID, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	3 600 000,00 zł
8	Edukacja + Organizacja zajęć dodatkowych o charakterze kompensacyjnym, profilaktycznym i wychowawczym dla dzieci (w wieku 3-16) z terenu Gminy Zaleszany	Gminny Zespół Obsługi Szkół i Przedszkoli w Zaleszanych, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminne Centrum Kultury i Biblioteka w Zaleszanych	10 000,00	95%	-	190 000,00 zł (RPO WP Działanie 9.2)	Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	200 000,00 zł
9.	Mogę więcej – organizacja kursów i szkoleń umożliwiających powrót na rynek pracy	Ośrodek Pomocy Społecznej w Zaleszanych	140 000,00	95%	-	760 000,00 zł (RPO WP Działanie 7.1)	Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	800 000,00 zł
10.	Reaktywacja Kultura	Gminne Centrum Kultury i Biblioteka w Zaleszanych	75 000,00	-	-	-	425 000,00 zł Programy MKiDN,	500 000,00 zł
11.	OSP w naszej Gminie	Zarząd Oddziału Gminnego Związku OSP RP, Gminne Centrum Kultury i Biblioteka w Zaleszanych	75 000,00	-	-	-	425 000,00 zł FRKF	500 000,00 zł
12	Rozbudowa „Publicznej Szkoły Podstawowej im. II Armii Wojska Polskiego w Majdanie Zbydniowskim i Wólce Turebskiej” o sale gimnastyczną wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu	Gminny Zespół Obsługi Szkół i Przedszkoli w Zaleszanych, Stowarzyszenie Pi-Ko-Ma, PSP w Majdanie Zbydniowskim i Wólce Turebskiej	1 500 000	-	-	-	1 000 000,00 zł. Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej Program MSiT	2 500 000,00 zł
13.	Rozbudowa, przebudowa i	Gmina Zaleszany,	225 000,00	85%	1 275 000,00 zł	-	Fundusz	1 500 000,00 zł

	nadbudowa Domu Ludowego w Wólce Turebskiej wraz z zagospodarowanie terenu przyległego	Gminny Zespół Obsługi Szkół i Przedszkoli w Zaleszanach			(RPO WP Działanie 6.3)		Termomodernizacji i Remontów	
14.	Przebudowa oświetlenia ulicznego na terenie gminy Zaleszany na oprawy energooszczędne	Gmina Zaleszany	1 050 000,00	-	-	-	1 950 000,00 zł Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	3 000 000,00 zł
15	Gminne Centrum Dziecka i Seniora	Ośrodek Pomocy Społecznej w Zaleszanach, Gminne centrum Kultury Biblioteka w Zaleszanach	250 000,00	95%	-	4 750 000,00 zł (RPO WP Działanie 8.2)	-	5 000 000,00 zł
16	Zagospodarowanie terenu wokół szkoły i doposażenie Publicznej Szkoły Podstawowej w Pilchowie	Gminny Zespół Obsługi Szkół i Przedszkoli w Zaleszanach, Publiczna Szkoła Podstawowa w Pilchowie	90 000,00	85%	510 000,00 zł (RPO WP Działanie 6.4)	-	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	600 000,00 zł
17	Zagospodarowanie terenu wokół szkoły i doposażenie Zespołu Szkół w Turbi	Gminny Zespół Obsługi Szkół i Przedszkoli w Zaleszanach, Zespół Szkół w Turbi	150 000,00	85%	850 000,00 zł (RPO WP Działanie 6.4)	-	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	1 000 000,00 zł
18	Zagospodarowanie terenu wokół szkoły i doposażenie Zespołu Szkół w Zaleszanach	Gminny Zespół Obsługi Szkół i Przedszkoli w Zaleszanach, Zespół Szkół w Zaleszanach	135 000,00	85%	765 000,00 zł (RPO WP Działanie 6.4)	-	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	900 000,00 zł
19	Rozbudowa i odbudowa ośrodka sportowego w Turbi	Klub LZS Turbia	120 000,00	85%	680 000,00 zł (RPO WP Działanie 6.3)	-	FRKF, Programy MSiT	800 000,00 zł
20	Odbudowa i rewitalizacja zabytkowego Zespołu Dworsko-Parkowego w	Fundacja Zbydniów Fundator Mieczysław Paterek	172 500,00	85%	977 500,00 zł (RPO WP Działanie 6.3)	-	Programy MKiDN, FS PoliŚ	1 150 000,00 zł

	Zbydniowie, gmina Zaleszany							
21	Agroturystyka w „Madejówce”	Gospodarstwo Agroturystyczne „Madejówka” Agnieszka i Andrzej Madej	570 000,00	85%	3 230 000,00 zł (RPO WP Działanie 6.3)	-	FS POIiŚ, Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich	3 800 000,00 zł

*- Wskazane możliwe źródła finansowania stanowią jedynie propozycję, a rzeczywiste będą wykorzystywane w miarę pojawiania się kolejnych programów, na podstawie ogłaszanych przez instytucje finansujące naborów wniosków.

Tabela 25. Potencjalne źródła finansowania

Nr przedsięwzięcia	Szacowany koszt przedsięwzięcia	Potencjalne źródła finansowania					
		EFRR	EFS	FS	Finansowanie z budżetu Gminy	Krajowe środki publiczne/Budżet państwa	Wkład własny wnioskodawcy/źródła prywatne
1	7 500 000,00	X			X		
2	1 000 000,00	X		X	X		
3	1 000 000,00	X			X		
4	500 000,00	X			X		
5	1 900 000,00	X					X
6	30 000 000,00	X			X		
7	3 600 000,00				X	X	
8	200 000,00		X				X
9	800 000,00		X				X
10	500 000,00					X	X
11	500 000,00					X	X
12	2 500 000,00					X	X
13	1 500 000,00	X			X		
14	3 000 000,00				X	X	
15	5 000 000,00		X				X
16	600 000,00	X					X
17	1 000 000,00	X					X
18	900 000,00	X					X
19	800 000,00	X					X
20	1 150 000,00	X					X
21	3 800 000,00	X					X

Poniżej zamieszczono szczegółowy opis potencjalnych źródeł finansowania projektów przewidzianych do realizacji w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Zaleszany na lata 2016-2025. Poniższe informacje odnoszą się do polityk Unii Europejskiej w okresie programowania 2014–2020 oraz aktualnie realizowanych polityk i programów krajowych.

1. Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020

Podstawowym źródłem finansowania projektów (zarówno infrastrukturalnych, jak i społecznych) przewidzianych do realizacji w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Zaleszany będzie **Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020**.

Działaniami dedykowanymi obszarom wymagającym rewitalizacji będzie **Działanie 6.3 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej**. W ramach przedmiotowych działań zaplanowano realizację przedsięwzięć infrastrukturalnych, mających na celu przywracanie bądź nadawanie nowych funkcji zdegradowanym społecznie, gospodarczo, środowiskowo obszarom, podporządkowanych i ukierunkowanych na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych.

W ramach Programu przewidziano także preferencje dla inwestycji niezbędnych dla kompleksowej rewitalizacji danego obszaru realizowanych w ramach następujących działań:

Działanie 3.2. Modernizacja energetyczna budynków

Działanie 4.3. Gospodarka wodno-ściekowa

Działanie 4.4. Kultura

Działanie 5.1. Infrastruktura drogowa

Działanie 6.4. Infrastruktura edukacyjna

Działanie 7.1. Poprawa sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy

Działanie 7.4. Rozwój opieki żłobkowej w regionie

Działanie 8.1. Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym

Działanie 8.3. Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych

Działanie 9.1. Rozwój edukacji przedszkolnej

Działanie 9.2. Rozwój edukacji ogólnej

Działanie 9.6. Wsparcie stypendialne dla uczniów

2. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Głównym celem Programu jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich.

Program realizuje sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014-2020. Są to:

- 1) Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich.
- 2) Poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych.
- 3) Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie.
- 4) Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa.
- 5) Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym.
- 6) Zwiększanie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

Samorząd gminy Zaleszany będzie mógł skorzystać w ramach tego Programu z następujących działań:

Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich:

- a) wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii:
 - gospodarka wodno-ściekowa,
 - budowa lub modernizacja dróg lokalnych,
- b) wsparcie badań i inwestycji związanych z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej:
 - ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego

- c) wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji, kultury i powiązanej infrastruktury:
- inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne,
 - kształtowanie przestrzeni publicznej,
 - inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów;

3. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020

Projekty rewitalizacyjne przewidziane do realizacji w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Zaleszany na lata 2016-2025 mogą także zostać dofinansowane w ramach **Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020**.

Pomimo iż w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko nie przewidziano bezpośredniego wsparcia na rzecz rewitalizacji (tj. nie wydzielono odrębnych działań dedykowanych projektom rewitalizacyjnym), to zaplanowano przyjęcie rozwiązań promujących projekty powiązane z Gminnymi Programami Rewitalizacji.

Preferencje dla projektów rewitalizacyjnych (tj. dedykowane kryteria wyboru projektów) przewidziane zostały w ramach następujących działań:

Działanie 1.3. Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach

Projekty obejmujące głęboką kompleksową modernizację energetyczną budynków użyteczności publicznej, a także publicznych szkół artystycznych oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych.

Działanie 2.5. Poprawa jakości środowiska miejskiego

Rekultywacja terenów zdegradowanych bądź zdewastowanych oraz remediacja terenów zanieczyszczonych, rozwój terenów zieleni w miastach i ich obszarach funkcjonalnych, inwentaryzacja terenów zdegradowanych i terenów zanieczyszczonych.

Działanie 8.1. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury

Prace konserwatorskie, restauratorskie oraz roboty budowlane przy obiektach i na obszarach zabytkowych i zespołach tych obiektów i w ich otoczeniu, rozbudowa, przebudowa i remont niezabytkowej infrastruktury na cele działalności kulturalnej, edukacji artystycznej i archiwów, zakup trwałego wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalnej, ochrona

i zachowanie zabytkowych ogrodów i parków, zabezpieczenie obiektów przed kradzieżą i zniszczeniem.

4. Fundusz Termomodernizacji i Remontów

Przedsięwzięcia dotyczące działań termomodernizacyjnych i remontowych, przewidziane do realizacji w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Zaleszany, mogą się ubiegać o wsparcie w ramach **Funduszu Termomodernizacji i Remontów**.

Program ten wdrażany jest w oparciu o przepisy ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów, a jego celem jest pomoc finansowa dla inwestorów realizujących przedsięwzięcia termomodernizacyjne i remontowe, jak również wypłata rekompensat dla właścicieli budynków mieszkalnych, w których były lokale kwaterunkowe. Fundusz obsługiwany jest przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

Wsparcie w ramach programu udzielane jest w formie tzw. premii (termomodernizacyjnej, remontowej i kompensacyjnej).

Premia termomodernizacyjna przysługuje inwestorowi z tytułu realizacji przedsięwzięcia termomodernizacyjnego i stanowi spłatę części kredytu zaciągniętego przez tego inwestora. O dofinansowanie przedsięwzięć w ramach premii termomodernizacyjnej, mogą się ubiegać właściciele bądź też zarządcy: budynków mieszkalnych, budynków zbiorowego zamieszkania, budynków użyteczności publicznej stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego służących do wykonywania przez nie zadań publicznych, lokalnych sieci ciepłowniczych, a także lokalnych źródeł ciepła.

Premia remontowa przysługuje inwestorowi z tytułu realizacji przedsięwzięcia remontowego i stanowi spłatę części kredytu zaciągniętego przez tego inwestora. O dofinansowanie projektu w ramach premii remontowej mogą się ubiegać wyłącznie właściciele lub zarządcy budynków wielorodzinnych (tj. osoby fizyczne, wspólnoty mieszkaniowe z większością udziałem osób fizycznych, spółdzielnie mieszkaniowe oraz towarzystwa budownictwa społecznego), których użytkowanie rozpoczęto przed dniem 14 sierpnia 1961 roku.

Premia kompensacyjna przysługuje osobom fizycznym, realizującym projekty remontowe lub remont budynku mieszkalnego. O dofinansowanie projektu w ramach premii kompensacyjnej mogą się ubiegać wyłącznie osoby fizyczne, będące właścicielami budynków mieszkalnych oraz właścicielami części budynków mieszkalnych, w których w okresie

pomiędzy 12 listopada 1994 roku a 25 kwietnia 2005 roku znajdowały się lokale kwaterunkowe (co najmniej jeden lokal).

5. Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Projekty przewidziane do realizacji w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Zaleszany dotyczące ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego (zarówno materialnego, jak i niematerialnego), rozwoju infrastruktury kulturalnej, a także wspierania aktywności kulturalnej mieszkańców mogą zostać wsparte w ramach różnego rodzaju **Programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego**.

Program Rozwój infrastruktury kultury: zasadniczym celem programu jest wsparcie infrastruktury oraz poprawa funkcjonowania podmiotów prowadzących działalność kulturalną, domów kultury, jak również szkół i uczelni artystycznych). Projekty przewidziane do realizacji w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Zaleszany w szczególności mogą ubiegać się o dofinansowanie w ramach poniższych priorytetów:

Priorytet 1. Infrastruktura kultury

Głównym celem priorytetu jest stworzenie optymalnych warunków dla prowadzenia działalności kulturalnej, poprzez rozbudowę oraz modernizację infrastruktury instytucji kultury, a także innych podmiotów prowadzących działalność w tym obszarze. W przypadku tego priorytetu możliwe jest dofinansowanie projektów dotyczących m.in. budowy, przebudowy i remontu infrastruktury służącej realizacji działalności kulturalnej, jak również zakup wyposażenia na potrzeby działalności kulturalnej. O wsparcie finansowe w ramach tego priorytetu mogą się ubiegać m.in. samorządowe instytucje kultury (z wyjątkiem domów i ośrodków kultury oraz centrów kultury i sztuki, a także bibliotek w skład których wchodzi powyższe instytucje), jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe, jak również kościoły i związki wyznaniowe oraz ich osoby prawne.

Priorytet 3. Infrastruktura domów kultury

Podstawowym celem priorytetu jest stworzenie optymalnych warunków dla działalności ośrodków i domów kultury, a także centrów kultury i sztuki w zakresie animacji kultury i edukacji kulturalnej poprzez rozbudowę i modernizację ich infrastruktury. W ramach priorytetu możliwe jest dofinansowanie projektów obejmujących m.in. roboty budowlane (rozbudowa, przebudowa i remont istniejących obiektów) oraz zakup wyposażenia na potrzeby prowadzenia edukacji kulturalnej. O wsparcie finansowe w ramach priorytetu mogą się ubiegać: domy i ośrodki kultury oraz centra kultury i sztuki posiadające status

samorządowej instytucji kultury, biblioteki posiadające status samorządowej instytucji kultury w skład których wchodzi domy i ośrodki kultury bądź centra kultury i sztuki, jak również jednostki samorządu terytorialnego (wyłącznie jako organy prowadzące dla wyżej wskazanych podmiotów).

Program Edukacja: zasadniczym celem tego programu jest rozwijanie kreatywności oraz ekspresji twórczej, a także podnoszenie kompetencji artystycznych i medialnych społeczeństwa.

Przedsięwzięcia zaproponowane w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Zaleszany mogą się ubiegać o wsparcie w szczególności w ramach priorytetu:

Priorytet 1. Edukacja kulturalna

Głównym dążeniem priorytetu jest rozwijanie kreatywności i ekspresji twórczej obywateli oraz wspieranie wydarzeń artystycznych adresowanych do dzieci i młodzieży. W ramach powyższego priorytetu możliwe jest dofinansowanie zadań edukacyjno-animacyjnych dla wszystkich grup wiekowych, jak również wydarzeń artystycznych dla dzieci i młodzieży do 18 roku życia.

6. Programy Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Działania o charakterze proekologicznym przewidziane w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Zaleszany mogą się ubiegać o dofinansowanie w ramach różnych programów **Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszów**.

Program Ochrona atmosfery

O dofinansowanie w formie dotacji w ramach tego programu mogą się ubiegać jednostki sektora finansów publicznych oraz inne podmioty z wyłączeniem przedsiębiorców, podejmujące się realizacji kompleksowych działań termomodernizacyjnych budynków użyteczności publicznej, w szczególności związanych z likwidacją dotychczasowych źródeł ciepła bazujących na paliwach stałych na obszarach wskazanych w programach ochrony powietrza jako obszary z przekroczeniami wartości dopuszczalnych lub też związane z realizacją nowych źródeł ciepła z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii.

Program Edukacja ekologiczna

W ramach programu formie dotacji wspierane są projekty upowszechniające wiedzę ekologiczną, realizowane przez podmioty prowadzące działalność w obszarze edukacji ekologicznej. O dofinansowanie mogą się ubiegać zwłaszcza projekty obejmujące: rozwój

bazy edukacji ekologicznej (doposażenie pracowni edukacyjnych), budowę i modernizację terenowych ścieżek edukacyjnych, organizację konkursów i olimpiad (zakup nagród rzeczowych dla finalistów), jak również organizację konferencji, warsztatów oraz akcji upowszechniających wiedzę ekologiczną.

7. Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020

Różnorodne działania o charakterze społecznym ukierunkowane na rozwój społeczeństwa obywatelskiego, jak również budowę kapitału społecznego oraz stymulowanie aktywności społecznej mieszkańców, przewidziane do realizacji w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Zaleszany mogą zostać wsparte w ramach **Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020**.

Program jest instrumentem finansowanym ze środków budżetu państwa, adresowanym do podmiotów sektora społecznego (pozarządowego). Głównym celem programu jest zwiększenie poziomu zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne. Osiągnięciu tego celu służyć ma realizacja 4 priorytetów, którymi są:

Priorytet 1. Małe inicjatywy

Głównym celem priorytetu jest zwiększenie ilości realizowanych inicjatyw oddolnych. W ramach priorytetu wspierane są działania ukierunkowane m.in. na: animowanie działań samopomocowych i wspieranie młodych organizacji pozarządowych.

Priorytet 2. Aktywne społeczeństwo

Zasadniczym celem priorytetu jest zwiększenie liczby obywateli angażujących się w inicjatywy lokalne oraz działania realizowane przez organizacje pozarządowe. W ramach tego priorytetu wspierane są przedsięwzięcia zogniskowane m.in. na: aktywizację obywateli w sprawach wspólnotowych, rozwijanie wolontariatu, aktywizację współpracy wspólnot lokalnych i organizacji publicznych, wspieranie aktywnych form integracji społecznej, a także rozwój przedsiębiorczości społecznej.

Priorytet 3. Aktywni obywatele

Podstawowym celem priorytetu jest wzrost poziomu partycypacji obywateli w sprawach publicznych. W ramach tego priorytetu wspierane są przedsięwzięcia dotyczące m.in. zwiększania wpływu obywateli na polityki publiczne, rozwijania edukacji obywatelskiej i kompetencji społecznych oraz wspierania tworzenia partnerstw i innych form współpracy służących aktywizacji obywateli i przekazywaniu im realizacji zadań publicznych.

Priorytet 4. Silne organizacje pozarządowe

Głównym dążeniem priorytetu jest wzmocnienie potencjału sektora pozarządowego. W przypadku tego priorytetu wspomagane są projekty dotyczące zwiększania kompetencji organizacji społecznych, jak również wspierania działań o charakterze systemowym.

8. Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych

Różnego rodzaju działania społeczne ukierunkowane na zaspokajanie szeroko rozumianych potrzeb osób w podeszłym wieku, jakie przewidziano do realizacji w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Zaleszany, mogą zostać dofinansowane za pośrednictwem **Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020.**

Podstawowym celem tego programu jest poprawa poziomu i jakości życia osób starszych (osób w wieku powyżej 60 lat) dla godnego starzenia się poprzez aktywność społeczną. Program ten adresowany jest przede wszystkim do organizacji oraz instytucji prowadzących działalność na rzecz osób w podeszłym wieku (w tym osób niepełnosprawnych lub osób o ograniczonej sprawności ruchowej) przy wykorzystaniu istniejącej infrastruktury społecznej, a także ścisłej współpracy z jednostkami samorządowymi (placówkami kulturalno-oświatowymi). W programie wyznaczone zostały 4 priorytety, a mianowicie:

Priorytet 1. Edukacja osób starszych

Głównym celem priorytetu jest zwiększenie dostępności oraz poprawa jakości oferty edukacyjnej adresowanej do osób starszych. W ramach priorytetu wspierane są działania obejmujące m.in.: zajęcia z różnych dziedzin dedykowanych osobom starszym oraz programy edukacyjne i warsztaty o aktywnym starzeniu, kształcenie opiekunów, zajęcia przygotowujące do usług typu wolontariat.

Priorytet 2. Aktywność społeczna promująca integrację wewnątrz- i międzypokoleniową

Zasadniczym dążeniem priorytetu jest tworzenie odpowiednich warunków dla integracji wewnątrzpokoleniowej, a także międzypokoleniowej osób starszych w oparciu o istniejącą infrastrukturę społeczną. W ramach tego priorytetu wspierane są projekty dotyczące m.in.: aktywności fizycznej i turystyczno-rekreacyjnej osób starszych, zajęć w obszarze kultury oraz sztuki (w tym działania angażujące różne pokolenia), przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu.

Priorytet 3. Partycypacja społeczna osób starszych

Podstawowym celem priorytetu jest rozwój zróżnicowanych form aktywności społecznej osób starszych, w tym zwłaszcza ich partycypacji w życiu społecznym, procesach

decyzyjnych i kształtowaniu polityk publicznych. W ramach tego priorytetu wspierane są projekty dotyczące m.in.: różnych form aktywności osób starszych wobec lokalnych społeczności, aktywności wspierających uczestnictwo i integrację w życiu społecznym i publicznym.

Priorytet 4. Usługi społeczne dla osób starszych (usługi zewnętrzne)

Kluczowym celem priorytetu jest zwiększenie stopnia dostępności oraz podniesienie jakości usług społecznych dla osób starszych, a także wspieranie różnych działań na rzecz samoorganizacji i samopomocy. W przypadku tego priorytetu wspierane są projekty obejmujące m.in.: wspieranie różnych form samopomocy, szkolenia dla wolontariuszy i opiekunów (z zakresu pomocy osobom starszym), jak również poprawę dostępności osób starszych do różnorodnych usług (m.in. opiekuńczych, kulturalnych, edukacyjnych, doradczych, sportowych i turystycznych).

9. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

Działania realizowane we wszystkich osiach POWER są komplementarne w szczególności z działaniami realizowanymi z EFS w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych.

POWER koncentruje się na działaniach dotyczących przygotowania i wsparcia wdrażania reform w obszarze zatrudnienia, integracji społecznej, edukacji i funkcjonowania administracji publicznej oraz tych obszarach, w których bardziej efektywne jest wsparcie z poziomu krajowego (wsparcie osób młodych, społeczności romskiej, osób odbywających karę pozbawienia wolności, instrumentów zwrotnych dla podmiotów ekonomii społecznej, szkolnictwo wyższe, innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa).

Wybór i realizacja projektów w POWER odbywa się na podstawie ustawy z dnia 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 217 ze zm.) i odpowiednich wytycznych horyzontalnych, w tym w oparciu o *Wytyczne w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020*. Ponadto Instytucje Pośredniczące działają w powyższym zakresie na podstawie zatwierdzonych przez Instytucję Zarządzającą Instrukcji Wykonawczych.

W związku z powyższym projekty rewitalizacji o charakterze społecznym, przewidziane w Gminnym Programie Rewitalizacji mogą zostać wsparte środkami **Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój** w szczególności w ramach następujących działań:

Działanie 1.2. Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy

Projekty ukierunkowane na zwiększenie możliwości zatrudnienia osób młodych do 29 roku życia bez pracy, w tym w szczególności osób, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu (tzw. młodzież NEET).

Działanie 1.3 Wsparcie osób młodych znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji

Projekty dotyczące wsparcie indywidualnej i kompleksowej aktywizacji zawodowo-edukacyjnej osób młodych (bezrobotnych, biernych zawodowo oraz poszukujących pracy, w tym w szczególności osób niezarejestrowanych w urzędzie pracy) poprzez: instrumenty i usługi rynku pracy służące indywidualizacji wsparcia oraz pomocy w zakresie określenia ścieżki zawodowej, skierowane do osób, które przedwcześnie opuszczają system edukacji lub osób, u których zidentyfikowano potrzebę uzupełnienia lub zdobycia nowych umiejętności i kompetencji.

Działanie 2.1 Równość szans mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym w dostępie do zatrudnienia, rozwoju kariery, godzenia życia zawodowego i prywatnego

Przedsięwzięcia mające na celu podniesienie kompetencji kadry instytucji publicznych w zakresie równości szans płci w oparciu m.in. o model wypracowany w projekcie „Aktywizacja społeczno- ekonomiczna kobiet na poziomie lokalnym i regionalnym” oraz o inne programy szkoleń wypracowane w ramach PO KL. Wdrożenie narzędzia wspierającego równość szans płci w procesach podejmowania decyzji ekonomicznych w średnich przedsiębiorstwach. Wdrożenie narzędzia wspierającego przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć w miejscu pracy i w dostępie do zatrudnienia w małych przedsiębiorstwach. Szkolenia w zakresie form opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 skierowane do przedstawicieli podmiotów tworzących i prowadzących instytucje opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 (w szczególności do przedstawicieli władz samorządu gminnego i pracowników jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za rozwój form opieki nad dziećmi w wieku do lat 3).

Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

Projekty ukierunkowane na szkolenia kluczowych i merytorycznych pracowników Instytucji Rynku Pracy w zakresie:

- zmian związanych z przeprowadzoną w 2014 r. nowelizacją (w tym przede wszystkim możliwości wykorzystania nowych instrumentów i usług, takich jak m.in. bony

szkoleniowe, zatrudnieniowe, granty na telepracę) oraz przyszłymi nowelizacjami ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,

- indywidualizacji wsparcia udzielanego osobom bezrobotnym, poszukującym pracy oraz pracodawcom przez pracowników PSZ pełniących funkcję doradcy klienta,
- profesjonalizacji usług świadczonych na rzecz osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, w tym lepsze przygotowanie pracowników do świadczenia usług dla tych osób (z wyłączeniem szkoleń, które nie są związane bezpośrednio z zadaniami wykonywanymi na zajmowanych stanowiskach).

Działanie 2.5 Skuteczna pomoc społeczna

Założenia mające na celu działania edukacyjne na rzecz kluczowych pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej.

Działanie 2.7 Zwiększenie szans na zatrudnienie osób szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym

Kompleksowe działania na rzecz poprawy motywacji i zdolności do podjęcia zatrudnienia oraz funkcjonowania w społeczeństwie osób odbywających karę pozbawienia wolności, a także rozwój współpracy i partnerstwa w zakresie promocji zatrudniania tych osób.

Działanie 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym

Szkolenia kadr systemu wsparcia rodziny i pieczy zastępczej w zakresie realizacji ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Działanie 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Szkolenia i doradztwo dla pracowników systemu wspomagania pracy szkoły i organów prowadzących oraz trenerów z zakresu: kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy (ICT, matematyczno-przyrodniczych, języków obcych), nauczania eksperymentalnego, właściwych postaw (kreatywności, innowacyjności, pracy zespołowej) oraz metod zindywidualizowanego podejścia do ucznia (w tym narzędzi oceny jakości pracy szkoły).

Działanie 5.2 Działania pro jakościowe i rozwiązania organizacyjne w systemie ochrony zdrowia ułatwiające dostęp do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług zdrowotnych

Projekty ukierunkowane na wsparcie deinstytucjonalizacji opieki nad osobami zależnymi, poprzez rozwój alternatywnych form opieki nad osobami niesamodzielnymi (w tym osobami starszymi).

X. SYSTEM ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ GPR

10.1. Struktura zarządzania Programem

System zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Zaleszany na lata 2016-2025 na poziomie decyzyjnym i wdrożeniowym został przedstawiony w tabeli 26.

Tabela 26. Kompetencje Rady Gminy w Zaleszanych, Wójta Gminy Zaleszany i Komitetu Rewitalizacji w systemie zarządzania realizacją GPR

Podmiot	Zakres zadań
Poziom decyzyjny	
Rada Gminy w Zaleszanych	<ul style="list-style-type: none">• uchwała Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Zaleszany na lata 2016-2025,• przyjmuje zmiany (modyfikacje) w GPR wprowadzone po konsultacjach społecznych projektu,• określa, w drodze uchwały, zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji,• podejmuje inne decyzje (w tym uchwały) bezpośrednio i/lub pośrednio wpływające na sprawność realizacji GPR.
Wójt Gminy Zaleszany	<ul style="list-style-type: none">• prowadzi ogólną koordynację nad opracowywaniem GPR,• przygotowuje informację z realizacji GPR,• powołuje Komitet Rewitalizacji,• podejmuje decyzje (merytoryczne i organizacyjne) bezpośrednio i/lub pośrednio wpływające na sprawność realizacji GPR.
Komitet Rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none">• Komitet Rewitalizacji to forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących prowadzenia i oceny rewitalizacji,• Komitet Rewitalizacji pełni funkcję opiniodawczo-doradczą Wójta Gminy• Komitet posiada uprawnienia do wyrażania opinii, w tym m.in. dotyczących informacji z realizacji GPR, rocznych harmonogramów realizacji GPR, raportów z ewaluacji GPR,• Komitet posiada uprawnienia do wyrażania propozycji rozwiązań usprawniających proces rewitalizacji.
Poziom wdrożeniowy	
Wójt Gminy Zaleszany	<ul style="list-style-type: none">• podejmuje decyzje o potrzebie weryfikacji Programu na podstawie wniosków Komitetu Rewitalizacji, jak i Partnerów Programu• prowadzi ogólną koordynację nad opracowywaniem GPR,

	<ul style="list-style-type: none"> • nadzoruje prace Komitetu Rewitalizacji, • przyjmuje roczny harmonogram realizacji GPR,
Rada Gminy w Zaleszanach	<ul style="list-style-type: none"> • uchwała aktualizację Gminnego Programu Rewitalizacji
Komitet Rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> • upowszechnia wśród lokalnej społeczności informacje na temat postępów w realizacji założeń GPR, • określa standardy bieżącego monitorowania wdrażania GPR (wprowadza niezbędne zmiany do procedury monitoringu), • rekomenduje zmiany w GPR, • sporządza okresowe sprawozdania z realizacji GPR, • tworzy warunki do współpracy i koordynacji działań rewitalizacyjnych, • poszukuje nowych Partnerów do realizacji istotnych przedsięwzięć, • wspiera Partnerów w poszukiwaniu zewnętrznych środków na realizację przedsięwzięć wpisujących się w założenia GPR, • monitoruje możliwości pozyskania dofinansowania na realizację zadań uwzględnionych w GPR, • zbiera propozycje zadań do GPR.
Wnioskodawcy przedsięwzięć rewitalizacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> • realizują przedsięwzięcia rewitalizacyjne spójne z wizją, celami rewitalizacji oraz wytyczonymi kierunkami działania, • współpracują z Komitetem Rewitalizacji w zakresie prowadzenia sprawozdawczości dotyczącej poziomu zaawansowania realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Zgodnie z kompetencjami, w pierwszej kolejności wskazano organ stanowiący oraz organ wykonawczy gminy. Ten pierwszy – Rada Gminy w Zaleszanach – będzie odpowiedzialny za podejmowanie decyzji stwarzających główne ramy dla funkcjonowania systemu wdrażania GPR (np. przyjęcie GPR, zmiany w WPF, zabezpieczanie środków finansowych w budżecie gminy).

Wójt Gminy Zaleszany to podmiot właściwy w kwestiach dotyczących bieżącej organizacji i nadzoru nad realizacją GPR oraz podmiotów zaangażowanych w ten proces.

Komitet Rewitalizacji został powołany w trybie art. 7 ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. Zarządzeniem nr 27/2017 Wójta Gminy Zaleszany z dnia 3 marca 2017 r. w sprawie powołania Komitetu Rewitalizacji. Jego zasady powoływania oraz zasady działania zostały określone w odrębnej Uchwale nr XXVI/329/2017 Rady Gminy w Zaleszanach z dnia 13 lutego 2017 r. w sprawie określenia zasad powoływania oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji.

W skład Komitetu wchodzi przedstawiciele Urzędu Gminy w Zaleszanach, Rady Gminy w Zaleszanach, przedstawiciele podmiotów prywatnych, prowadzących działalność gospodarczą, organizacji pozarządowych oraz mieszkańcy Gminy Zaleszany:

- 1) Sebastian Nabrzeski – przedstawiciel Urzędu Gminy w Zaleszanach,
- 2) Grzegorz Idec – przedstawiciel Urzędu Gminy w Zaleszanach,
- 3) Dorota Stępień – przedstawiciel Rady Gminy w Zaleszanach,
- 4) Władysław Stilger - przedstawiciel Rady Gminy w Zaleszanach,
- 5) Małgorzata Stefańska – przedstawiciel podmiotów prywatnych prowadzących działalność gospodarczą,
- 6) Mateusz Śródek – przedstawiciel podmiotów prywatnych prowadzących działalność gospodarczą,
- 7) Marzena Kuna – przedstawiciel organizacji pozarządowych działających na terenie gminy Zaleszany,
- 8) Barbara Domin – przedstawiciel organizacji pozarządowych działających na terenie gminy Zaleszany,
- 9) Katarzyna Mierzwa – przedstawiciel mieszkańców gminy Zaleszany,
- 10) Bogusław Bąk – przedstawiciel mieszkańców gminy Zaleszany.

Komitet Rewitalizacji stanowi forum współpracy i dialogu na rzecz rewitalizacji, integrujące działalność organów gminy, lokalnej administracji, organizacji pozarządowych, lokalnych przedsiębiorców, mieszkańców – wszystkich tych interesariuszy, którzy mogą i chcą się włączyć w proces wyprowadzania obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej.

Jednocześnie Komitet Rewitalizacji jest podmiotem prowadzącym bezpośrednio koordynację nad wdrażaniem GPR, realizującym szereg zadań organizacyjnych, analitycznych, informacyjnych, animacyjnych, itp. (tabela 26). Właściwe merytorycznie referaty Urzędu Gminy w Zaleszanach oraz gminne jednostki organizacyjne (np. OPS, GCKiB) z jednej strony będą bezpośrednimi realizatorami przedsięwzięć rewitalizacyjnych, z drugiej zaś – z racji swego osadzenia kompetencyjnego – będą mogły pełnić funkcję wspierającą (organizacyjnie), informacyjną, animacyjną w odniesieniu do innych interesariuszy (zarówno wnioskodawców, jak i beneficjentów rewitalizacji).

Pozostali wnioskodawcy to podmioty (prywatne, publiczne czy organizacje pozarządowe), które poprzez realizację zgłoszonych przedsięwzięć rewitalizacyjnych będą się przyczyniały do implementacji założeń rewitalizacji. Zarówno administracja samorządowa, jak i pozostałe podmioty realizujące projekty rewitalizacyjne powinny pozostawać we

współpracy z Komitetem Rewitalizacji w celu usprawniania procesów rewitalizacji (poprzez uczestnictwo w monitoringu i ewaluacji GPR).

10.2. Koszty zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji Programu

Zgodnie z przyjętą strukturą zarządzania Programem w jej skład wchodzi Wójt Gminy Zaleszany, Rada Gminy w Zaleszanach oraz Komitet ds. Rewitalizacji.

Stosownie do art. 22 ust. 1 ustawy o rewitalizacji Gminny Program Rewitalizacji podlega ocenie stopnia jego realizacji. W tym celu Wójt Gminy Zaleszany wyznaczy z pracowników Urzędu Gminy w Zaleszanach odpowiednie osoby do sporządzenia wspomnianej oceny.

Struktura zarządzania Programem jest osadzona w strukturze organizacyjnej Gminy Zaleszany. Tym samym wszelkie prace będą wykonywane w ramach kompetencji pracowników Urzędu Gminy w Zaleszanach, Wójta Gminy Zaleszany oraz Rady Gminy w Zaleszanach.

W przypadku Komitetu Rewitalizacji, który został powołany Zarządzeniem nr 27/2017 Wójta Gminy Zaleszany z dnia 3 marca 2017 r. w sprawie powołania Komitetu rewitalizacji. Jego zasady działania zostały określone w odrębnej Uchwale nr XXVI/329/2017 Rady Gminy w Zaleszanach z dnia 13 lutego 2017 r. w sprawie określenia zasad powoływania oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Załącznikiem do uchwały jest Regulamin Komitetu Rewitalizacji, w którym w §7 ujęto zapis, że, uczestnictwo w Komitecie ma charakter społeczny tym samym za udział w posiedzeniach i pracach Komitetu nie przysługuje wynagrodzenie.

Zadania niezbędne do wdrażania dokumentu wykonywane będą w ramach obowiązków poszczególnych struktur organizacyjnych Gminy Zaleszany, dlatego nie określono dodatkowych kosztów ich realizacji. W ramach swoich kompetencji każda z komórek Urzędu i/lub jednostek organizacyjnych Gminy będzie wdrażała te działania, dostosowując w sposób elastyczny swoje zasoby osobowe do określonych aktualnie potrzeb.

Wszystkie przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizujące zadania własne Gminy Zaleszany będą wdrożone zgodnie z uchwaloną przez Radę Gminy w Zaleszanach Wieloletnią Prognozą Finansową oraz budżetami rocznymi, zapewniając efektywną realizację zaplanowanych

działań. W zakresie zarządzania środkami finansowymi niezbędnymi do wdrożenia projektów rewitalizacyjnych włączony zostanie Skarbnik Gminy Zaleszany.

Harmonogram realizacji Programu został przedstawiony w poniższej tabeli.

Tabela 27. Ramowy harmonogram realizacji Programu

Lp.	Termin realizacji	Zadanie
1.	Czerwiec 2017 r.	Podjęcie uchwały przez Radę Gminy w Zaleszanach w sprawie zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Zaleszany na lata 2016-2025
2.	Styczeń – grudzień 2017 r.	Realizacja poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych
3.	Styczeń 2018 r.	Opracowanie sprawozdania z realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych za rok 2017
4.	Styczeń – grudzień 2018 r.	Realizacja poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych
5.	Styczeń 2019 r.	Opracowanie sprawozdania z realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych za rok 2018
6.	Styczeń – grudzień 2019 r.	Realizacja poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych
7.	Styczeń 2020 r.	Opracowanie sprawozdania z realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych za rok 2019
8.	Styczeń – grudzień 2020 r.	Realizacja poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych
9.	Styczeń 2021 r.	Opracowanie sprawozdania z realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych za rok 2020
10.	IV kwartał 2021 r.	Przystąpienie do oceny realizacji Programu
11.	Styczeń 2022 r.	Zaopiniowanie przez Komitet Rewitalizacji oceny realizacji Programu
12.	I kwartał 2022 r.	Przystąpienie do aktualizacji Programu na wniosek Wójta Gminy Zaleszany
13.	III kwartał 2022 r.	Podjęcie uchwały przez Radę Gminy w Zaleszanach w sprawie aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Zaleszany na lata 2016-2025
14.	IV 2025 r.	Opracowanie sprawozdania końcowego z realizacji Programu

Objaśnienia: * Decyzja o przystąpieniu do aktualizacji Programu zostanie podjęta przez Wójta Gminy Zaleszany w oparciu o sporządzoną ocenę zaopiniowaną przez Komitet ds. Rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

Działania nr 2-7 będą przeprowadzone cyklicznie, w podanej kolejności. Tym samym Program podlegał będzie jednej ocenie stopnia realizacji i ewentualnej jednej aktualizacji. W 2025 r. zostanie sporządzone sprawozdanie końcowe z całego okresu programowania tj. 2016-2025 (zadanie nr 14 w tabeli powyżej). Na podstawie jego zostaną wyciągnięte wnioski odnośnie pozytywnego oddziaływania zrealizowanych przedsięwzięć na obszar rewitalizacji.

XI. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Aby proces rewitalizacji był odpowiednio przeprowadzany niezbędne jest stosowanie systemu monitorowania etapów jego realizacji. Nadzór polegać będzie na gromadzeniu i analizowaniu informacji o realizacji przyjętych projektów. Analiza zarówno danych ilościowych, jak i jakościowych pozwoli, w przypadku wystąpienia takiej konieczności, na wczesne wykrycie niezgodności, a także pozwoli na zapobiegnięcie możliwych do rozpoznania komplikacji.

W monitorowaniu brać winny udział wszystkie podmioty zaangażowane we wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Zaleszany na lata 2016-2025, a szczególności:

- Rada Gminy w Zaleszanach,
- Wójt Gminy Zaleszany,
- Komitet Rewitalizacji,
- Beneficjenci Programu.

Szczególne role w procesie monitoringu przypada beneficjentom, którzy mają obowiązek monitorowania wdrażania poszczególnych, ujętych w niniejszym dokumencie, projektów.

Na poziomie monitorowania Programu Rewitalizacji głównym podmiotem, monitorującym oraz dokonującym oceny osiągnięcia założonych wskaźników będzie Komitet Rewitalizacji, a w odniesieniu do osiągnięcia celów operacyjnych rewitalizacji Rada Gminy i Wójt Gminy.

Rola Komitetu Rewitalizacji obejmować będzie jednocześnie monitoring oraz sprawozdawczość. Sprawozdania z realizacji programów (rzeczowo-finansowe) przedkładane powinny być przez Wójta Gminy Zaleszany, Radzie Gminy w Zaleszanach w formie sprawozdania rocznego, a także załączane do sprawozdania z realizacji całego Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Zaleszany.

Jednym z celów prowadzenia monitoringu GPR jest dostarczanie informacji o postępie realizacji i efektywności wdrażania pomocy – na poziomie pojedynczego projektu, jak i całego Programu. Zgodnie z zasadami w zależności od charakteru dostarczanych danych, monitoring dzielimy na rzeczowy i finansowy.

Monitoring rzeczowy dostarcza informacji, obrazujących postęp we wdrażaniu programu oraz umożliwiających ocenę jego wykonania w odniesieniu do przyjętych celów.

Dane wykorzystywane przy monitorowaniu powinny zostać skwantyfikowane i obrazować postęp we wdrażaniu oraz rezultaty działań, w podziale na dwie kategorie wskaźników:

- wskaźniki produktu, które odnoszą się do rzeczowych efektów działalności i są liczone w jednostkach materialnych,
- wskaźniki rezultatu, odpowiadające bezpośrednim i natychmiastowym efektem wynikającym z wdrożenia Programu, które mogą mieć formę wskaźników materialnych lub finansowych.

Powyższe wskaźniki zostały wskazane w tabelach danego przedsięwzięcia (por. **rozdział IX. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne**).

Poszczególne przedsięwzięcia będą objęte jednakowym systemem ewaluacji. Ewaluacja ta uwzględniała będzie następujące kryteria oceny przedstawione w tabelach 28 i 29.

Tabela 28. Karta oceny realizacji przedsięwzięcia

Ocena przedsięwzięcia	Tak	Nie
Trafność interwencji – czy cele interwencji były zgodne ze zidentyfikowanymi problemami i potrzebami?		
Skuteczność – czy efekt, który osiągnięto jest tym, który planowano osiągnąć		
Uzyskania wskaźników – czy uzyskano planowane wskaźniki rewitalizacji:		
<ul style="list-style-type: none"> • czy planowane wskaźniki korelują ze stwierdzonymi problemami na obszarze rewitalizacji 		
<ul style="list-style-type: none"> • czy uzyskano planowane produkty danego przedsięwzięcia 		
<ul style="list-style-type: none"> • czy uzyskano planowane rezultaty danego przedsięwzięcia 		
<ul style="list-style-type: none"> • czy planowane wskaźniki odzwierciedlają poprawę stwierdzonej sytuacji kryzysowej na obszarze rewitalizacji 		
Użyteczność – czy interwencja spełniła oczekiwania adresatów		
Trwałość – czy osiągnięte efekty przedsięwzięcia mają trwały charakter		

Monitoring finansowy dostarcza danych, dotyczących finansowych aspektów realizacji Programu i stanowi podstawę do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na niego środków. Powinien odbywać się w oparciu o sprawozdania – okresowe, roczne oraz końcowe (obejmujące projekt, cele szczegółowe, Program Rewitalizacji), które przedstawiane są:

- Komitetowi Rewitalizacji – w formie okresowych sprawozdań, przedkładanych przez beneficjentów projektów, które uzyskały wsparcie w ramach RPO WP lub innych funduszy UE,
- Radzie Gminy – w formie rocznych sprawozdań przedkładanych przez Wójta Gminy w zakresie realizacji i sposobu finansowania Programu,
- Wójtowi Gminy Zaleszany – w formie sprawozdań przedkładanych przez Komitet Rewitalizacji, dotyczących finansowania w odniesieniu do Programu – w podziale na cele strategiczne rewitalizacji.

Dane zawarte w tych sprawozdaniach obejmować powinny wysokość wkładu finansowego, pochodzącego ze środków publicznych (wydatki poniesione w okresie objętym sprawozdaniem, wydatki poniesione od początku realizacji zadania, stan zaawansowania realizacji zadania w ujęciu procentowym), z wyszczególnieniem:

- wkładu wspólnotowego: ogółem oraz pozyskanych środków z EFRR/EFS,
- krajowego wkładu publicznego: ogółem oraz budżet państwa, budżet jednostek samorządu terytorialnego szczebla regionalnego, budżet gminy, inne środki publiczne (fundusze celowe, środki specjalne),
- środków z pożyczek na prefinansowanie,
- środków z pożyczek Europejskiego Banku Inwestycyjnego,
- środków prywatnych,
- innych środków.

Dodatkowo sprawozdania winny zawierać informacje na temat postępu realizacji planu finansowego odpowiednio projektu lub Programu, w okresie sprawozdawczym oraz prognozę w tym zakresie na rok następny.

Niezbędnym elementem zarządzania procesem rewitalizacji jest uwzględnianie w nim udziału społecznego nie tylko na etapie planowania i wdrażania, ale także na etapie monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Zaleszany (por. **rozdział XII. Partycypacja społeczna w procesie przygotowywania GPR**).

Tabela 29. Zestawienie wskaźników poddawanych analizie w procesie monitoringu

Założenia GPR - cele strategiczne	Nazwa wskaźnika	Jedn. miary	Źródło danych	Wartość bazowa		Wartość referencyjna dla woj. podkarpackiego	Wartość docelowa
Wskaźniki oddziaływania							
Cel 1. Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej mieszkańców	Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania	os.	Urząd Gminy w Zaleszanach	Podobszary	Zaleszany: 32,65	27,9	Wartość poniżej ref.
					Obojna: 23,46		
				Ob. rew.	Wólka T.: 34,87		
					30,22		
				Gmina: 27,29			
	Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób według faktycznego miejsca zamieszkania	-	Urząd Gminy w Zaleszanach	Podobszary	Zaleszany: 1,20	-0,11	Wartość powyżej ref.
					Obojna: 2,20		
				Ob. rew.	Wólka T.: 0,51		
					1,37		
				Gmina: 0,80			
	Mediana wieku	-	Urząd Gminy w Zaleszanach	Podobszary	Zaleszany: 35,6	38	Wartość poniżej ref.
					Obojna: 38,0		
				Ob. rew.	Wólka T.: 41,0		
					38,2		
				Gmina: 38,5			
	Przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	-	Urząd Gminy w Zaleszanach	Podobszary	Zaleszany: -0,09	0,07	Wartość powyżej ref.
					Obojna: -0,16		
				Ob. rew.	Wólka T.: 0,00		
					-0,09		
				Gmina: -0,18			
Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg miejsca zamieszkania	org.	Baza NGO	Podobszary	Zaleszany: 0,28	0,33	Wartość powyżej referencyjnej	
				Obojna: 0,16			
			Ob. rew.	Wólka T.: 0,25			
				0,24			

				Gmina: 0,36				
	Frekwencja w wyborach do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego: rady gminy, na terenie województwa podkarpackiego	%	PKW	Podobszary	Zaleszany: 53,81	50,87	Wartość powyżej ref.	
Obojna: 40,95								
Wólka T.: 56,67								
Ob. rew. 50,47								
				Gmina: 51,55				
Cel 2. Podniesienie kapitału społecznego	Liczba osób korzystająca ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	os.	Urząd Gminy w Zaleszanach	Podobszary	Zaleszany: 4,17	6,10	Wartość poniżej ref.	
					Obojna: 8,65			
				Wólka T.: 9,16				
				Ob. rew. 6,42				
					Gmina: 5,27			
	Wyniki egzaminów 6-klasisty	%	OKE Kraków	Podobszary	Zaleszany: 71,9	67,7	Wartość powyżej ref.	
					Obojna: 64,2			
				Wólka T.: 82,9				
				Ob. rew. 73,0				
					Gmina: 69,2			
	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania	os.	Powiatowy Urząd Pracy w Stalowej Woli	Podobszary	Zaleszany: 11,48	10,20	Wartość poniżej ref.	
					Obojna: 4,09			
Wólka T.: 5,34								
Ob. rew. 8,55								
				Gmina: 5,10				
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania - ogółem	podm. gosp.	Urząd Gminy w Zaleszanach	Podobszary	Zaleszany: 4,07	7,6	Wartość powyżej ref.		
				Obojna: 3,46				
			Wólka T.: 2,29					
			Ob. rew. 3,55					
				Gmina: 3,79				
Cel 3. Poprawa stanu technicznego	Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem	bud.	Urząd Gminy w Zaleszanach	Podobszary	Zaleszany: 84,27	79,36	Wartość poniżej ref.	
					Obojna: 57,23			
					Wólka T.: 78,13			

obiektów i przestrzeni do życia mieszkańców	1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych			Ob. rew.	64,62		
				Gmina: 74,96			
Wskaźniki produktu - przedsięwzięcia podstawowe							
Projekty rewitalizacyjne podstawowe	Powierzchnia rewitalizowanego terenu	ha	Dane wnioskodawcy	0	-	2,93	
	Liczba miejsc postojowych	szt.	Dane wnioskodawcy	0	-	45	
	Powierzchnia/długość dróg, miejsc postojowych i chodników	ha/km ²	Dane wnioskodawcy	0	-	0,68 ha, 4,99 km	
	Liczba wspartych obiektów na obszarze rewitalizacji	szt.	Dane wnioskodawcy	0	-	7	
	Powierzchnia rewitalizowanych budynków	m ²	Dane wnioskodawcy	0	-	1450	
	Długość sieci kanalizacyjnej	mb	Dane wnioskodawcy	0	-	42551	
	Liczba przyłączy kanalizacyjnych	szt.	Dane wnioskodawcy	0	-	1496	
	Liczba zorganizowanych zajęć edukacyjno-wychowawczych	godz./rok	Dane wnioskodawcy	0	-	124	
	Liczba imprez kulturalnych	szt./rok	Dane wnioskodawcy	0	-	10	
Wskaźniki rezultatu - przedsięwzięcia podstawowe							
Projekty rewitalizacyjne podstawowe	Liczba etatów	szt.	Dane wnioskodawcy	0	-	8	
	Liczba korzystających osób z nowo powstałej infrastruktury, wydarzeń oraz szkoleń	os./rok	Dane wnioskodawcy	0	-	50 933	
	Liczba korzystających samochodów z nowo	sam./rok	Dane wnioskodawcy	0	-	73 000	

	powstałej infrastruktury					
	Liczba czytelników	os.	Dane wnioskodawcy	0	-	513
	Liczba wypożyczeń książek i zbiorów audiowizualnych	szt./rok	Dane wnioskodawcy	0	-	7292

XII. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA W PROCESIE PRZYGOTOWANIA GPR

Ustawa o rewitalizacji określa w art. 5 ust. 1, iż partycypacja społeczna obejmuje przygotowanie, prowadzenie oraz ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy. *Wytyczne w zakresie rewitalizacji* również wskazują na potrzebę uwzględniania partycypacji społecznej na czterech etapach: diagnozowania, programowania, wdrażania oraz monitorowania Programu Rewitalizacji. W niniejszym opracowaniu uwzględniono partycypację społeczną na wszystkich wymaganych etapach rewitalizacji. W dokumencie opisano sposób przeprowadzonego procesu uspołeczniania rewitalizacji na etapach: diagnozowania oraz programowania. Kwestie dotyczące partycypacji na etapach wdrażania oraz monitoringu (i ewaluacji) zostały określone w rozdziałach dotyczących zarządzania rewitalizacją, monitoringu i oceny GPR oraz mechanizmów włączania mieszkańców i innych podmiotów w proces rewitalizacji. Przygotowanie GPR objęło dwa etapy: diagnozowania oraz programowania rewitalizacji.

12.1. Diagnozowanie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

W pierwszym etapie prowadzone były zaawansowane prace analityczne oraz konsultacje z mieszkańcami gminy (interesariuszami rewitalizacji) – rysunek 13. Konsultacje społeczne, dotyczące wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji gminy Zaleszany przeprowadzono w terminie od 13.01.2017 r. do 11.02.2017 r.

Udział mieszkańców, dotyczył w pierwszej kolejności problematyki związanej z właściwym wytyczeniem obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji i obejmował następujące formy:

- umieszczenia na 7 dni przed rozpoczęciem konsultacji tj. 05.01.2017 r., na stronie internetowej Urzędu Gminy w Zaleszanych oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Zaleszany informacji o przystąpieniu do konsultacji społecznych projektu uchwały, w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Zaleszany,
- 6 spotkań informacyjnych w dniach od 06.02.2017 r. do 10.02.2017 r.,
- 2 spacerów studyjnych w miejscowościach Zaleszany i Obojna,

- zbieranie uwag i propozycji przedsięwzięć inwestycyjnych i społecznych w formie ankiety i formularza konsultacyjnego. Wypełnione ankiety i formularze konsultacyjne można było dostarczyć:
 - drogą elektroniczną na adres: rewitalizacja@greenfuture-projekt.pl,
 - drogą korespondencyjną na adres: Future Green Innovation S.A. ul. Podole 60, 30-394 Kraków,
 - drogą korespondencyjną na adres: Urząd Gminy w Zaleszanach, ul. T. Kościuszki 16, 37-415 Zaleszany,
 - bezpośrednio (osobiście) do sekretariatu Urzędu Gminy w Zaleszanach ul. T. Kościuszki 16, 37-415 Zaleszany

Ankiety i formularze konsultacyjne dostępne były do 11.02.2017 r.:

- w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Zaleszany w zakładce Program Rewitalizacji Gminy Zaleszany,
- na stronie internetowej Urzędu Gminy w Zaleszanach w zakładce Program Rewitalizacji Gminy Zaleszany,
- w Urzędzie Gminy w Zaleszanach, ul. Tadeusza Kościuszki 16, 37-415 Zaleszany w godzinach pracy Urzędu.

Spotkania informacyjne odbyły się zgodnie z przyjętym harmonogramem spotkań:

- 1) 06.02.2017 r. w budynku GOK w Zaleszanach o godz. 13.00,
- 2) 07.02.2017 r. w budynku OSP w Zbydniowie o godz. 14.00,
- 3) 08.02.2017 r. w budynku Domu Ludowego w Turbi o godz. 14.00,
- 4) 09.02.2017 r. w budynku OSP w Obojnej o godz. 16.00,
- 5) 10.02.2017 r. w budynku Domu Ludowego w Skowierzynie o godz. 13.30,
- 6) 10.02.2017 r. w budynku Domu Ludowego w Pilchowie o godz. 16.00.

Zaproszenie wraz z informacją o terminie spotkania zostało zamieszczone 27.01.2017 r. na stronie internetowej Urzędu Gminy w Zaleszanach oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Zaleszany. Dodatkowo w dn. 13 lutego 2017 r. o godz. 15:30 w budynku Publicznej Szkoły Podstawowej w Majdanie Zbydniowskim i Wólce Turebskiej przeprowadzono spotkanie podsumowujące konsultacje społeczne w sprawie wytyczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji.

Celem spotkań informacyjno-konsultacyjnych było przedstawienie przy pomocy prezentacji multimedialnej:

- zagadnień dotyczących programu rewitalizacji, które wprowadza ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 1777 ze zm.) oraz Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, opracowane przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju (MR/H 2014-2020/20(2)08/2016) w sierpniu 2016 r.,
- metodologii wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Zaleszany,
- wskaźników uwzględnionych w delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji,
- wstępnie wyznaczonych obszarach: zdegradowanego i obszaru rewitalizacji,
- przedstawienie zasad powoływania oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji.

W spotkaniach uczestniczyli: pracownicy Urzędu Gminy w Zaleszanych, pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej, przedstawiciele Rady Gminy, Sołtysi i członkowie Rad Sołeckich, przedstawiciele stowarzyszeń działających na terenie gminy Zaleszany, klubu sportowego LZS i innych klubów nieformalnych, przedstawiciele Gminnej Rady Działalności Pożytku Publicznego, Ochotniczej Straży Pożarnej, Dyrektorzy Szkół Podstawowych i Zespołów Szkół, lokalni przedsiębiorcy oraz mieszkańcy obszaru rewitalizacji i całej gminy.

Spotkania informacyjne z mieszkańcami miały na celu zdiagnozowanie potrzeb rewitalizacyjnych oraz form i możliwości uczestnictwa w procesie rewitalizacyjnym gminy. Omówione zostały również problemy występujące na obszarze całej gminy, możliwe szanse ich rozwiązania oraz przedsięwzięcia, które w tym celu należy zaplanować.

W ramach wyżej wymienionych form partycypacji konsultowane były kwestie, które finalnie znalazły się w Uchwale Nr XXVI/323/2017 Rady Gminy w Zaleszanych z dnia 13 lutego 2017 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Zaleszany. Zgłoszone w toku działań konsultacyjnych uwagi i opinie zostały uwzględnione. W procesie ankietyzacji mieszkańcy, spośród wskazanych obszarów zdegradowanych, jako wymagające rewitalizacji najczęściej wskazywali: Zaleszany (69,6% odpowiedzi), Obojną (24,4% odpowiedzi) oraz Wólkę Turebską (11,1% odpowiedzi). Opinia ankietowanych została w tej kwestii uwzględniona przy wyborze podobszarów rewitalizacji. Wskazywanie przez mieszkańców w ankietach problemy poszczególnych sfer, które powinny zostać rozwiązane w procesie rewitalizacji były podstawą do sformułowania celów Gminnego

Programu Rewitalizacji oraz wizji obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji. Szczegółowe zestawienie zgłoszonych uwag, opinii i propozycji przedsięwzięć oraz wyniki ankietyzacji zostały zamieszczone w Raporcie z konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz w Raporcie z konsultacji – Komitet Rewitalizacji.

12.2. Tworzenie Gminnego Programu Rewitalizacji

Istotnym mechanizmem włączenia interesariuszy rewitalizacji była możliwość wniesienia własnej propozycji przedsięwzięcia rewitalizacyjnego. Powstający dokument był konsultowany z przedstawicielami Urzędu Gminy w Zaleszanach, przedstawicielami Rady Gminy w Zaleszanach, pracownikami Ośrodka Pomocy Społecznej w Zaleszanach, Dyrektorami Szkół Podstawowych i Zespołów Szkół, przedstawicielami stowarzyszeń działających na terenie gminy Zaleszany, fundacji, klubu sportowego LZS i innych klubów nieformalnych, przedstawicielami Gminnej Rady Działalności Pożytku Publicznego, Ochotniczej Straży Pożarnej, przedsiębiorcami prywatnymi oraz z mieszkańcami gminy. Wspólnie opracowano listę priorytetowych działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Ogółem zarejestrowano 61 przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Przedsięwzięcia te zostały zweryfikowane przez Komitet Rewitalizacji, władze oraz pracowników Urzędu Gminy w Zaleszanach. Weryfikacja została przeprowadzona na podstawie następujących kryteriów: 1) lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze (podobszarze) rewitalizacji; 2) komplementarność przedsięwzięcia z celami rewitalizacji i kierunkami działania; 3) zakres informacji na temat przedsięwzięcia (kompletność fiszki).

Nieznaczna część przedsięwzięć (15%) nie spełniała głównego kryterium, które wiązało się z koniecznością zaplanowania realizacji projektu na terenie wytypowanym jako obszar rewitalizacji. Kilkanaście przedsięwzięć nie spełniało pozostałych kryteriów. Ostatecznie pozostało zestawienie 21 przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Jedenaście zakwalifikowano na listę przedsięwzięć podstawowych, a pozostałe 10 – na listę przedsięwzięć uzupełniających.

W wyniku konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Gminy w Zaleszanach w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Zaleszany na lata 2016-2025 dokonano kilku modyfikacji w zestawieniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Nastąpiło przesunięcie dwóch przedsięwzięć z listy przedsięwzięć podstawowych na listę przedsięwzięć uzupełniających. Wpłynęła również jedna dodatkowa propozycja przedsięwzięcia. Dokonano również korekty okresu realizacji wybranych przedsięwzięć oraz zmian szacunkowych kosztów wybranych przedsięwzięć. Decyzją Komitetu Rewitalizacji, w porozumieniu z pracownikami Urzędu Gminy w Zaleszanych uwagi zostały ujęte w GPR. Wszelkie uwagi zgłaszane przez Partnerów rewitalizacji, a także mieszkańców gminy przysłużyły się lepszej organizacji systemu wdrażania rewitalizacji.

W dniu 24 lutego 2017 r. o godz. 13:00 w sali Gminnego Ośrodka Kultury w Zaleszanych odbyło się spotkanie celem przedstawienia wstępnych założeń Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Zaleszany na lata 2016-2025 oraz poinformowania wszystkich zainteresowanych o stopniu zaangażowania prac nad GPR Gminy Zaleszany. Podczas spotkania skonsultowano również z Partnerami Programu planowane przez nich przedsięwzięcia, celem ujęcia ich w dokumencie Programu Rewitalizacji. Wspólnie opracowano listę priorytetowych działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

W dalszej kolejności przeprowadzone zostały konsultacje społeczne projektu uchwały Rady Gminy w Zaleszanych w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Zaleszany na lata 2016-2025. Konsultacje przeprowadzono dniami od 02.03.2017 r. do 24.03.2017 r. w trybie i formach określonych w ustawie o rewitalizacji. Zastosowano następujące formy włączenia mieszkańców:

- zbieranie uwag i wniosków (dostarczenie drogą korespondencyjną na adres: Future Green Innovations S.A. ul. Podole 60, 30-394 Kraków lub Urząd Gminy w Zaleszanych, ul. T. Kościuszki 16, 37-415 Zaleszany),
- zbieranie uwag i wniosków (dostarczenie drogą elektroniczną na adres: rewitalizacja@greenfuture-projekt.pl).

Formularz z uwagami dostępny był do 23.03.2017 r. w:

- Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Zaleszany w zakładce Program Rewitalizacji Gminy Zaleszany,
- na stronie internetowej Urzędu Gminy Zaleszany w zakładce Program Rewitalizacji Gminy Zaleszany,
- Urzędzie Gminy w Zaleszanych, ul. Tadeusza Kościuszki 16, 37-415 Zaleszany w godzinach pracy Urzędu.

Kolejne spotkania konsultacyjne projektu Gminnego Programu Rewitalizacji odbyły się 17.03.2017 r. i 22.03.2017 r. Ich celem było zaprezentowanie przyjętych celów rewitalizacyjnych, kierunków działań, listy planowanych przedsięwzięć, a także możliwości uzyskania dofinansowania z Funduszy Unijnych, jak i Programów Krajowych.

Na tym etapie interesariuszami rewitalizacji byli pracownicy Urzędu Gminy w Zaleszanych, pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej, przedstawiciele organizacji pozarządowych i instytucji, Dyrektorzy Szkół Podstawowych i Zespołów Szkół, lokalni przedsiębiorcy, przedstawiciele stowarzyszeń oraz mieszkańcy obszaru rewitalizacji.

W trakcie konsultacji społecznych nie wpłynęły żadne uwagi dotyczące projektu uchwały Rady Gminy Zaleszany w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz uchwały w sprawie określenia zasad powoływania oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji.

12.3. Mechanizmy włączania mieszkańców i innych podmiotów w proces rewitalizacji na etapie wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji

Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji będzie miało w szerokim stopniu charakter partycypacyjny ze względu na fakt, iż część planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie realizowana przez podmioty społeczne, które miały możliwość zgłoszenia projektów do GPR (m.in. Gminne Centrum Kultury i Biblioteka w Zaleszanych, Ośrodek Pomocy Społecznej w Zaleszanych, organizacje pozarządowe działające na terenie całej gminy, Szkoły Podstawowe oraz Ochotnicza Straż Pożarna).

Realizację Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Zaleszany Rada Gminy w Zaleszanych powierza Wójtowi Gminy Zaleszany. Na każdym z poziomów, w proces wdrażania założeń Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Zaleszany zaangażowane będą ponadto następujące podmioty:

- Komitet Rewitalizacji,
- Partnerzy Programu
- interesariusze procesu rewitalizacji, wśród których znajdują się m.in. podmioty tj.:
 - ✓ mieszkańcy obszaru rewitalizacji i całej gminy,
 - ✓ lokalni aktywiści,
 - ✓ przedsiębiorcy,

- ✓ instytucje kultury i edukacyjne,
- ✓ organizacje pozarządowe,
- ✓ media lokalne.

Wskazane powyżej podmioty w ramach procesu wdrażania i monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji pełnić będą następujące, odnoszące się do poszczególnych poziomów zarządzania dokumentem, funkcje:

- przekazywanie informacji nt. realizowanych zadań wpisujących się w założenia GPR oraz statystyki i dane pomocne w procesie monitorowania wskaźników dla Programu;
- zgłaszanie wniosków dotyczących zmian w GPR;
- zgłaszanie propozycji projektów rewitalizacyjnych dotyczących podobszarów;
- aktywne, zgodnie z posiadanymi kompetencjami włączanie się w realizację zadań wpisujących się w GPR;
- zgłaszanie Komitetowi Rewitalizacji pojawienie się trudności lub dodatkowych potrzeb związanych z wdrażanymi zadaniami uwzględnionymi w GPR.

Włączanie mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces wdrażania GPR będzie zapewnione poprzez:

- a) realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych przez sektor społeczny i/lub gospodarczy,
- b) funkcjonowanie Komitetu Rewitalizacji, o reprezentatywnym składzie, który będzie organizacyjnym łącznikiem między organami gminy a pozostałymi interesariuszami rewitalizacji
- c) organizację konsultacji społecznych w ważnych kwestiach dotyczących wdrażania GPR (np. w sytuacji aktualizacji/modyfikacji programu),
- d) wsparcie zawiązywania partnerstw projektowych integrujących sektory,
- e) prowadzenie aktywnej polityki informacyjnej promującej potencjalne źródła finansowania rewitalizacji oraz efekty podejmowanych działań rewitalizacyjnych,
- f) aktywizację sektora społecznego poprzez ujęcie rewitalizacji w rocznych programach współpracy z organizacjami pozarządowymi.

12.3.1. Procedura zgłaszania nowych zadań do GPR

Wszystkie instytucje zaangażowane we wdrażanie Programu, w tym Partnerzy Programu oraz mieszkańcy obszaru rewitalizacji, mają możliwość zgłoszenia nowego zadania do Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Zaleszany. Proces ten reguluje poniższa procedura:

- propozycję nowego przedsięwzięcia, opisaną zgodnie z kartą projektu Gminnego Programu Rewitalizacji może zgłosić instytucja użytku publicznego lub mieszkańcy obszaru rewitalizacji, przy czym dana osoba może zgłosić 1 projekt raz na pół roku. Propozycje zadań zbierane będą raz w roku i muszą zostać złożone do Komitetu Rewitalizacji w wyznaczonym przez niego terminie,
- po upływie tego terminu Komitet Rewitalizacji opiniuje zebrane propozycje zadań rewitalizacyjnych dla danego obszaru oraz zgłasza własne zadania,
- na kolejnej sesji Rady Gminy, Komitet Rewitalizacji przedstawia zatwierdzone przedsięwzięcia i poddaje je za pośrednictwem Wójta Gminy Zaleszany pod głosowanie Rady Gminy w Zaleszanach, celem dołączenia ich do Programu Rewitalizacji.

12.3.2. Procedura zgłaszania propozycji zmian do GPR

Wszystkie instytucje zaangażowane we wdrażanie Programu, w tym Partnerzy Programu oraz mieszkańcy obszaru rewitalizacji, mają możliwość zgłoszenia propozycji zmian w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Zaleszany. Proces ten reguluje poniższa procedura:

- propozycję zmian do Programu wraz z uzasadnieniem może zgłosić instytucja użytku publicznego lub mieszkańcy obszaru rewitalizacji, przy czym dana osoba może zgłosić 1 projekt raz na pół roku. Propozycje zmian zbierane będą raz w roku i muszą zostać złożone do Komitetu Rewitalizacji w wyznaczonym przez niego terminie,
- po upływie tego terminu Komitet Rewitalizacji opiniuje zebrane propozycje zmian dotyczących obszaru rewitalizacji.

Aktualizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Zaleszany na lata 2016-2025 następuje w trybie jego ponownego uchwalenia przez Radę Gminy w Zaleszanach.

12.3.3. Działania promocyjne

W ramach promocji i działań informacyjnych podejmowane będą następujące działania:

- umieszczenie na stronie internetowej Urzędu Gminy – Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Zaleszany na lata 2016-2025,
- wzbogacanie Serwisu Internetowego na stronie internetowej Urzędu o nowo realizowane zadania w ramach GPR,
- współpracę z prasą lokalną mającą na celu informowanie opinii publicznej o przebiegu realizacji i monitorowania GPR.

Działania informacyjne będą prowadzone w sposób ciągły, tak aby w każdym momencie zainteresowane podmioty, interesariusze procesu mieli możliwość zaczerpnięcia wiedzy na temat poczynionych postępów realizacji programu oraz mogli zgłaszać swoje uwagi i pomysły na realizację. Proces informacyjny jest jednak jedynie podstawą do prowadzenia działań, mających na celu uspołecznienie procesu rewitalizacji. Kolejnym ważnym elementem uspołecznienia procesu rewitalizacji będzie prowadzenie działań edukacyjno-szkoleniowych na temat przebiegu całego procesu.

Działania szkoleniowe będą prowadzone w taki sposób, aby potencjalni interesariusze procesu rewitalizacji mieli możliwość pogłębienia wiedzy na temat tego, czym jest proces rewitalizacji i jakie możliwości niesie on za sobą dla poszczególnych grup społecznych.

Równoległe do działań edukacyjnych prowadzone będą działania skierowane na pozyskanie aktywnych partnerów do realizacji działań międzysektorowych. Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi:

- opracowanie i realizacja ankiety internetowej skierowanej do mieszkańców, podmiotów gospodarczych i innych interesariuszy dotyczącej oceny Gminnego Programu Rewitalizacji,
- organizowanie wspólnych spotkań (debat) w trakcie, których będzie możliwe ustalenie propozycji nowych zadań proponowanych do wprowadzenia do Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Zaleszany.

Tak szeroko zakrojone działania zapewnią upowszechnienie i upublicznienie tego dokumentu, a tym samym uzyskanie akceptacji społecznej dla jego realizacji poprzez zapobieganie potencjalnym konfliktom interesów.

12.4. Partycypacja społeczna na etapie monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji

Niezbędnym elementem zarządzania procesem rewitalizacji jest uwzględnianie w nim udziału społecznego nie tylko na etapie planowania i wdrażania, ale także na etapie monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji. Ocena Programu powinna obejmować diagnozę czynników społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych obszaru rewitalizacji, opartą na wskaźnikach oraz opiniach mieszkańców. Partycypacja społeczna na etapie oceny rewitalizacji uwzględnia aktywny udział mieszkańców w szerokich konsultacjach społecznych. Formy i narzędzia aktywnego włączenia mieszkańców w ocenę efektów Gminnego Programu Rewitalizacji wykorzystywane na końcowym etapie:

- badania sondażowe i ankiety na temat oceny procesów rewitalizacji,
- debata z władzami publicznymi na temat rewitalizacji,
- analiza postrzegania zmian przez mieszkańców na obszarze rewitalizacji,
- warsztaty sektorowe, festyny, święta miejscowości połączone z prezentacją efektów rewitalizacji, spacerów rewitalizacyjnych,
- warsztaty z mieszkańcami.

Opisywane instrumenty powinny każdorazowo być dostosowane do lokalnych warunków oraz możliwości działania.

XIII. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCESU REWITALIZACJI

Komplementarność jest jednym z ważniejszych aspektów Programu Rewitalizacji. Zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami skutkuje lepszym i bardziej efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację. Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*, opracowanymi przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, wymogiem koniecznym przy opracowaniu programów rewitalizacji jest konieczność zapewnienia komplementarności w pięciu następujących aspektach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Uwzględnienie komplementarności w planowaniu i wdrażaniu rewitalizacji polegające na zapewnieniu

powiązań pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami, jak również pomiędzy przedsięwzięciami a systemem ich implementacji przyczyni się do wzmocnienia skuteczności oraz efektywności realizacji rewitalizacji.

13.1. Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Zaleszany została zapewniona dzięki skupieniu przedsięwzięć wybranych do realizacji na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji zostały wyznaczone po przeprowadzeniu dokładnej analizy istotnych problemów w pięciu sferach: społecznej, gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej oraz z uwzględnieniem uwag mieszkańców wnoszonych podczas konsultacji społecznych. Uwzględnienie zarówno danych obiektywnych (GUS, UG, OPS), jak i opinii społeczeństwa świadczy o trafności przestrzennej zaplanowanej w ramach rewitalizacji interwencji. Wszystkie podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne skupiają się na obszarze rewitalizacji i są z nim ściśle powiązane. Stanowią odzwierciedlenie problemów i potrzeb wytypowanych podobszarów. Realizacja przedsięwzięć przyniesie pozytywne skutki dla wszystkich podobszarów rewitalizacji, ponieważ mają one charakter komplementarny – projekty są wzajemnie powiązane ze względu na fakt realizacji w pierwszej kolejności działań o wymiarze infrastrukturalnym (np. przedsięwzięcie 1-2, 5, 12-13), które stworzą niezbędną (z perspektywy celów rewitalizacji) przestrzeń dla rozwoju projektów „miękkich” wzmacniających tkankę społeczną. Część przedsięwzięć dotyczy działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów użyteczności publicznej. Z infrastruktury tej korzystać będą mogli mieszkańcy wszystkich podobszarów rewitalizacji, jak i całej gminy. Realizacja przedsięwzięcia 19 wpłynie na wzbogacenie oferty sportowej, z której będą mogły korzystać dzieci i młodzież, z kolei przedsięwzięcie 15 pn.: „Klub Samopomocy Seniora i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych” przyczyni się do podniesienia jakości opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi. W ramach swego działania Klub w partnerstwie z organizacjami pozarządowymi, działającymi na terenie gminy Zaleszany prowadzić będzie również zajęcia dla dzieci i młodzieży zamieszkujących obszar rewitalizacji, mające na celu rozwój umiejętności personalnych i grupowych. Przyczynią się one do zwiększenia integracji wychowanków oraz zaspokojenia potrzeb psychicznych i społecznych.

Część przedsięwzięć realizowana będzie w ścisłym centrum gminy – we wsi Zaleszany (przedsięwzięcie 1-3, 6-10, 14-15). Z tego podobszaru rewitalizacji korzystać będzie największa liczba mieszkańców gminy z racji pełnienia przez niego ważnych funkcji społecznych, administracyjnych i usługowych. Zaplanowane przedsięwzięcia będą realizowane również na dwóch podobszarach rewitalizacji Obojna i Wólka Turebska oraz poza obszarem rewitalizacji, na obszarze zdegradowanym (przedsięwzięcie 16, 17, 19.20 i 21) z racji siedziby (miejsc prowadzenia działalności) i obiektów sportowo-rekreacyjnych należących do Partnerów działań rewitalizacyjnych. Mimo to planowane działania będą prowadzone dla dzieci i młodzieży, osób starszych zamieszkujących obszar rewitalizacji, a także dla wszystkich zainteresowanych. Realizacja każdego z nich przyczyni się do realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Zaleszany. Planowane przedsięwzięcia wpłyną na rozwój kulturalny i społeczny mieszkańców, ich integrację oraz poprawią stan infrastruktury.

Efekt zrealizowanych przedsięwzięć będzie pozytywnie wpływał na zwiększenie kapitału społecznego całej gminy Zaleszany, a dzięki kompleksowej realizacji przedsięwzięć na obszarze rewitalizacji i obszarze zdegradowanym uniknie się przenoszenia sytuacji kryzysowej na inne obszary.

13.2. Komplementarność problemowa

Komplementarność problemowa w GPR została zapewniona na poziomie poszukiwania rozwiązań (przedsięwzięć) prowadzących do ograniczenia problemów i zaspokojenia potrzeb, a następnie określenia harmonogramów ich realizacji. Zaplanowane przedsięwzięcia są ze sobą wzajemnie powiązane, a także wzajemnie się dopełniają. Zadania infrastrukturalne, związane z przebudową i modernizacją zniszczonych budynków użyteczności publicznej zakładają prowadzenie tam działań o charakterze społecznym (kulturalnym, integracyjnym, aktywizującym mieszkańców, wychowawczo-edukacyjnym).

Równocześnie zadania zostały przewidziane w taki sposób, aby jednocześnie przeciwdziałały problemom w różnych sferach. Działania rewitalizacyjne związane z remontem lub modernizacją infrastruktury technicznej (rozbudowa sieci kanalizacyjnej, termomodernizacje budynków, remonty dróg, nadanie obiektom nowych funkcji edukacyjno-kulturowych i wychowawczych) posłużą zarówno poprawie jakości życia mieszkańców

obszaru rewitalizacji, jak i całej gminy, zwiększeniu ładu przestrzennego, jak również będą miały pozytywny wpływ na poprawę jakości środowiska naturalnego.

Dodatkowo w celu wykazania komplementarności karty proponowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawierają prognozowane rezultaty oraz informację na temat oddziaływania projektu w odniesieniu do pięciu sfer. Będzie to przeciwdziało fragmentaryzacji zadań, a rewitalizacja uzyska kompleksowy charakter. Dla GPR przyjęto ponadto zestawienie wskaźników, które pozwolą ocenić tempo oraz zakres realizacji całego programu – na poziomie produktu oraz rezultatu.

W diagnozie wykazano, iż w obszarze rewitalizacji występuje nagromadzenie problemów w sferze społecznej, gospodarczej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. W związku z powyższym w ramach przeciwdziałania wspomnianym problemom w pierwszej kolejności skupiono się na działaniach skierowanych na ich zminimalizowanie sytuacji kryzysowej w sferze społecznej.

W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Zaleszany na obszarze rewitalizacji jako zadania kluczowe planuje się przedsięwzięcie 1 „Zagospodarowanie Placu Kościuszki oraz rozbudowa, przebudowa i nadbudowa budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Zaleszanach w celu utworzenia Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki w Zaleszanach” i przedsięwzięcie 3 „Wyposażenie Gminnego Ośrodka Kultury w Zaleszanach wraz z urządzeniem placu imprez plenerowych”. Instytucja ta prowadzić będzie różnorodną i wszechstronną działalność, począwszy od aktywizacji mieszkańców, poprzez działania edukacyjno-szkoleniowe, po działalność promocyjną całej gminy. Spełnienie tych działań wymagać będzie przeprowadzenia prac podanych w tabelach dotyczących poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji realizowane również będą działania z zakresu przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym poprzez działania zwiększające aktywność dzieci, młodzieży i osób starszych. W celu aktywizacji mieszkańców i integracji grup społecznych planowane się realizację przedsięwzięcia 15, stworzenie „Gminnego Centrum Dziecka i Seniora”. Przedsięwzięciem do niego komplementarnym będą przedsięwzięcia, stawiające sobie za cel poprawę jakości nauczania „Edukacja+” (przedsięwzięcie 8), poprzez organizację zajęć dodatkowych o charakterze kompensacyjnym, profilaktycznym i wychowawczym dla dzieci oraz wzbogacenie oferty kulturalno-edukacyjnej realizowane przez Gminne Centrum Kultury i Biblioteki w Zaleszanach, we

współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Zaleszanych „Reaktywacja kultura” (przedsięwzięcie 10), a także organizacji pozarządowych.

Ponadto realizacja przedsięwzięcia 21 pn.: „Agroturystyka w „Madejówce””, którego celem głównym jest utworzenie miejsca edukacyjno-dydaktycznego poprzez prowadzenie warsztatów, kształtujących postawę wobec kultury, życia społecznego i tradycji dla dzieci i młodzieży, będzie wspierać inicjatywy realizowane przez jednostki samorządowe.

Pomimo, iż przedsięwzięcia te będą realizowane na podobszarze rewitalizacji Zaleszany, to ich oferta będzie skierowana, zarówno do osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym na podobszarze rewitalizacji, jak i na pozostałych podobszarach rewitalizacji i obszarze zdegradowanym. Pozwoli to przeciwdziałać przenoszeniu się problemów społecznych i wykluczeniu społecznemu na inne obszary.

Przedsięwzięcie 5 adaptacja budynku szkoły na przedszkole i żłobek, zapewniające opiekę nad dziećmi w wieku przedszkolnym będzie pozytywnie oddziaływało na system rozwoju oraz wychowania dziecka. Dzięki jego realizacji matki będą mogły powrócić na rynek pracy.

Zrealizowanie przedsięwzięcia 9 „Mogę więcej” wpłynie na podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji, co skutkować może ze zmniejszenie sytuacji kryzysowej w sferze gospodarczej, związanej z liczbą osób bezrobotnych.

Działania w sferze technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej przyczynią się do poprawy stanu środowiska (przede wszystkim ograniczenia emisji zanieczyszczeń). W tym celu niezbędna jest termomodernizacja budynków użyteczności publicznej. W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji przewidziano termomodernizacje budynków: Urzędu Gminy w Zaleszanych, Ośrodka Zdrowia w Zaleszanych, Ochotniczej Straży Pożarnej w Obojnej, (przedsięwzięcie 2), Domu Ludowego w Wólce Turebskiej (przedsięwzięcie 13), remonty i modernizacje dróg gminnych (przedsięwzięcie 8) oraz wymianę oświetlenia ulicznego (przedsięwzięcie 14). Powzięte w ramach przedsięwzięcia 8 i 14 działania doprowadzą do poprawy stanu technicznego ulic, jak również wzrostu bezpieczeństwa pieszych i kierujących pojazdami. Dodatkowo nowe szlaki komunikacyjne pozwolą na poprawę mobilności mieszkańców, w tym także mobilności zawodowej.

Rozbudowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Obojna i Wólka Turebska przyczyni się również do poprawy jakości stanu środowiska, w tym zmniejszenia zanieczyszczenia wód

podziemnych, a także wpłynie na podniesienie jakości standardu życia mieszkańców całego obszaru rewitalizacji (przedsięwzięcie 6).

Nadanie nowych funkcji rekreacyjno-wypoczynkowo-sportowych przestrzeniom gminy, w tym nowe zagospodarowanie terenu Placu Kościuszki (przedsięwzięcie 1), zagospodarowanie terenu wokół OSP w miejscowości Obojna (przedsięwzięcie 4) oraz wokół szkół w Pilchowie, Turbi i Zaleszanach (przedsięwzięcie 16, 17 i 18), a także rozbudowa ośrodka sportowego (przedsięwzięcie 19) przyczynią się do podniesienia atrakcyjności przestrzeni publicznej oraz podniesienia jakości życia mieszkańców całej gminy, a szczególności dzieci i młodzieży.

Przedsięwzięcie 20 pn. „Odbudowa i rewitalizacja zabytkowego Zespołu Dworsko-Parkowego w Zbydniowie gmina Zaleszany” przyczyni się do podniesienia walorów rekreacyjno- wypoczynkowych, natomiast mieszkańcy obszaru zdegradowanego Zbydniów, a także pozostali mieszkańcy obszaru rewitalizacji będą mieli możliwość skorzystania z bogatej oferty kulturalno-edukacyjnej, prowadzonej w formie zajęć i spotkań.

Działania rewitalizacyjne zostaną dodatkowo powiązane z powstającymi/aktualizowanymi w przyszłości opracowaniami strategicznymi/planistycznymi, co wynika z konieczności zapewnienia zrównoważonego rozwoju gminy.

13.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna przejawia się w systemie zarządzania który został zaprojektowany na potrzeby implementacji GPR, tym samym zapewniona zostanie współpraca i współdziałania różnych podmiotów działających na rzecz realizacji Programu i poprawy stwierdzonej sytuacji kryzysowej obszaru zdegradowanego. Za realizację Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Zaleszany odpowiada Wójt Gminy Zaleszany, przy współpracy z Komitetem Rewitalizacji oraz Partnerami Programu. Określenie odpowiednich instrumentów zarządzania i wdrażania opisane w rozdziale X. System zarządzania realizacją GPR.

Komitet Rewitalizacji zostanie powołany Zarządzeniem Wójta Gminy Zaleszany, po przyjęciu przez Radę Gminy w Zaleszanach Uchwały Nr XXVI/329/2017 z dnia 13 lutego 2017 r. w sprawie określenia zasad powoływania oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji

w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Zaleszany na lata 2016-2025.

Komitet Rewitalizacji będzie poza rolą opiniodawczą, pełnił również funkcję wykonawczą i zarządczą programu. Tym samym Komitet Rewitalizacji koordynuje włączenie nowych podmiotów i interesariuszy w proces rewitalizacji oraz wspiera Partnerów Programu, w realizację przez nich zadań, pomagając im poszukiwać funduszy na ich realizację. Aby to osiągnąć Komitet Rewitalizacji realizuje zadania z zakresu: upowszechniania wiedzy na temat Programu i jego realizacji, prowadzenia konsultacji społecznych oraz mobilizacji zasobów, które powinny lub mogą działać na rzecz realizacji Programu.

Każdy potencjalny Partner Programu dzięki działaniom Komitetu Rewitalizacji ma zapewniony dostęp do informacji na temat realizacji założeń programu oraz ma szansę uczestniczyć w działaniach edukacyjno-szkoleniowych, w których dowie się w jaki sposób może zgłaszać i realizować zaproponowane przez siebie zadania. Dodatkowo w ramach procedur zarządczych przewidziano możliwość zgłaszania nowych zadań oraz uwag do istniejącego Programu Rewitalizacji przez wszystkich zainteresowanych. W ten sposób każdy Partner będzie miał wpływ na realizację Programu.

13.4. Komplementarność międzyokresowa

Komplementarność międzyokresowa oznacza spójność przedsięwzięć rewitalizacyjnych podejmowanych w poprzednich okresach programowania z celami, kierunkami oraz zaplanowanymi przedsięwzięciami określonymi w GPR.

Gmina Zaleszany w poprzednim okresie programowania w ramach polityk spójności Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego w latach 2007-2013 realizowała dwa przedsięwzięcia pn.: „Budowa sieci kanalizacyjnej w msc. Turbia, Agatówka, Pilchów, rozbudowa i modernizacja gminnej oczyszczalni ścieków” oraz „Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w gminie Zaleszany”. Tym samym przedsięwzięcia podejmowane w poprzednich okresach programowych mają swoją ciągłość i kontynuację w obecnym dokumencie m.in. poprzez realizację przedsięwzięcia 2 i 6.

W ramach działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na okres 2007-2013, gmina Zaleszany otrzymała również dofinansowanie do kilkunastu projektów mających na celu rozwój społeczny i infrastrukturalny. Komplementarności podejmowanych działań można się dopatrzeć zarówno w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym,

jak i technicznym. Wnioski wyciągnięte z realizacji poprzednich działań rewitalizacyjnych pozwolą na jeszcze bardziej efektywne wykorzystanie środków i możliwości w obecnej perspektywie finansowej.

Tabela 30. Wykaz projektów gminy Zaleszany z dofinansowaniem środków unijnych

1	Budowę sieci kanalizacyjnej w msc. Turbia, Agatówka, Pilchów, rozbudowa i modernizacja gminnej oczyszczalni ścieków	RPO WP 2007-2013
2	Centrum Sportowo – Rekreacyjne w Skowierzynie – aktywna wieś Skowierzyn	PROW 2007-2013
3	Wiejskie Centrum Sportowo – Rekreacyjne w Kępiu Zaleszańskim – Kręgle	PROW 2007-2013
4	Centrum Sportowo – Rekreacyjne w Pilchowie	PROW 2007-2013
5	Miejsce spotkań plenerowych – Zaleszański Amfiteatr	PROW 2007-2013
6	Budowa szkolnych placów zabaw przy Publicznej Szkole Podstawowej w Zaleszanach i Publicznej Szkole Podstawowej w Kotowej Woli	Program Radosna Szkoła
7	Budowa szkolnego placu zabaw przy Publicznej Szkole Podstawowej w Skowierzynie	Program Radosna Szkoła
9	Dostawa sprzętu komputerowego, wyposażenia, pomocy dydaktycznych oraz zakup usługi edukacyjnej w celu przeprowadzenia zajęć w ramach projektu: Indywidualizacja procesu nauczania i wychowania uczniów klas I-III szkół podstawowych w gminie Zaleszany	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
10	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w gminie Zaleszany	RPO WP 2007-2013
11	Centrum integracji mieszkańców wsi Agatówka	PROW 2007-2013
12	Rozbudowa, budowa, modernizacja systemu uzdatniania i dostarczania wody w gminie	RPO WP 2007-2013
13	Budowa gminnego punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych z funkcją edukacyjną w Zbydniowie	NFOŚiGW
15	Roboty remontowe i budowlane wykończeniowe wraz z wyposażeniem w Domu Ludowym w Pilchowie	PROW 2007-2013

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Zaleszanach

Ponadto, Gminny Program Rewitalizacji Gminy Zaleszany na lata 2016-2025 zakłada kontynuację działań społecznych współfinansowanych ze środków EFS, mających na celu aktywną integrację oraz aktywizację zawodową mieszkańców, a realizowanych m.in. przez takie jednostki jak Powiatowy Urząd Pracy w Stalowej Woli czy Ośrodek Pomocy Społecznej w Zaleszanach.

13.5. Komplementarność źródeł finansowania

Komplementarność źródeł finansowania GPR została zapewniona poprzez określenie oraz łączenie różnych źródeł finansowania. Przewidziano zarówno przedsięwzięcia współfinansowane przez sektor prywatny, jak i publiczny, środki osób/podmiotów indywidualnych, sektora pozarządowego, jak i pieniądze publiczne – gminne, powiatowe, znajdujące się w dyspozycji jednostek Skarbu Państwa, czy też ostatecznie wsparcie realizowane w ramach pomocy Unii Europejskiej. Także perspektywa przedmiotowa pozwala wskazać różne źródła finansowania, jak np. EFRR, EFS, FS. Komplementarność źródeł finansowania określona została w rozdziale dotyczącym szacunkowych ram finansowych GPR, gdzie na poziomie szczegółowego opisu przedsięwzięć określono źródła publiczne i prywatne (ze wskazaniem potencjalnych projektodawców/grantodawców).

Gmina Zaleszany w pierwszej kolejności zakłada wykorzystanie zewnętrznych źródeł finansowania, w tym funduszy europejskich dedykowanych rewitalizacji. Jednakże, w trakcie trwania Programu, zakłada się prowadzenie działań edukacyjnych dla różnych podmiotów z zakresu możliwości włączenia się w proces rewitalizacji. Mając to na uwadze, gmina w trakcie realizacji Programu, będzie starała pozyskać się Partnerów partycypujących w kosztach realizacji działań i projektów służących wyprowadzaniu obszaru ze stanu kryzysowego poprzez współpracę z różnymi podmiotami.

XIV. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWAŁACH

14.1. Określenie niezbędnych zmian w uchwale, o której mowa w art. 7 ust. 3

Komitet Rewitalizacji, to ciało doradczo-opiniotwórcze, przewidziane w ustawie o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku, jako podmiot wspierający Wójta Gminy w podejmowaniu decyzji i wydawaniu opinii o działaniach rewitalizacyjnych. Komitet Rewitalizacji, zgodnie z prawodawstwem został powołany Zarządzeniem nr 27/2017 Wójta Gminy Zaleszany z dnia 3 marca 2017 r. w sprawie powołania Komitetu rewitalizacji. Jego zasady działania zostały określone w odrębnej Uchwale nr XXVI/329/2017 Rady Gminy w Zaleszanych z dnia 13 lutego 2017 r. w sprawie określenia zasad powoływania oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Zaleszany nie wprowadza zmian w wyżej wymienionej uchwale.

XV. ZMIANY W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

15.1. Specjalna Strefa Rewitalizacji

Na dzień przyjęcia uchwały o przyjęciu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Zaleszany na lata 2016-2025 nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, jednakże gmina zastrzega sobie możliwość jej powołania, zgodnie z art. 25 ustawy o rewitalizacji.

15.2. Zmiany w dokumentach planowania i zagospodarowania przestrzennego

15.2.1. Niezbędne zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Zaleszany na lata 2016-2025, nie przewiduje wprowadzenia zmian w obecnym dokumencie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Zaleszany.

15.2.2. Niezbędne zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Na dzień przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Zaleszany na lata 2016-2025, nie przewiduje się wprowadzenia zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, jednakże gmina zastrzega sobie możliwość wprowadzenia zmian, w razie zmian/aktualizacji w dokumencie GPR.

XVI. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Zgodnie z art. 48 ust. 1 ust. 2 w związku z art. 47 i 57 pkt 1.2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 353 ze zm.) projekt niniejszego dokumentu został przedłożony Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Rzeszowie z wnioskiem o zajęcie stanowiska w sprawie

uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz określenia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko w przypadku konieczności jej opracowania.

Pismem z dnia 23 marca 2017 r. znak WOOS.410.1.71.2017.AP.2 Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie wydał opinię, że dla niniejszego dokumenty nie jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Opinią sanitarną z dnia 23 marca 2017 r. znak SNZ.9020.15.7.2017.JM Państwowy Wojewódzkie Inspektor Sanitarny w Rzeszowie wyraził opinię o odstąpieniu do przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania dla niniejszego dokumentu.

W związku z powyższymi opiniami oraz uwarunkowaniami określonymi w art. 49 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Wójt Gminy Zaleszany odstąpił od przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla niniejszego dokumentu.

Informacje o odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko umieszczone zostały na:

- stronie internetowej Urzędu Gminy Zaleszany,
- stronie BIP Urzędu Gminy Zaleszany,
- tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy Zaleszany, ul. T. Kościuszki 19, 37-315 Zaleszany.

Spis rysunków:

Rysunek 1. Położenie gminy Zaleszany na tle województwa i powiatu.....	15
Rysunek 2. Liczba ludności w gminie Zaleszany w latach 2005-2015.....	19
Rysunek 3. Struktura mieszkańców według ekonomicznych grup wieku (wiek przedprodukcyjny, wiek produkcyjny, wiek poprodukcyjny) w gminie Zaleszany na tle powiatu stalowowolskiego i województwa podkarpackiego w 2015 r.	20
Rysunek 4. Wskaźniki obciążenia demograficznego dla gminy Zaleszany, powiatu stalowowolskiego oraz województwa podkarpackiego w 2014 r.	21
Rysunek 5. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Zaleszany w latach 2005 – 2015	22
Rysunek 6. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	23
Rysunek 7. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych według płci w latach 2005 – 2015	23
Rysunek 8. Frekwencja w wyborach do sejmu i senatu w roku 2015 na terenie województwa, powiatu i gminy.....	29
Rysunek 9. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.....	30
Rysunek 10. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Zaleszany w latach 2012-2015 (źródło: GUS)	31
Rysunek 11. Atrakcyjność gminy Zaleszany według ankietowanych	61
Rysunek 12. Potrzeba programu ożywienia rozwoju gospodarczego, społecznego i przestrzenno-funkcjonalnego poprzez realizację działań w zakresie rewitalizacji	62
Rysunek 13. Obszar, który zdaniem ankietowanych powinien zostać poddany działaniom rewitalizacyjnym	62
Rysunek 14. Problemy występujące w sferze społecznej na wybranym obszarze	63
Rysunek 15. Problemy gospodarcze, które ankietowani chcieliby rozwiązać w procesie rewitalizacji	64
Rysunek 16. Problemy w sferze technicznej, które ankietowani chcieliby rozwiązać w procesie rewitalizacji	65
Rysunek 17. Problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, które ankietowani chcieliby rozwiązać w procesie rewitalizacji.....	66

Rysunek 18. Problemy w sferze środowiskowej, które ankietowani chcieliby rozwiązać w procesie rewitalizacji	66
Rysunek 19. Cel główny oraz cele strategiczne procesu rewitalizacji.....	71

Spis tabel:

Tabela 1. Powiązania celów Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi Gminy Zaleszany	12
Tabela 2. Liczba ludności, powierzchnia oraz gęstość zaludnienia w poszczególnych sołectwach gminy Zaleszany.....	16
Tabela 3. Struktura użytkowania ziemi w gminie Zaleszany na tle powiatu i województwa w 2014 roku [ha]	17
Tabela 4. Liczba urodzonych i zmarłych osób oraz przyrost naturalny na 1000 osób ludności	19
Tabela 5. Dane liczbowe dotyczące edukacji w gminie Zaleszany	25
Tabela 6. Wydatki na kulturę w gminie Zaleszany w latach 2013-2015 w ujęciu porównawczym	26
Tabela 7. Liczba kursów w gminie Zaleszany oraz liczba ich absolwentów w latach 2013-2015 w ujęciu porównawczym.....	27
Tabela 8. Imprezy kulturalne organizowane w gminie Zaleszany oraz liczba ich uczestników w latach 2013-2015 w ujęciu porównawczym.....	28
Tabela 9. Liczba działających organizacji na terenie gminy Zaleszany (źródło: http://bazy.ngo.pl/)	28
Tabela 10. Zestawienie liczby podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w latach 2012-2015 w gminie, powiecie i województwie (źródło: GUS).....	30
Tabela 11. Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w latach w 2012-2015 w gminie powiecie i województwie (źródło: GUS).....	31
Tabela 12. Zasoby mieszkaniowe gminy Zaleszany w latach w 2013-2015 (źródło: BDL, GUS).....	32
Tabela 13. Powierzchnia użytkowa [m ²] mieszkań w gminie, powiecie i województwie w latach 2013-2015 (źródło: BDL, GUS)	32
Tabela 14. Analiza porównawcza wskaźników w kategorii demografia	48

Tabela 15. Analiza porównawcza wskaźników w kategoriach pomoc społeczna, edukacja i integracja społeczna	49
Tabela 16. Analiza porównawcza wskaźników w kategoriach rynek pracy, podmioty gospodarcze i uwarunkowania przestrzenne	50
Tabela 17. Analiza porównawcza wskaźników w wszystkich kategoriach wyznaczająca obszar zdegradowany gminy Zaleszany.....	53
Tabela 18. Analiza porównawcza wybranych wskaźników z poszczególnych kategorii wyznaczająca obszar rewitalizacji gminy Zaleszany	55
Tabela 19. Wskaźniki obrazujące stan kryzysu podobszarów rewitalizacji z powodu koncentracji problemów	56
Tabela 20. Przesłanki wyboru podobszaru rewitalizacji - Zaleszany	59
Tabela 21. Przesłanki wyboru podobszaru rewitalizacji - Obojna.....	60
Tabela 22. Przesłanki wyboru podobszaru rewitalizacji – Wólka Turebska	61
Tabela 23. Harmonogram realizacji przedsięwzięć ujętych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Zaleszany na lata 2016-2025.....	99
Tabela 24. Szacunkowe ramy finansowe planowanych przedsięwzięć	101
Tabela 25. Potencjalne źródła finansowania	105
Tabela 26. Kompetencje Rady Gminy w Zaleszanych, Wójta Gminy Zaleszany i Komitetu Rewitalizacji w systemie zarządzania realizacją GPR.....	117
Tabela 27. Ramowy harmonogram realizacji Programu.....	121
Tabela 28. Karta oceny realizacji przedsięwzięcia	123
Tabela 29. Zestawienie wskaźników poddawanych analizie w procesie monitoringu	125
Tabela 30. Wykaz projektów gminy Zaleszany z dofinansowaniem środków unijnych	145